

УМЕТНИЧКО НАСЛЕЂЕ СРПСКОГ НАРОДА НА
КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

ИСТОРИЈА • ИДЕНТИТЕТ • УГРОЖЕНОСТ • ЗАШТИТА

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

УМЕТНИЧКО НАСЛЕЂЕ СРПСКОГ НАРОДА НА
КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

ИСТОРИЈА, ИДЕНТИТЕТ, УГРОЖЕНОСТ, ЗАШТИТА

Уредници
ДРАГАН ВОЈВОДИЋ
МИОДРАГ МАРКОВИЋ

ГАЛЕРИЈА САНУ

БЕОГРАД 2017

УМЕТНИЧКО НАСЛЕЂЕ СРПСКОГ НАРОДА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ
ИСТОРИЈА, ИДЕНТИТЕТ, УГРОЖЕНОСТ, ЗАШТИТА

Издавач

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

Главни и одговорни уредник

ДУШАН ОТАШЕВИЋ

Уређивачки одбор

ВЛАДИМИР КОСТИЋ

ГОЈКО СУБОТИЋ

МИХАИЛО ВОЈВОДИЋ

МИОДРАГ МАРКОВИЋ

ДРАГАН ВОЈВОДИЋ

Рецензенти

ГОЈКО СУБОТИЋ

МИРЈАНА ЖИВОЈИНОВИЋ

ДИНКО ДАВИДОВ

Секретари уредништва

МАРКА ТОМИЋ ЂУРИЋ

БОЈАНА СТЕВАНОВИЋ

Лектура

ИВАНА ИГЊАТОВИЋ

Превод са италијанског језика

ДУБРАВКА ПРЕРАДОВИЋ

Техничко уређење и графичка опрема

МИРОСЛАВ ЛАЗИЋ

Карте

НЕБОЈША ШУЛЕТИЋ

ИГОР СТЕПАНЧИЋ

Тираж

500

Штампа

ГРАФОСТИЛ, КРАГУЈЕВАЦ

ISBN 978-86-7025-754-2

САДРЖАЈ

УВОДНА РЕЧ	9
Владимир С. Костић	
СРБИ И КОСОВО	
КОСОВО И МЕТОХИЈА У ИСТОРИЈИ СРПСКОГ НАРОДА	
У временима самосталне средњовековне државе	17
Ђорђе Бубало	
Под турском влашћу, до краја XVIII века	31
Невојша Шулетић	
Административна подела, насеља и становништво у првим вековима под Османлијама	41
Татјана Катив	
Током новијег и савременог доба	49
Љубодрог Димић	
КОСОВСКОМЕТОХИЈСКА ИЗВОРИШТА СРПСКЕ ДУХОВНОСТИ И НАРОДНОГ БИЋА	
Светиње и свети на Косову и Метохији у култном сећању и националној свести Срба	81
Даница Поповић	
Библиотеке косовскометохијских манастира и богослужбена традиција Српске Православне Цркве	99
Владимир Вукашиновић	
Косовски завет и национални идентитет Срба	113
Милош Ковић	
УМЕТНИЧКА БАШТИНА СРБА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ	
ЕВРОПСКИ ОКВИРИ И СРПСКА САМОСВОЈНОСТ СРЕДЊОВЕКОВНЕ УМЕТНОСТИ	
Место у културној историји српског народа	147
Бранислав Тодић	

Припадност развојним токовима византијске уметности	165
АЛЕКСЕЈ ЛИДОВ МИЛОШ ЖИВКОВИЋ	
Стваралачке везе са уметношћу Западне Европе	185
ВАЛЕНТИНО ПАЧЕ ДУБРАВКА ПРЕРАДОВИЋ	
ИСТОРИЈА СТВАРАЊА	
Најстарије раздобље (од досељавања Срба до Стефана Немање)	211
ДЕЈАН РАДИЧЕВИЋ	
У време првих Немањића (од 1168. до смрти краља Милутина)	221
МИОДРАГ МАРКОВИЋ	
Доба зрелог средњег века (1322–1455)	241
ДРАГАН ВОЈВОДИЋ	
Позносредњовековни период у светлу археологије	271
ДЕЈАН РАДИЧЕВИЋ	
Од пада под турску власт до Велике сеобе (1455–1690)	291
ЗОРАН РАКИЋ	
Између сеоба и борбе за одржање (1690–1839)	313
НЕНАД МАКУЉЕВИЋ	
Замах црквене уметности у последњем веку османске власти	325
ИВАНА ЖЕНАРЈУ РАЈОВИЋ	
Новије градитељство – од модернизације и деструкције до искривљеног приказивања	341
АЛЕКСАНДАР КАДИЈЕВИЋ	
Модерно ликовно стваралаштво (1912–1999–2016)	351
СРЂАН МАРКОВИЋ	
ПОВЕСНИЦА СТРАДАЊА	
У доба турске власти (1455–1912)	365
ТАТЈАНА КАТИЋ БИЉАНА ВУЧЕТИЋ	
Након ослобођења (1912–1999)	379
СВЕЛАНА ПЕЈИЋ	
После усвајања <i>Резолуције 1244</i> (1999–2017)	393
ДЕЈАН РАДОВАНОВИЋ МИРЈАНА ЋЕКИЋ	
Баштина у процепу. Између европске праксе заштите и глобалне политичке злоупотребе	415
МИРЈАНА МЕНКОВИЋ	
БОРБА ЗА ОЧУВАЊЕ	
Почеци истраживања и збрињавања споменика	431
ДРАГАНА ПАВЛОВИЋ	

Успостављање система институционалне заштите споменика и резултати конзерваторско-рестаураторских радова на Косову и Метохији	443
АЛЕКСАНДРА ДАВИДОВ ТЕМЕРИНСКИ	
Укључивање српских споменика на Листу Светске културне баштине	465
ВЛАДИМИР ЦАМИЋ	
Српско споменичко наслеђе на Косову и Метохији у светлу савремених теорија о културној баштини	485
ЈЕЛЕНА ПАВЛИЧИЋ	
ПОГОВОР УРЕДНИКА	507
СПИСАК СКРАЋЕНИЦА	515
СПИСАК САРАДНИКА СА АФИЛИЈАЦИЈАМА	549
СПИСАК ТАБЛИ.	553

УМЕТНИЧКА БАШТИНА СРБА
НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

БОРБА ЗА ОЧУВАЊЕ

ПОЧЕЦИ ИСТРАЖИВАЊА И ЗБРИЊАВАЊА СПОМЕНИКА

ДРАГАНА ПАВЛОВИЋ

У местима кроз која сам прошао, још сам се уверио, да је по великом броју цркава, манастира и замака (нема ни српско ни арнауташко село без једне, а има их и са 2–3 цркве, као што нема ни једног узвишеног брда и ћувика без трагова од градова и замака), била некад велика насељеност и велико богатство, а српски народ и веома побожан... Велика побожност народа Српског у Старој Србији и сада га још крепи да истраје и даје му наде на бољу будућност.¹

Цркве и манастире очуване на простору такозване Старе Србије, која се све до 1912. године налазила у границама османске државе, страни и домаћи путописци и учени људи тог времена почели су да обилазе и проучавају тек од средине XIX столећа. Управо тада и започињу прикупљање грађе о српским средњовековним споменицима у косовскометохијској области, интересовање за њих и њихово проучавање, које, захваљујући прегалаштву више генерација истраживача, траје све до данас. Њиховим залагањем добијена је веродостојна представа о прошлости, архитектури, скулптури и сликарству цркава и манастира на Косову и Метохији. Неретко у изузетно тешким околностима, у другој половини XIX столећа тек понеки домаћи истраживачи старина и путници, као што су били Милош Милојевић,² Стојан Новаковић,³ Панта Срећковић,⁴ Спиридон Гопчевић,⁵ Тодор П. Станковић,⁶ Милојко Веселиновић⁷

и Милош Велимировић,⁸ те Гедеон Јосиф Јуришић⁹ и Серафим Ристић,¹⁰ двојица дечанаца, посећују споменике у косовскометохијској области. Важне писане трагове о својим посетама оставили су и страни путописци и учени људи тога доба, попут Аустријанаца Амија Буеа¹¹ и Јохана Георга фон Хана,¹² Руса Александра Федоровича Гилфердинга¹³ и Ивана Степановича Јастребова,¹⁴ као и Британки Џорџине Мјур Макензије и Аделине Полине Ирбије.¹⁵ У њиховим белешкама, поткрепљеним историјским подацима, те информацијама о обичајима и начину живота становништва, налазе се и најранији помени и описи српских цркава и манастира на Косову и Метохији. У целини узев, пажњу поменутих путописаца и свештених лица привлачиле су пре свега најзначајније српске средњовековне задужбине – Дечани, Грачаница, Бањска, Богородица Љевишка и Пећка патријаршија. Будући да им је главни циљ био да упознају историју тих споменика, описивали су првенствено представе ктитора и бележили натписе који су се могли прочитати покрај њих. Тако је, рецимо, Гедеон Јуришић први описао ктиторске портрете у Грачаници и Богородици Одигитрији у Пећи и забележио натписе који се налазе над њима.¹⁶ Тек понеки истраживачи усмеравали су пажњу

¹ Станковић, *Пућине белешке*, 64–65.

² Милојевић, *Пућојис I; истио, II; истио, III*.

³ Новаковић (Ст.), *Ново Брдо*, 263–355.

⁴ Срећковић, *Пућничке слике*, 12–35.

⁵ Гопчевић, *Сџара Србија*.

⁶ Станковић, *Пућине белешке*.

⁷ Веселиновић, *Кроз Косово*, 298–350.

⁸ Велимировић, *Васојевићи*, 53–189.

⁹ Јуришић, *Дечански њрвенац*.

¹⁰ Ристић (С.), *Дечански споменници*.

¹¹ Boué, *Recueil*.

¹² Hahn, *Reise von Belgrad*.

¹³ Гилфердинг, *Пућовање*.

¹⁴ Јастребов, *Подаци за историју цркве*, 182–257; исти, *Стара Србија и Албанија*, 1–267; исти, *Подаци за историју српске цркве*.

¹⁵ Макензи, Ирби, *Пућовање*.

¹⁶ Јуришић, *Дечански њрвенац*, 98, 116–118.

Сл. 377 и 378. Пешка патријаршија, јужна и западна фасада пре конзерваторско-рестаураторских радова из 1931–1932. године

на друге ликове и композиције са зидова наведених храмова. Александар Гиљфердинг је поменуо Лозу Немањића у Грачаници,¹⁷ Макензијева и Ирбијева указују на представу Пантократора у куполи те цркве,¹⁸ а Милош Милојевић пише о фрескама у

¹⁷ Гиљфердинг, *Пушовање*, 211–212.

¹⁸ Макензи, Ирби, *Пушовање*, 177–178.

грачаничком олтарском простору.¹⁹ Потоњи истраживач је веома детаљно и прецизно пописао композиције и засебне представе светих у куполи, олтарском простору и западном делу Богородичине цркве у Пећи.²⁰ С друге стране, мањи споменици слабо познате прошлости остајали су често ван интересовања поменутих путописаца и љубитеља старина. Уколико су их и посећивали, помињали су их најчешће само успутно (на пример, цркве у Ваганешу и Рајановцу, манастир Соколицу²¹ и остатке манастира Богородице Хвостанске²²), а само су их понекад опширније описивали уочавајући њихов значај (рецимо, цркве Ваведења у Девичу²³ и Липљану,²⁴ дечанске испоснице,²⁵ испосницу Светог Петра Коришког²⁶ и храмове Ваведења у Пећанима и Светог Николе у Бањи у Дреници²⁷). Ипак, Гиљфердинг и Јастребов, поменути руски путници и истраживачи, били су први који су научну пажњу скренули на неколико властеоских задужбина у Призрену и његовој околини. Александар Гиљфердинг је указао на постојање призренских цркава Светог Николе и Светог Спаса,²⁸ док је Иван Степанович Јастребов ишчитао и објавио ктиторски натпис из цркве у Муштушту, те натписе из цркве у Речанима и храма Светог Николе у Призрену, и изнео податке о цркви Светог Спаса у поменутом граду.²⁹

Иако је у потоњем периоду настављено са објављивањем радова у којима је, слично као у делима путописаца, без опширнијих података помињано постојање појединих споменика на територији Старе Србије,³⁰ последњу деценију XIX века и почетак XX столећа обележила је појава првих стручних тек-

¹⁹ Милојевић, *Пушойис* I, 144–169.

²⁰ *Исјо*, II, 241–249.

²¹ Станковић, *Пушине белешке*, 32, 35, 168–169.

²² Милојевић, *Пушойис* II, 165–167.

²³ *Исјо*, 114–122.

²⁴ Веселиновић, *Кроз Косово*, 301, 330–336.

²⁵ Макензи, Ирби, *Пушовање*, 331–341.

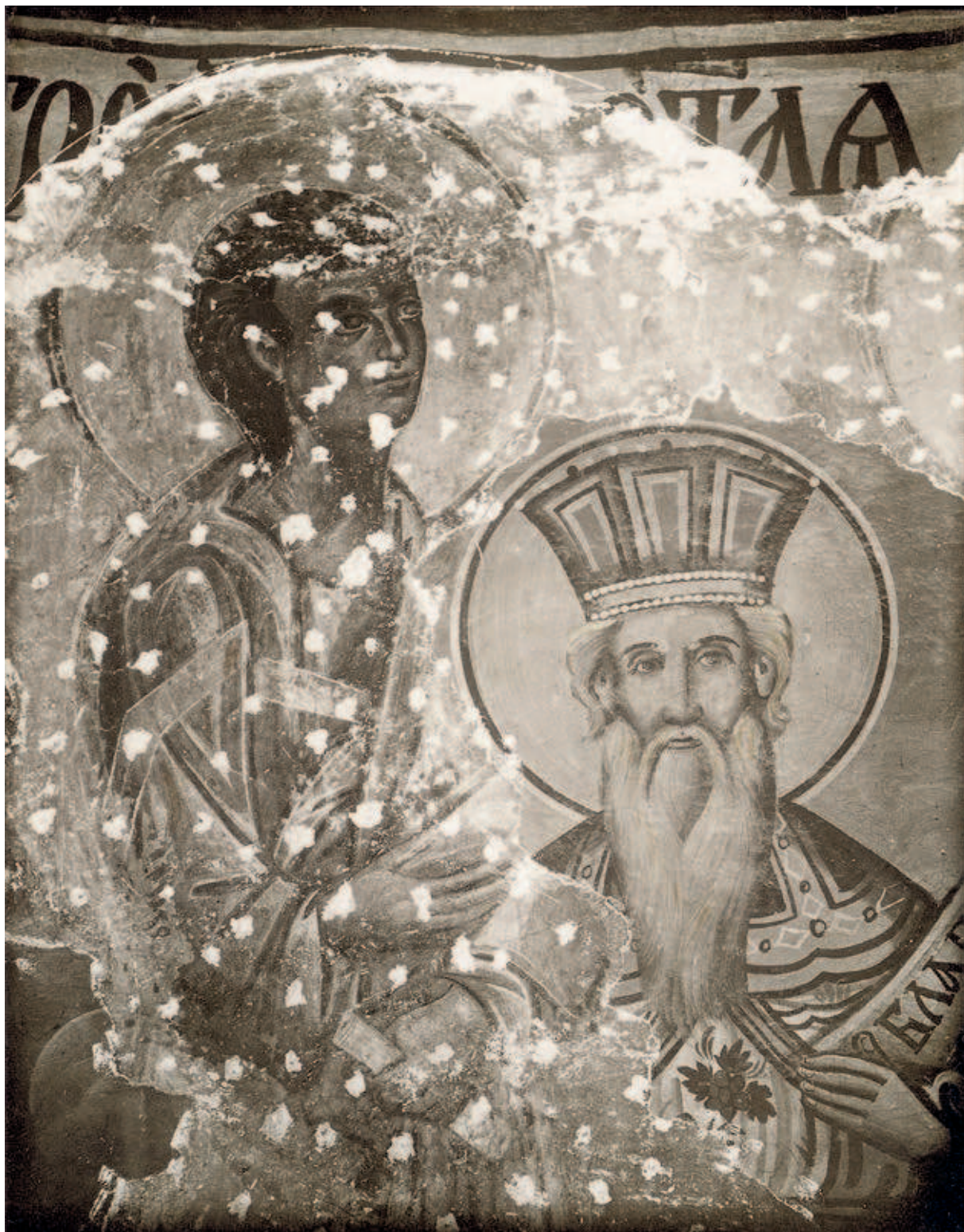
²⁶ Гиљфердинг, *Пушовање*, 194–195.

²⁷ Јастребов, *Подаци за историју цркве*, 185–186; исти, *Подаци за историју српске цркве*, 59.

²⁸ Гиљфердинг, *Пушовање*, 187.

²⁹ Јастребов, *Подаци за историју цркве*, 186, 187, 199; исти, *Стара Србија и Албанија*, 43–44, 64; исти, *Подаци за историју српске цркве*, 60–61, 64.

³⁰ Нушић, *Косово* I, 108, 114–115; Костић (П.), *Манастир Св. Марка*, 233–234.

Сл. 379. Свети апостоли у Пећи, купола, фреске из XIII века под слојем живописа из 1875, снимак начињен током конзерваторско-рестаураторских радова из 1931–1932. године

Сл. 380 и 381. Пешка патријаршија, јужна фасада припреме током конзерваторско-реставраторских радова из 1931–1932. године

стова и студија монографског карактера у којима су манастири и цркве на том подручју, услед ширег интересовања за њихово истраживање, тумачени са историјскоуметничког аспекта. Њихови аутори, за разлику од старијих испитивача старина,

приступили су заснованијим разматрањима градитељских и сликарских вредности споменика на Косову и Метохији. Тако је Стојан Новаковић био аутор монографског рада о манастиру Бањској, у којем је исцрпно описана и реконструисана повест ове задужбине краља Милутина.³¹ С друге стране, Божидар Николајевић и Андра Стефановић уврстили су у своје прегледе најзначајнијих цркава средњовековне Србије Бањску, Грачаницу, Дечане, Пећку патријаршију и Богородицу Љевишку у Призрену. Архитектуру наведених цркава анализирали су с многих аспеката, почев од особености планова, преко техника зидања и конструктивних склопова, до начина украшавања фасада, настојећи да пронађу узорце које су следили њихови градитељи.³²

Српско средњовековно зидно сликарство пак било је у средишту интересовања Владимира Р. Петковића, који је унео нов дух у проучавање старина. Тај историчар уметности се у својим раним радовима из 1906. године – а реч је о синтетичком прегледу српске уметности средњег века и проблемској анализи портрета ктитора – од споменика на Косову и Метохији укратко осврнуо на Бањску, Грачаницу и Дечане.³³ Када је живопис у питању, судећи по објављеним радовима, може се закључити да је највећу пажњу домаћих и страних учених људи и стручњака активних у раздобљу до Великог рата привукла Грачаница. Ипак, настојање да се фреске поменуте Милутинове задужбине темељно проуче резултирало је текстовима у којима је грачанички живопис изнова и потпуније описиван, уз тек понеки осврт на поједине теме из њеног сликаног програма.³⁴ Када је реч о хришћанским храмовима на Косову и Метохији, европска културна и научна јавност такође је била највише упозната с Грачаницом, будући да је знаменити француски византолог Габријел Мије у свом тексту у оквиру трећег тома велике едиције опште историје уметности Андреа Мишела писао једино о њеној

³¹ Новаковић (Ст.), *Манастир Бањска*, 1–55 (на крају свог монографског текста Новаковић објављује забелешке и, уз извесне измене, цртеж основе бањске цркве који је израдио Тодор П. Станковић).

³² Nikolajewitsch, *Die Kirchliche Architektur*, 36, 41, 43, 44, 47, 50, 51, 52, 53, Abb. 1, 3a и b; Стефановић (А.), *Стара српска црквена архитектура III*, 124–133.

³³ Петковић (В. Р.), *Уметности у Срба*, 176, 178, 179; исти, *Ликови ктитора*, 303.

³⁴ Нушић, *Косово II*, 41–46; Кондаков, *Македонија*, 206–210, рис. 143–149.

архитектури и живопису, сматрајући је спомеником чије је „сликарство најпознатије међу Србима“.³⁵

Запажања првих путописаца и љубитеља старина који су обилазили Стару Србију, иако понекад допуњена маштом, веома су значајна. У њиховим радовима саопштени су подаци о средњовековној архитектури и сликарству чијих сачуваних трагова данас нема. Осим тога, захваљујући грађи која је сакупљена и објављена у тим путописима, домаћа и страна јавност била је обавештена о постојању и вредности српских старина на територији Отоманског царства. Описи и чињенице публиковани у радовима помених архитеката и историчара уметности такође су подстакли потоње истраживаче да обиђу српске манастире на подручју такозване Старе Србије и допринели су развоју интересовања за њих. Иако често оспоравани, а касније исправљани или допуњавани, подаци саопштени у путописима били су незаобилазни за потоње истраживаче и представљали су полазну основу даљих научних испитивања споменика.

Нова етапа у проучавању цркава и манастира на Косову и Метохији уследила је после Првог светског рата, када се та област нашла у саставу Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. Истовремено су се стекли услови за снимање споменика на терену, па су током треће и четврте деценије XX века стручни тимови Народног музеја у Београду у више наврата путовали на Косово и Метохију и тамо боравили.³⁶ У том раздобљу истражени су углавном најзначајнији споменици, а у зависности од обима посла и финансијских средстава, поједине цркве и манастири, пре свега Дечани, снимани су током неколико кампања. У време управничког мандата Владимира Р. Петковића у Народном музеју (1919–1935), упоредо са снимањем, текла су и систематска испитивања архитектуре и сликарства српских средњовековних споменика. Петковић је са стручном екипом више пута између 1920. и 1935. путовао на Косово и Метохију ради испитивања и снимања споменика. Католикон Дечана – његова архитектура, живопис и предмети у манастирској ризници – највише је истраживан: током 1922. и 1926, те 1929. године, када су чишћење и снимане фреске, које су потом проучаване и снимљене 1933. и 1934. године (т. XXVI). Манастир

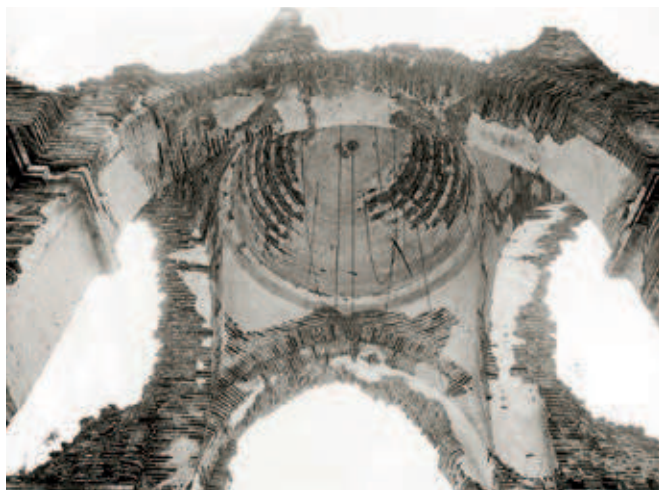

Сл. 382. Пећка патријаршија, јужна фасада припрате по завршетку радова из 1931–1932. године

Грачаница и Пећка патријаршија снимани су и истраживани у два наврата: Милутинова задужбина 1920. и 1928. године, а пећки комплекс 1922. и 1926. године. Исте године, 1926, снимана је и црква Светог Стефана у Бањској, која је неколико година пре тога, тачније 1920, први пут научно проучена. Године 1924. предмет истраживања биле су цркве у Призрену – Богородица Љевишка и Свети Спас. И у наредном периоду, док је на челу Музеја кнеза Павла био Милан Кашанин (1935–1944), настављено је са обиласцима цркава и манастира у косовскометохијској области. Будући да је нова музејска управа желела да формира богату фото-архиву и да начини што већи број снимака свих важнијих споменика у земљи, између 1936. и 1938. фотографисани су Грачаница, Пећка патријаршија и Дечани, а живопис

³⁵ Michel, *Histoire de l'art*, 952, fig. 534 (G. Millet).

³⁶ Прерадовић, *Истраживања и снимања средњовековних споменика*, 83–89; иста, *Истраживање и снимање*, 13–15, 17–19, 21–23.

Сл. 383 и 384. Црква Светог Стефана у Бањској пре конзерваторско-рестаураторских радова, снимци из 1934. године

и скулптура потоњег манастира и током наредне две године, 1939. и 1940. Тада је музеј обавио последње снимање неког средњовековног споменика, а даљи теренски рад спречен је избијањем Другог светског рата. Током свих поменутих кампања начињено је око 1.500 снимака споменика на Косову и Метохији и урађен је велики број акварела с распоредом живописа и приказом архитектуре.³⁷

У међувремену се ширио круг истраживача, архитеката и историчара уметности који су истраживали

³⁷ Иста, *Истраживања и снимања средњовековних споменика*, 83–89; иста, *Истраживање и снимање*, 13–15, 17–19, 21–23.

српске старине у косовскометохијској области, а растао је и број гласила у којима су прикупљена грађа и исходи истраживања публиковани. Између два светска рата споменици на Косову и Метохији помињу се у прегледима српског средњовековног градитељства,³⁸ скулптуре³⁹ и живописа,⁴⁰ објављују се записи и натписи сачувани у њима (рецимо из Светог Димитрија у Пећи, цркве у Ђураковцу, из Богородице Хвостанске, Дечана, Богородице Љевишке, Будисаваца и Грачанице),⁴¹ те штампају засебне, краће студије о појединим храмовима,⁴² као и извештаји о испитивању манастира Бањске.⁴³ Године 1927. започето је археолошко истраживање остатака Светих арханђела код Призрена (сл. 238, 387). Радовима је руководио и њихове резултате објавио Радослав Грујић,⁴⁴ а то је подстакло даља истраживања.⁴⁵ На потребу за откопавањем гробног храма цара Душана као изузетно значајног споменика, „и у

³⁸ Strajnić, *Srpske zadužbine*, 13–14, Т. VII, IX; Марковић (В.), *Православно монаштво*, 92–95, 99–100, 104–106; Бреје, *Српске цркве*, 40, 44, 45, сл. 13; Бошковић, *Значај споменика*, 70; Kašanin, *L'art yougoslave*, 25, pl. 56–58.

³⁹ Kašanin, *Српска средњовековна скулптура*, 11–14.

⁴⁰ Окуневъ, *Сербскія средневековыя стенописи*, 6, 8, 13–16, 19, 30; Kašanin, *L'art yougoslave*, 28, pl. 50–55, 60–61; Petković (V. R.), *La peinture serbe I; иста, II*, 10, 29–35, 37–47, fig. 5–17, 30–35, Pl. XXII–XXIX, LXXXII–LXXXV, LIX–LXXXI, LXXVI–CXI, CXXXVIII–CXLIII.

⁴¹ Петковић (В. Р.), *Најновији и зајници*, 19, 29, 30; Мано-Зиси (Ђ.), *Један зајис*, 185–191, Т. XXXVI–XXXVIII; Петковић (В. Р.), *Зајиси и најновији*, 38, 39, 40, 46.

⁴² Bréhier, *Ујисци*, 3–8; Bošković, *Deux églises*, 206–212, fig. 147–153, Т. XXIV–XXVII; Дероко, *Бањска*, 107–109; иста, *Црква манастира Дечана*, 135–146, сл. 1–13; Бошковић, *Проблем*, 47–52; Smirnov, Bošković, *L'Eglise*, 68–82 (Dj. Bošković).

⁴³ Бошковић, *VII. Извештаји*, 215–218; иста, *Извештај*, 168–172, сл. 47–49.

⁴⁴ Грујић, *Откопавање Светих Арханђела код Призрена*, 239–274. Неколико месеци пре него што је Радослав Грујић у *Гласнику Скопској научној друштва* публиковао исцрпан извештај о резултатима истраживања остатака гробне цркве цара Душана, у дневном листу *Полиџика* објављена су два текста о радовима на поменутом комплексу. У тексту анонимног аутора Сима Поповић, ректор призренске Богословије, који је с Грујићем учествовао у испитивању рушевина, укратко обавештава о открићима на локалитету (*Откопавање*, 5), док у другом, знатно дужем тексту, који је потписао М. Ковачевић, Радослав Грујић износи детаљније податке о тромесечним ископавањима манастира Светих арханђела [Ковачевић (М.), *Задужбина цара Душана*, 5–6].

⁴⁵ Поповић (П.), *Црква Светих Арханђела*, 55–58; Бошковић, *Рушевине Св. Николе*, 231–233; Васић, *Жича и Лазарица*, 85–88, 91–92, сл. 74.

интересу науке и у интересу наше националне ствари“, указао је неколико година раније Владимир Р. Петковић.⁴⁶

С друге стране, први научни текстови у којима су опширно разматране архитектонске особености Грачанице и Бањске, затим дечанског саборног храма, као и пећких цркава, произашли су из пера француског византолога Габријела Мијеа.⁴⁷ Анализирајући архитектуру тих храмова и њихов просторни склоп, те прилажући цртеже основа, подужног и попречног пресека грађевина, Мије даје стилску поделу српске архитектуре на школе: Грачаница припада *српско-византијској*, а Свети апостоли у Пећи, Бањска и Дечани *рашкој школи*.⁴⁸ О поменутих споменицима писали су потом и српски научници – археолог Милоје Васић⁴⁹ и архитекта Ђурђе Бошковић.⁵⁰ У њиховим радовима анализирана је и архитектонска пластика поменутих храмова, односно скулптурална декорација портала, прозора, конзола и капитела. Начелно, све до Другог светског рата истраживачи су посвећивали релативно мало пажње проучавању скулптуре на споменицима Косова и Метохије. Она је обично само сажето описивана. Тако су, рецимо, представљени скулптура Богородице с Христом коју је у цркви села Соколице открио Растко Петровић 1920. године⁵¹ и фрагменти каменог украса Душанове призренске задужбине, пренети у Куршумли-хан у Скопљу (сл. 388).⁵² Темељно су проучени само иконографски програм и стилске особености клесаног украса Дечана.⁵³

У међуратном периоду у средишту интересовања истраживача биле су фреске сачуване на зидовима српских храмова на Косову и Метохији. Оне су подстакле бројне научнике да пишу о појединим темама, да истражују иконографске и стилске особености

⁴⁶ Петковић (В. Р.), *Манасџир Св. Арханђела*, 20.

⁴⁷ Millet, *L'ancien art serbe*, 61–62, 66, 68, 71, 102–106, pl. 52, 102–110, fig. 62, 63–67.

⁴⁸ *Исџо*.

⁴⁹ Васић, *Жича и Лазарица*, 50–52, 64–84, 123–125, 207–216.

⁵⁰ Бошковић, Петковић, *Манасџир Дечани I*, 19–61, 115–158 (Ђ. Бошковић).

⁵¹ Петровић (Р.), *Свети сељанка*, 4; Дероко, *Скулптура Мајере Божје*, 119; Месеснел, *Скулптура Богородице*, 57–75.

⁵² Грујић, *Опкојаване Светих Арханђела код Призрена*, 264, 269–271, сл. 20–34; Поповић (П.), *Два старца манасџира*, 236–237.

⁵³ Bošković, *Sur un passage*, 5–8; исти, *La sculpture de Dečani*, 37–47; Бошковић, Петковић, *Манасџир Дечани I*, 62–98, 159–193 (Ђ. Бошковић).

Сл. 385 и 386. Црква Светог Стефана у Бањској током радова, снимци из 1938. и 1939. године

живописа и проналазе им аналогije. О представама историјских личности – владара, племића и црквених лица – у Грачаници, Богородици Љевишкој, Дечанима и Богородици Одигитрији у Пећи писало је

неколико научника посвећених проучавању српског средњовековног портрета,⁵⁴ међу којима посебну пажњу заслужује Светозар Радојчић. У делу посвећеном портретима српских владара у средњем веку, уводећи нов приступ у проучавање ове теме, он описује и иконографски и стилски анализира представе историјских личности из Грачанице и Дечана, као и оне са западног зида Богородице Љевишке, које први пут објављује.⁵⁵ Иконографију појединих сцена и циклуса из Грачанице, Дечана и Богородице Одигитрије у Пећи, уз указивање на аналогне примере, разматрали су у својим радовима Владимир Р. Петковић,⁵⁶ Лазар Мирковић,⁵⁷ Јожеф Мисливец⁵⁸ и Николај Окуњев.⁵⁹ Истом проблематиком бавио се и француски византолог Габријел Мије, који је фреске из поменутих храмова укључио у своја разматрања јеванђељских сцена у касновизантијској уметности.⁶⁰ С друге стране, у оквиру синтетичких и монографских радова о споменицима на Косову и Метохији знатно мање пажње посвећивано је разматрању програма зидног сликарства. Исто тако, недовољно је истраживан однос фресака и простора у којем су сликане,⁶¹ као и уметничке одлике живописа.⁶²

Поменути теренски обиласци и истраживања српских средњовековних споменика у косовскометохијској области у међуратном периоду омогућили

⁵⁴ Petković (V. R.), „Loza Nemanjića“, 97–100; исти, *Ликови*, 25; Васић, *Архиепископ Данило II*, 245–246; Петковић (В. Р.), *Из сџара сръској живописи*, 107–109; Поповић (П.), *Краљ Милутић*, 113–114; Окунев, *Портрети краљевих ктиторов*, 87–88, нап. 1, 89–91; Петковић (В. Р.), *Порџре једној власџелина*, 95–101; Кашанин, *Сръски средњовековни џорџреј*, 257–261; Вошковић, *Deux „couponnes“ de vie*, 63–64.

⁵⁵ Радојчић, *Порџреји*, 34, 38–46, 51–55, 57–59.

⁵⁶ Петковић (В. Р.), *Живопис*, 145–170; исти, *Парабола*, 23–27; исти, *Једна слика*, 17–19; исти, *Фреске са џредсџавом Премудросџи*, 319–320; исти, *Циклус слика*, 7–11; исти, *Из црквеној календара*, 79–86, сл. 1–10; Бошковић, Петковић, *Манасџир Дечани II*, 1–70 (В. Р. Петковић).

⁵⁷ Мирковић, *Пресвета Боџородица*, 3–4, сл. 1.

⁵⁸ Myslivec, *Svatý Jiří*, 304–369.

⁵⁹ Wratislaw-Mitrović, Okunev, *La Dormition*, 158–160, 166, pl. VIII, IX/1–2, XI, XII/1–2.

⁶⁰ Millet, *Recherches*, на разним местима.

⁶¹ Радојчић, *Грачаница и Дечани*, 130–133.

⁶² Okunev, *Monumenta II*, 4, pl. 7–8; Petković (V. R.), *Un peintre*, 135; Радојчић, *Грачаница*, 24–34; исти, *Фреске у Милутићиним задужбинама*, 205–207; Бошковић, Петковић, *Манасџир Дечани II*, 70–71 (В. Р. Петковић).

су, с једне стране, спознају њихових уметничких вредности и, с друге, увид у стање њихове очуваности. Уједно, они су били од велике важности за развој свести о значају српских старина на Косову и Метохији и за њихово очување у потоњим временима. Стога су представљали кључан подстицај и пружали су поуздан основ за покретање рада на збрињавању архитектуре и живописа тих споменика. Непостојање државне службе за заштиту културних добара и закона о чувању непокретног наслеђа умногоме је отежавало одржавање старих цркава и манастира. На потребу за проучавањем и збрињавањем средњовековних споменика у Србији указивали су оновремени научници,⁶³ а стручна служба Народног музеја, предвођена агилним управником Владимиром Р. Петковићем, настојала је, кад год је то било могуће, да преузме бригу о очувању цркава и манастира. Такође се старала о њиховој заштити на терену, спречавала је њихово рушење и нестручна археолошка ископавања.⁶⁴ Као музејски управник Петковић се више пута, нажалост безуспешно, залагао код Министарства вера, надлежног и за споменике културе, да се донесе закон о заштити старина.⁶⁵ На важност доношења тог закона указивали су и Светозар Радојчић и Ђурђе Бошковић,⁶⁶ а потоњи научник је истицао и чињеницу да је Југославија „једина држава у Европи, а такође и једна од ретких у целом свету, у којој овај закон још није донесен“.⁶⁷ Њихови напори нису уродили плодом будући да се црква највише супротстављала доношењу закона о старинама, пре свега због бојазни да ће њен утицај и надлежност над имовином бити умањени, односно услед несхватања „да и неко други, а не они сами, може да одређује план и систем рада на чувању и обезбеђивању старих споменика“.⁶⁸

⁶³ Стефановић (А.), *Сџара сръска црквена архиепископсџура I*, 514–522; исти, *Сџара сръска црквена архиепископсџура и њен значај II*, 47–54; Дероко, *Поводом једној S.O.S. айела*, 838–842 (указао је на неопходност осигуравања Бањске, Грачанице и Дечана и чињеницу да се од почетка XX века готово ништа није радило на заустављању пропадања средњовековних споменика).

⁶⁴ Прерадовић, *Исџраживања и снимања средњовековних сџоменика*, 86; иста, *Исџраживање и снимање*, 22.

⁶⁵ Иста, *Исџраживања и снимања средњовековних сџоменика*, 86; иста, *Исџраживање и снимање*, 19.

⁶⁶ Бошковић, *Сџоменици џрошлосџи I*, 379–380; исти, *Сџоменици џрошлосџи III*, 544; Радојчић, *Средњовековне фреске*, 12.

⁶⁷ Бошковић, *Сџоменици џрошлосџи I*, 379.

⁶⁸ Исти, *Комисија*, 367.

Сл. 387. Свети Арханђели код Призрена, археолошко ископавање у манастиру, снимак из 1927. године

Први покушај организоване заштите у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца повезује се с формирањем Комисије за чување и одржавање историјско-уметничких споменика при Министарству вера 1923. године.⁶⁹ Под надзором и контролом те комисије, прикључене 1930. Синоду Српске православне цркве и привремено укинута 1934, извођени су, када је реч о споменицима у косовскометохијској области, радови на обнови Пећке патријаршије и цркве Светог Стефана у Бањској.⁷⁰ Након двогодишњег прекида, увидевши потребу за даљом стручном сарадњом, Синод је 1936. године основао Саветодавну комисију за чување архитектонских споменика. Упркос разним потешкоћама у раду, њени су чланови на неколико седница одржаних до почетка 1938. године разматрали могућности извођења радова неопходних за збрињавање и санацију манастира Бањске и Дечана, то јест за спречавање њиховог даљег пропадања.⁷¹

⁶⁹ Исти, *Споменици прошлости I*, 377–378; исти, *Комисија*, 366.

⁷⁰ *Исто*.

⁷¹ Исти, *Споменици прошлости I*, нав. место; исти, *Комисија*, 367.

Дакле, у међуратном периоду, када је реч о споменицима на Косову и Метохији, истраживачки и заштитни радови извођени су на комплексу Пећке патријаршије, у Бањској и Дечанима. По обиму највећи и најсложенији били су радови на архитектури и зидном сликарству пећких цркава 1931. и 1932. године. Они су, као и потоње збрињавање Светог Стефана у Бањској, спроведени, како је поменуто, под надзором Комисије за чување и одржавање историјско-уметничких споменика и под стручним руководством Ђурђа Бошковића, личности која је деловањем на пољу заштите обележила трећу и четврту деценију XX века, а својим истраживањима највише допринела бољем познавању споменика српске прошлости.⁷²

Почетком XX века Пећка патријаршија била је у веома лошем стању – покривена малтером из познијег времена (сл. 377, 378), док јој је стабилност била угрожена великим пукотинама по зидовима

⁷² О Ђурђу Бошковићу в. Чанак-Медић, *Ђурђе Бошковић*, 169–187.

Сл. 388. Свети арханђели код Призрена, преношење археолошких налаза из Душанове задужбине у Куршумли-хан у Скопљу

и сводовима. Под надзором Комисије за чување и одржавање историјско-уметничких споменика и Бошковићевим стручним руководством, заштитни радови изведени су 1931. и 1932. године (сл. 380, 381). Пећки комплекс је заштићен од даљег пропадања, а током његовог испитивања дошло се до сазнања о првобитном изгледу, просторним решењима и етапама у грађењу пећких сакралних објеката. Нове спознаје о црквама Пећке патријаршије измениле су дотадашња мишљења. Бошковић је открио првобитну припрату (сл. 382), за коју се раније веровало да је у целини била саграђена у време патријарха Макарија, те утврдио да на фасадама пећких црква постоје сликани орнаменти и остаци црвеног фасадног малтера. Такође, претпоставио је – што су каснија истраживања и потврдила – да је некада постојао попречни зид између западног травеја наоса и првобитне припрате на месту садашњих пиластара у поменутој цркви, као и да су уз бочне зидове њеног наоса стајали параклиси. Приликом радова на

осигуравању пећког црквеног средишта првобитни живопис у куполи, поткуполном простору, апсиди и певницама цркве Светих апостола, главног храма, откривен је испод фресака из 1875. године (сл. 379). Радови Ђурђа Бошковића на заштити живописа у Пећкој патријаршији представљали су пионирске подухвате и били су веома значајни за развој конзерваторске струке у српској средини тога времена.

О већини својих радова на архитектури пећких грађевина Бошковић је писао и те текстове је објавио уз бројне теренске скице и фотографије. У њима је изложио драгоцене податке и о чишћењу и конзервацији зидног сликарства, односно детаљне информације о примењеним методама и средствима. Такође, образложио је решења која је применио приликом презентације живописа у унутрашњости храма.⁷³ На тај начин научна и стручна јавност била

⁷³ Бошковић, *Осигуравање*, 438–442; исти, *Раг на ресторисању* (1931), 217–218, 228; исти, *Архитектонски извештаји* 1, 212–

је упозната са затеченим стањем и изведеним захватима на манастирском комплексу, а еминентни стручњаци тог времена Бошковићеве радове оценили су позитивно.⁷⁴

Црква Светог Стефана у манастиру Бањској, задужбина краља Милутина, почетак XX века дочекала је у незавидном стању (главни део храма био је претворен у џамију, а западни делови су служили као одаје за становање, сл. 18, 328). Године 1935. у Бањску је упућен Ђорђе Мано-Зиси, кустос Музеја кнеза Павла, и он је указао на веома лоше стање у којем се манастир налазио (сл. 383, 384), као и на чињеницу да је извештај број уломака архитектонске пластике узидан у оближње сеоске куће.⁷⁵ Залагањем музејске управе пет фрагмената бањске пластике пренето је у Београд и изложено у музеју (сл. 153) – у оквиру његове поставке они су недвосмислено указивали на неопходну обнову манастира.⁷⁶ Две године касније Комисија за чување и одржавање историјско-уметничких споменика предузела је извесне мере на осигуравању комплекса Бањске. Бошковић, који је имао прилику да рушевине Бањске снимити и испитати у два наврата – 1927. и 1930. године⁷⁷ – одређен је за припрему техничког елабората за осигуравање и евентуалну обнову тог манастира. Надлежној комисији Бошковић је предложио више решења, изражавајући склоност ка првом предлогу заштите, то јест ка конзервацији затеченог стања. Међутим, залагањем појединих чланова комисије, нарочито Александра Дерока, усвојено је друго решење, према којем су радови на Бањској изведени 1938/1939. године (сл. 385, 386).⁷⁸ Постојећи зидови су осигурани и на њима су подигнути нови до првобитне висине, а зарад истицања разлике између првобитних и обновљених делова храма додаци су изведени опеком. На тај начин цркви Светог Стефана враћен је њен првобитни спољни просторни облик, односно изведена

215, сл. 1–3; исти, *Рад на реставорисању* (1932), 258–259; исти, *Белешке*, 110, сл. 33; исти, *Споменици прошлости III*, 542–544; исти, *Осигуравање и реставорација*, 91–162, сл. 1–70.

⁷⁴ Millet, *L'église patriarcale*, 350–355; Месеснел, Ђ. *Бошковић, Осигуравање и реставорација*, 232–235.

⁷⁵ Прерадовић, *Истраживања и снимања средњовековних споменика*, 87–88; *Музеј кнеза Павла*, 150–151, нап. 58 (Д. Прерадовић).

⁷⁶ Иста, *Истраживања и снимања средњовековних споменика*, 87–88; *Музеј кнеза Павла*, 150–151, нап. 58 (Д. Прерадовић).

⁷⁷ Бошковић, *VII. Извештаји*, 215–218; исти, *Извештај*, 168–171.

⁷⁸ Исти, *Пред радом*, 217–229, сл. 1–10.

је „заштитна конструкција над преосталим деловима католиконе“.⁷⁹ Приликом обезбеђивања Бањске Бошковић је поступио другачије него у Пећи⁸⁰ и избрани концепт збрињавања Милутинове задужбине он је касније, супротно почетном становишту, сматрао најисправнијим решењем.⁸¹

Најзад, захваљујући финансијским средствима која је издвојила Комисија за чување и одржавање историјско-уметничких споменика, а по пројекту архитекте Момира Коруновића, године 1934. започети су опсежни санациони радови на католикону манастира Дечана. Обезбеђени су темељи цркве и њене фасаде, те замењени оштећени камени клесани украси. Постављањем новог кровног покривача радови су окончани пред почетак Другог светског рата у Југославији 1941. године.⁸² Будући да се с Коруновићевим елаборатом комисија није у потпуности сложила, његова концепција и самостално ангажовање на обезбеђивању дечанског храма Вазнесења Христовог били су оштро критиковани.⁸³

Ако се све речено има у виду, може се закључити да се између два светска рата на обнови споменика ипак „доста радило и постигло, чак много више него што су објективни услови омогућавали“,⁸⁴ а „напорима појединаца су превладаване неподобности услова и средине, да би, упркос лошим околностима, остварени резултати надмашили могућности“.⁸⁵ Почетак Другог светског рата грубо је прекинуо сваки озбиљнији рад на истраживању и заштити споменика у читавој Југославији, па и на Косову и Метохији. Заправо, тада је наступио још један у низу трагичних периода њиховог страдања.

⁷⁹ Чанак-Медић, *Ђорђе Бошковић*, 180.

⁸⁰ Стојаковић, *Обнова споменика*, 264, 265; Чанак-Медић, *Ђорђе Бошковић*, 179–180.

⁸¹ Бошковић, *Прва сојска искупица*, 26. Услед другачијег односа према градитељском наслеђу и својствима културних добара него до тада, у другој половини XX столећа променио се став стручне јавности о радовима изведеним у Бањској. Наиме, оцењено је да је над остацима цркве Светог Стефана подигнута неодговарајућа заштитна конструкција. Уп. Чанак-Медић, *Ђорђе Бошковић*, 180; иста, *Обнова црквених грађевина*, 299–300.

⁸² Кадијевић, *Грађевинска делатност Момира Коруновића*, 126, 129–151; исти, *Рад архивске Момира Коруновића*, 183.

⁸³ Бошковић, *Комисија*, 370; исти, *Стање средњовековних споменика*, 99; Стојаковић, *Обнова споменика*, 262, нап. 15.

⁸⁴ Стојаковић, *Обнова споменика*, 261.

⁸⁵ *Исти*, 265.

СПИСАК СКРАЋЕНИЦА

ВВ = Византијски временик, Москва

ВИИНЈ = *Византијски извори за историју народа Југославије* I–VI, Београд 1955–1986.

ГГБ = Годишњак града Београда, Београд

ГДКС = Гласник Друштва конзерватора Србије, Београд

Глас САНУ = Глас Српске академије наука и уметности, Београд

Глас СКА = Глас Српске краљевске академије, Београд

Годишњак СКА = Годишњак Српске краљевске академије, Београд

ГСАД = Гласник Српског археолошког друштва, Београд

ГСНД = Гласник Скопског научног друштва, Скопље

ГСУД = Гласник Српског ученог друштва, Београд

ЗЗСК = Зборник заштите споменика културе, Београд

ЗМСЛУ = Зборник Матице српске за ликовне уметности, Нови Сад

ЗНМ = Зборник Народног музеја, Београд

ЗРВИ = Зборник радова Византолошког института, Београд

ЗФФ = Зборник Филозофског факултета, Београд

ИГ = Историјски гласник, Београд

ИСН = *Историја српског народа* I–III, Београд 1981–1983.

ИЧ = Историјски часопис, Београд

ЛГТССЗ = *Лексикон његова и његова средњовековних српских земаља – према његовим изворима*, ур. С. Мишић, Београд 2010.

ЛМС = Летопис Матице српске, Нови Сад

ПКЈИФ = Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, Београд

Саопштења = Саопштења Републичког завода за заштиту споменика културе, Београд

СБР = *Српски биографски речник* I–VI, Нови Сад 2011.

СКГ = Српски књижевни гласник, Београд

СКМ = Старине Косова и Метохије, Приштина

ССА = Стари српски архив, Бања Лука – Београд

ССКА = Споменик Српске краљевске академије, Београд

ССРП = *Српски родослови и летиописи*, ур. Љ. Стојановић, Сремски Карловци 1927.

BF = *Byzantinische Forschungen*, Amsterdam

ЕI² = P. J. Bearman et al. (ed.), *The Encyclopaedia of Islam. New Edition* I–XII, Leiden 1960–2005.

ЕOE = *Encyclopedia of the Ottoman Empire*, ed. G. Ágoston, B. Masters, New York 2009.

Glasnik MKiM = Glasnik Muzeja Kosova i Metohije, Priština

JOB = *Jahrbuch der Osterreichischen Byzantinistik*, Wien

MAD = *Maliyeden Müdevver Defter*

TD = *Tapu Defteri*

TTD = *Tapu Tahrir Defterleri*

ΔΧΑΕ = Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρίας, Αθήνα

Аксић, *Положај аутономних јоцрајина* = С. Аксић, *Положај аутономних јоцрајина у уставином систиему СФРЈ*, Београд 1967.

Андрејевић, *Прејварања цркава у џамије* = А. Андрејевић, *Прејварања цркава у џамије*, ЗМСЛУ 12 (1976) 98–117.

Андрић, *Њејош* = И. Андрић, *Њејош као јунак Косовске мисли*, у: *исти, Уметник и његово дело*, Сабрана дела Иве Андрића 13, Београд 1981.

Антонијевић, *Албански злочини над Србима* = Н. Антонијевић, *Албански злочини над Србима на Косову и Метохији за време Друјој свејској рајиа. Документи државне комисије за ујврђивање злочина окујайора и њихових јомајача*, Београд 2004.

Антонијевић, *Рајини злочини* = Н. Антонијевић, *Рајини злочини на Косову и Метохији 1941–1945*, Београд 2016 (необјављена докторска дисертација, Универзитет у Београду, Филозофски факултет).

- Археолоџија Косова и Мејхохије = Археолоџија Косова и Мејхохије. Зборник радова, ур. А. Бачкалов, Београд 2007.
- Археолошко благао Косова и Мејхохије = Археолошко благао Косова и Мејхохије: од неолита до раног средњег века I (Зборник радова), II (Каталог), ур. Н. Тасић, Београд–Приштина 1998.
- Афанасјева, Славјанска литургија = Т. И. Афанасјева, Славјанска литургија Преждеосвященных Даров XII–XV вв. Текстология и язык, Санкт-Петербург 2004.
- Бабић, Краљева црква = Г. Бабић, Краљева црква у Сигуденици, Београд 1987.
- Балабановић, Конзервација живописа = П. Балабановић, Конзервација живописа доње цркве св. Димитрија у Пограђу код Пећи, СКМ 4–5 (1968–1971) 437–439.
- Батављевић, Крајак прејед = О. Батављевић, Крајак прејед рада Завода за заштитију и научно истраживање споменика културе НР Србије, ЗССК 1/1 (1950) 202–207.
- Батаковић, Анархија и џеноцид = Д. Т. Батаковић, Анархија и џеноцид над Србима 1897–1912, у: Самарцић и др., Косово и Мејхохија, 249–280.
- Батаковић, Косово и Мејхохија = Д. Т. Батаковић, Косово и Мејхохија у српско-арбанашким односима, Београд 2006.
- Батаковић, Косово и Мејхохија. Историја и идеологија = Д. Т. Батаковић, Косово и Мејхохија. Историја и идеологија, Београд–Ваљево–Србиње 1998.
- Батаковић, Косово и Мејхохија: историјско наслеђе = Д. Т. Батаковић, Косово и Мејхохија: историјско наслеђе и геолошки оградња, у: Косово и Мејхохија – изазови и одговори: зборник радова са оградњом „Геолошки судбина Косова и Мејхохије“, Београд 1997, 361–387.
- Батаковић, Од српске револуције = Д. Т. Батаковић, Од српске револуције до источног кризе: 1804–1875, у: Самарцић и др., Косово и Мејхохија, 171–208.
- Батаковић, Ослобођење Косова и Мејхохије = Д. Т. Батаковић, Ослобођење Косова и Мејхохије, у: Самарцић и др., Косово и Мејхохија, 281–300.
- Батаковић, Улазак у сферу европског интересовања = Д. Батаковић, Улазак у сферу европског интересовања, у: Самарцић и др., Косово и Мејхохија, 209–247.
- Бачкалов, Археолошка истраживања = А. Бачкалов, Археолошка истраживања средњовековних локалитета на Косову и Мејхохији, у: Археолоџија Косова и Мејхохије, 119–128.
- Бачкалов, Кулине на Ибру = А. Бачкалов, Кулине на Ибру – средњовековна црква и некропола, Косовско-метохијски зборник 3 (2005) 107–115.
- Биговић, Од Свечовека до Бојчовека = Р. Биговић, Од Свечовека до Бојчовека. Хришћанска философија владике Николаја Велимировића, Београд 1998.
- Бикић, Прилог културној историографији = В. Бикић, Прилог културној историографији манастира Свештих арханђела код Призрена, Старинар 47 (1996) 279–286.
- Бикић, Присење из Бањске = В. Бикић, Присење из Бањске: идентификација и уметничко-занајски контекст, Саопштења 48 (2016) 79–89.
- Благојевић, Архиепископ Сава – вожд отачастива = М. Благојевић, Архиепископ Сава – вожд отачастива, у: исти, Немањини и Лазаревићи и српска средњовековна државност, Београд 2004, 101–113.
- Благојевић, О националним и државним интересима = М. Благојевић, О националним и државним интересима у делима Доменијана – Срби изабрани народ, ИГ 1–2 (1994) 15–28.
- Благојевић, Поседи манастира Хиландара = М. Благојевић, Поседи манастира Хиландара на Косову и Мејхохији (XII–XV век), Београд 2006.
- Благојевић, Српска административна јодела = М. Благојевић, Српска административна јодела Косова и Мејхохије у XII веку, у: Срби на Косову и Мејхохији, ур. С. Карамата, Ч. Оцић, Научни скупови САНУ СХII, Одељење друштвених наука 26, Београд 2006, 125–138.
- Благојевић, Територије кнеза Лазара = М. Благојевић, Територије кнеза Лазара на Косову и Мејхохији, у: Косово и Мејхохија – прошлост, садашност, будућност, Научни скупови САНУ СХV, Одељење друштвених наука 28, Београд 2007, 5–18.
- Благојевић, Хиландарски поседи = М. Благојевић, Хиландарски поседи на Косову и Мејхохији (XII–XV век), Хиландарски зборник 12 (2008) 11–34.
- Богдановић, Инвентар ћирилских рукописа = Д. Богдановић, Инвентар ћирилских рукописа у Југославији (XI–XVII века), Београд 1982.
- Богдановић, Историја старе српске књижевности = Д. Богдановић, Историја старе српске књижевности, Београд 1980 (1991²).
- Богдановић, Кајалоћ ћирилских рукописа = Д. Богдановић, Кајалоћ ћирилских рукописа манастира Хиландара, Београд 1978.
- Богдановић, Књија о Косову (1990) = Д. Богдановић, Књија о Косову. Разговори о Косову, Београд 1990.
- Богдановић, Књија о Косову = Д. Богдановић, Књија о Косову, Београд 1986.
- Богдановић, Смисао Раванице = Д. Богдановић, Смисао Раванице, у: Манастир Раваница, 9–17.
- Божиновић, Вавић, Сукова времена = Б. Божиновић, М. Вавић, Сукова времена на Косову и Мејхохији, квислинзи и колаборација у Другом светском рату, Београд 1991.
- Бој на Косову = Бој на Косову, старија и новија сазнања, ур. Р. Михаљчић, Београд 1992.
- Борозан (Ђ.), Велика Алданија = Ђ. Борозан, Велика Алданија, јоријекло – идеје – јракса, Београд 1995.
- Борозан (И.), Између доказа и имагинације = И. Борозан, Између доказа и имагинације: уобличавање традиције и уметности у служби српске монархије XIX века, у: Византијско наслеђе III, 71–85.

- Бошковић, VII. Извештаји = Ђ. Бошковић, VII. Извештаји о ироучавању сјоменика, Годишњак СКА 37 (1928) 209–218.
- Бошковић, Археолошка исцјраживања = Ђ. Бошковић, Археолошка исцјраживања Новој Брда, у: Велика археолошка налазишћа у Срдији, ур. Д. Вученов, Београд 1974, 99–117.
- Бошковић, Архитектонски извештаји 1 = Ђ. Бошковић, Архитектонски извештаји 1. Осцјуравање Пећке пајријаришије, ГСНД 11 (1932) 212–215.
- Бошковић, Белешке = Ђ. Бошковић, Белешке са цјутовања, Стариар 7 (1932) 88–129.
- Бошковић, Значај сјоменика = Ђ. Бошковић, Значај сјоменика наше сјаре архитектуре, Уметнички преглед 3 (децембар, 1937) 67–71.
- Бошковић, Извештај = Ђ. Бошковић, Извештај и крајке белешке са цјутовања. В. Јужна Срдија. I. Околина Косовске Мишровице, Стариар 6 (1931) 140–189.
- Бошковић, Комисија = Ђ. Бошковић, Комисија за чување сјарих сјоменика, Југословенски историски часопис 5/1–2 (1939) 366–371.
- Бошковић, Осцјуравање = Ђ. Бошковић, Осцјуравање цјеске пајриаришије, СКГ 34/6 (16. новембар 1931) 438–442.
- Бошковић, О сликаној декорацији = Ђ. Бошковић, О сликаној декорацији на фасадама Пећке пајријаришије, Стариар 18 (1967) 91–102.
- Бошковић, Осцјуравање и ресцјорација = Ђ. Бошковић, Осцјуравање и ресцјорација цркве манасцјира Св. Пајријаришије у Пећи, Стариар 8–9 (1933–1934) 90–165.
- Бошковић, Правне одредбе = Ђ. Бошковић, Сјоменици црошлости и њихово обезбеђивање I. Правне одредбе и орјанизација, СКГ 38/5 (1. март 1933) 373–380.
- Бошковић, Прва сојствена исцјства = Ђ. Бошковић, Прва сојствена исцјства, цроблеми цјерсцјекциве, у: Сећања конзервајора, ур. Р. Станић, Београд 1982, 15–27.
- Бошковић, Пред радом = Ђ. Бошковић, Пред радом на осцјуравању Бањске, Стариар 13 (1938) 214–229.
- Бошковић, Проблем = Ђ. Бошковић, Проблем срцске средњовековне архитектуре. Пићање нарцјекса и ексонарцјекса. Скица за једно исцјраживање, СКГ 42/1 (1. мај 1934) 47–52.
- Бошковић, Рад на ресцјорисању (1931) = Ђ. Бошковић, Рад на ресцјорисању, консервирању и цроучавању средњовековних сјоменика, Годишњак СКА 39 (1931) 217–237.
- Бошковић, Рад на ресцјорисању (1932) = Ђ. Бошковић, Рад на ресцјорисању, консервирању и цроучавању средњовековних сјоменика, Годишњак СКА 40 (1932) 255–261.
- Бошковић, Рушевине Св. Николе = Ђ. Бошковић, Рушевине Св. Николе у комцјексу грађевина манасцјира Св. Арханђела код Призрена, ГСНД 11 (1932) 231–233.
- Бошковић, Сјоменици црошлости I = Ђ. Бошковић, Сјоменици црошлости и њихово обезбеђивање I. Правне одредбе и орјанизација, СКГ 38/5 (1. март 1933) 373–380.
- Бошковић, Сјоменици црошлости III = Ђ. Бошковић, Сјоменици црошлости и њихово обезбеђивање III. Рад на њиховом осцјурању у нашој земљи, СКГ 38/7 (1. април 1933) 533–544.
- Бошковић, Сцјање средњовековних сјоменика = Ђ. Бошковић, Сцјање средњовековних сјоменика у јцјозајадној Срдији, Космету и североисцјоцном делу Црне Горе, Музеји 1 (1948) 96–105.
- Бошковић, Љубинковић, Исцјосница Пецјра Коришкој = Ђ. Бошковић, Р. Љубинковић, Исцјосница Пецјра Коришкој. Исцјорија и живојис, Стариар 7–8 (1956–1957) 93–112.
- Бошковић, Петковић, Манасцјир Дечани = Ђ. Бошковић, В. Р. Петковић, Манасцјир Дечани I–II, Београд 1941.
- Бргуљан, Извори = В. Бргуљан, Извори сјоменичкој црава у Јцјославији, Београд 2000.
- Бргуљан, Сјоменичко цраво = В. Бргуљан, Сјоменичко цраво, Београд 2006.
- Бргуљан, Уредба о зашцјити = В. Бргуљан, Уредба о зашцјити сјоменика древносцји од 1844, ГДКС 18 (1994) 13–14.
- Бреје, Срцске цркве = Л. Бреје, Срцске цркве и романска умейносцји, Стариар 1 (1922) 33–46.
- Бркић, Цивојци Срба свецјишцјела = А. Бркић, Цивојци Срба свецјишцјела цод сводовима цркава Пећке пајријаришије, Београд 1964.
- Бубало, Један незайажен извор = Ђ. Бубало, Један незайажен извор о Косовској бици, Војноисторијски гласник 2 (2015) 33–53.
- Бубало, О црејисима = Ђ. Бубало, О црејисима цовелце краља Уроша I, храму Свецјој Николе у Хвосну (1276/77). Прилој цознавању насцјанка збирке Monumenta Serbica Франца Миклошича, ССА 3 (2004) 169–183.
- Бубало, Срцска земља и цоморска = Ђ. Бубало, Срцска земља и цоморска у цода владавине Немањина I. Од Сабора у Расу до Сабора у Дежеву, Београд 2016.
- Булатовић, Башицјинсцјиво = Д. Булатовић, Башицјинсцјиво или о незацодорављању, Крушевачки зборник 11 (2005) 7–20.
- Вајцман и др., Иконе = К. Вајцман и др. Иконе, Београд 1983.
- Васић, Архиејиској Данило II = М. Васић, Архиејиској Данило II – монах и умейник, ПКЈИФ 6/2 (1926) 231–264.
- Васић, Жича и Лазарица = М. Васић, Жича и Лазарица. Сцјудије из срцске умейносцји средњеј века, Београд 1928.
- Велики рацј Срдије = Велики рацј Срдије за ослоцдођење и уједињење Срба, Хрвацја и Словенаца, књ. XIII–XIV, Београд 1928.
- Велимировић, Васојевићи = М. Велимировић, Васојевићи, Полимље, Мејцохија, Годишњациа Николе Чупића 18 (1898) 53–189.
- Веселиновић, Кроз Косово = М. В. Веселиновић, Кроз Косово, Годишњациа Николе Чупића 14 (1894) 298–350.
- Веселиновић, Поцлед = М. В. Веселиновић, Поцлед кроз Косово, Приштина 2007.
- Видовић, Њецјош и Косовски завей = Ж. Видовић, Њецјош и Косовски завей у новом веку, Београд 2013.

- Видовић, *Православна идеја* = Ж. Видовић, *Православна идеја нације и верности Свештосавском завету* у: исти, *Историја и вера*, Београд 2009, 43–48.
- Видовић, *Српски завет* = Ж. Видовић, *Српски завет*, у: исти, *Историја и вера*, Београд 2009, 70–93.
- Византијско наслеђе* = *Византијско наслеђе и српска уметности I–III*, ур. Д. Поповић, Д. Војводић, Београд 2016; *I. Процеси византијизације и српска археологија*, ур. В. Бикић; *II. Сакрална уметности српских земаља у средњем веку*, ур. Д. Војводић, Д. Поповић; *III. Замисање прошлости и рецеиција средњег века у српској уметности XVIII–XXI века*, ур. Л. Мереник, В. Симић, И. Борозан.
- Византијска уметности* = *Византијска уметности почетком XIV века*, ур. С. Петковић, Београд 1978.
- Винавер, *Уместо предговора* = С. Винавер, *Уместо предговора*, у: *Српске народне песме епске*, антологија Војислава М. Јовановића, Београд 1979, 5–27.
- Војводић (Д.), „Обавијен земаљском сликом“ = Д. Војводић, „Обавијен земаљском сликом“. *О предсјавама византијских и српских средњовековних владара у проскринези*, Црквене студије 4 (2007) 379–401.
- Војводић (Д.), *Бојородичина икона* = Д. Војводић, *Бојородичина икона из цркве Свештос Николе Рајковој и њихање сликарских радионица средњовековној Призрена*, Зограф 40 (2016) 95–116.
- Војводић (Д.), *Жича и Пећ* = Д. Војводић, *Жича и Пећ. Прилој размајрању сличности два њорама зидној сликарства*, Саопштења 43 (2011) 31–47.
- Војводић (Д.), *Идејне основе* = Д. И. Војводић, *Идејне основе српске владарске слике у средњем веку*, Београд 2006 (необјављена докторска дисертација, Универзитет у Београду, Филозофски факултет).
- Војводић (Д.), *На размеђу свештова и култура* = Д. Војводић, *На размеђу свештова и култура – диће и њористори српске средњовековне уметности*, у: *Византијско наслеђе II*, 13–39.
- Војводић (Д.), *Од хоризонталне ка вертикалној ѡнеалошкој слици Немањиха* = Д. Војводић, *Од хоризонталне ка вертикалној ѡнеалошкој слици Немањиха*, ЗРВИ 44/1 (2007) 295–312.
- Војводић (Д.), *Порјреши владара, црквених достојанственика и ѡлемића* = Д. Војводић, *Порјреши владара, црквених достојанственика и ѡлемића у наосу и ѡријраши*, у: *Зидно сликарство манастира Дечана*, 265–299.
- Војводић (Д.), *Слика свештовне и духовне власти* = Д. Војводић, *Слика свештовне и духовне власти у српској средњовековној уметности*, ЗМСЛУ 38 (2010) 35–78.
- Војводић (Д.), *Српска уметности* = Д. Војводић, *Српска уметности од почетка XIV сталећа до ѡројаси државе Немањиха*, у: *Византијско наслеђе II*, 271–297.
- Војводић (Д.), *Српски властееоски ѡорјреши* = Д. Војводић, *Српски властееоски ѡорјреши и киијорски најииси у Бојородичиној цркви у Вајанешу*, Косовско-метохијски зборник 5 (2013) 1–23.
- Војводић, Павловић, *Црква „Тамница“ код Ајноваца* = Д. Војводић, Д. Павловић, *Црква „Тамница“ код Ајноваца у ѡозном средњем веку*, Косовско-метохијски зборник 6 (2015) 9–63.
- Војводић (М.), *Међународне димензије* = М. Војводић, *Међународне димензије ѡрославе ѡеисѡодишњице Косовске битке у Србији 1889. ѡдине*, у: исти, *Пушеви српске дипломатије: Оледи о сѡлној ѡолишици Срдије у XIX и XX веку*, Београд 1999, 36–50.
- Војводић (М.), *Само својим ѡућем* = М. Војводић, *Само својим ѡућем: Сѡјан Новаковић у скуйшиинском и јавном живоју Срдије 1905–1915*, Београд 2015.
- Војводић (М.), *Србија* = М. Војводић, *Србија и Балканско ѡишање (1875–1914)*, Нови Сад 2000.
- Војводић (М.), *Србија у међународним ѡносима* = М. Војводић, *Србија у међународним ѡносима крајем XIX и ѡчетком XX века*, Београд 1988.
- Војводић (М.), *Сѡјан Новаковић* = М. Војводић, *Сѡјан Новаковић – у служби државних и националних ѡнтереса*, Београд 2012.
- Вранићи, *Културно-историјско блајо Пришиине* = Б. Вранићи, *Културно-историјско блајо Пришиине и ѡколине*, Јединство (14–15. 3. 1998) (недељни културни додатак).
- Вранићи, *Осврћ на архиекѡуру ѡрада Пришиине* = Б. Вранићи, *Осврћ на архиекѡуру ѡрада Пришиине. Доминација неѡдичних ѡрађевина*, Јединство (7–8. 2. 1998) (недељни културни додатак).
- Вујовић, Вуковић, *Једно неѡзнајѡ сведѡчанство* = М. Вујовић, Ј. Вуковић, *Једно неѡзнајѡ сведѡчанство из раине 1915. ѡдине: ѡрво искојаване манастира Бањске*, Весник Војног музеја 43 (2016) 39–51.
- Вујовић, *Уметности ѡновљене Срдије* = Б. Вујовић, *Уметности ѡновљене Срдије 1791–1848*, Београд 1986.
- Вукановић, *Сѡудије из Балканској фолклора* = Т. Вукановић, *Сѡудије из Балканској фолклора III. Мијачко дуборездарство*, Врањски гласник 7 (1971) 204–269.
- Вукашиновић, *Крајки ѡрелед* = В. Вукашиновић, *Крајки ѡрелед развоја лиѡурѡјској живоји Српске Архиепископије од XIII до XVII века*, у: исти, *Свешћена и духовна ѡрѡеза. Оледи из српске лиѡурѡјске ѡеологије и ѡраксе; XIII–XXI век*, Београд 2016, 52–67.
- Вукашиновић, *Лиѡурѡчка анализа* = В. Вукашиновић, *Лиѡурѡчка анализа служадника рукописне збирке манастира Хиландара на ѡримеру Тројара ѡрећеј часа од 15. до 17. века*, Црквене студије 11 (2014) 601–616.
- Вукашиновић, *Рукописни ѡредлоши* = В. Вукашиновић, *Рукописни ѡредлоши ѡрвих ѡиѡамѡних српских служадника у манускриптној збирци манастира Високи Дечани*, Црквене студије 9 (2012) 387–396 (= *Средњи век у српској науци*,

- историји, књижевности и уметности IV, ур. Г. Јовановић, Деспотовац 2013, 97–109).
- Вукашиновић, *Српска литургијска пракса XIII века* = В. Вукашиновић, *Српска литургијска пракса XIII века*, у: *Ђурђеви сџујови и Будимљанска епархија. Зборник радова*, ур. М. Радујко, Беране–Београд, 2011, 231–247.
- Вукашиновић, *Српски рукописни служадници* = В. Вукашиновић, *Српски рукописни служадници XIV и XV века – извори за реконструкцију архијерејској пословања Свете литургије у средњовековној Србији*, у: *исти, Светишћена и духовна историја. Огледи из српске литургијске теологије и праксе: XIII–XXI век*, Београд 2016, 27–40.
- Вукашиновић, *Теолошко тумачење чина освећења* = В. Вукашиновић, *Теолошко тумачење чина освећења литургијској просфора код Срба у XIII и XIV веку*, у: *Манастир Студеница*, 237–252.
- Вукашиновић, *Тројар Трећеј часа* = В. Вукашиновић, *Тројар Трећеј часа у литургијама рукописној служадника из XVI века (№ 80) из библиотеке манастира Пеће патријаршије*, у: *Манастир Каленић. У сусрет шестој стогодишњици*, ур. Ј. Калић, Београд–Крагујевац 2009, 187–204.
- Вукотић Лазар, *Делатности архиепископа Николе Добровића* = М. Вукотић Лазар, *Делатности архиепископа Николе Добровића на Косову и Метохуји шездесетих година XX века*, у: *Косово и Метохуја у цивилизацијским токовима III*, ур. М. Атлагић, Косовска Митровица 2010, 575–586.
- Вучетић, *Крв и сузе* = Н. Вучетић, *Крв и сузе за уједињење*, Београд 1924.
- Габелић, *Једна локална сликарска радионица* = С. Габелић, *Једна локална сликарска радионица из средине XIV века. Дечани – Лесново – Марков манастир – Челоек*, у: *Дечани и византијска уметност*, 367–378.
- Габелић, *Челоек* = С. Габелић, *Челоек. Црква Св. Николе (XIV и XIX век)*, Београд 2017.
- Гавриловић, *Зидно сликарство* = А. Ђ. Гавриловић, *Зидно сликарство цркве Богородице Одишњице у Пећи*, Београд 2013 (неодјављена докторска дисертација, Универзитет у Београду, Филозофски факултет).
- Гарашанин, *Ројово „Фуше“, Ђаковица* = М. Гарашанин, *Ројово „Фуше“, Ђаковица – историјска некропола са хумкама*, Археолошки преглед 8 (1966) 40–42.
- Гарић, *Конзервативно-реституирајорски радови* = З. Гарић, *Конзервативно-реституирајорски радови на манастиру Светиој Марка Коршикој у селу Кадашу*, ГДКС 18 (1994) 131–133.
- Гарић, *Обнова манастира* = З. Гарић, *Обнова манастира Светиој арханђела*, ГДКС 21 (1997) 77–78.
- Гарић, *Обнова сјоменичкој наслеђа* = З. Гарић, *Обнова сјоменичкој наслеђа на Косову и Метохуји*, ГДКС 30 (2006) 24–28.
- Гаталовић, *Косово и Метохуја* = М. Гаталовић, *Косово и Метохуја у државној политици Јуославије 1958–1965*, Београд 2016.
- Гергова, *Култът към св. крал Милутин* = И. Гергова, *Култът към св. крал Милутин „Софийски“ в България*, у: *Манастир Бањска*, 249–265.
- Гилфердинг, *Пушовање* = А. Ф. Гилфердинг, *Пушовање по Херцеговини, Босни и Старој Србији*, Сарајево 1972 (= А. Гилфердинг, *Собрание сочинений III. Босния, Герцеговина и Старая Сербия*, Санкт-Петербург 1873).
- Гојковић, Лукић, *Реконструкција средњовековној моста* = М. Гојковић, М. Лукић, *Реконструкција средњовековној моста преко Бистрице код Призрена*, СКМ 6–7 (1972–1973) 161–174.
- Гопчевић, *Стара Србија* = С. Гопчевић, *Стара Србија и Македонија*, Београд 1890.
- Градови и насеља* = *Градови и насеља у Србији*, ур. М. Митровић, Београд 1953.
- Гргури, *Сликарско-конзервативно-радови* = А. Гргури, *Сликарско-конзервативно-радови у манастиру Грачаница изведени 1971 године*, СКМ 6–7 (1972–1973) 191–198.
- Григорије Цамблак. Књижевни рад у Србији* = Григорије Цамблак, *Књижевни рад у Србији*, ур. Д. Петровић, Београд 1989.
- Грипић, *Манастир Св. Тројице* = В. Грипић, *Манастир Св. Тројице у Призренском округу*, Годишњица Николе Чупића 28 (1909) 173–183.
- Грковић-Мејдор, *Скриптије и штамарије* = Ј. Грковић-Мејдор, *Скриптије и штамарије код Срба у средњем веку*, ЛМС 488/5 (2011) 925–940.
- Грозданов, *Живойисој* = Ц. Грозданов, *Живойисој на охридској архиепископији. Студија*, Скопје 2007.
- Грујић, *Ошкочавање Светиој Арханђела код Призрена* = Р. Грујић, *Ошкочавање Светиој Арханђела код Призрена (прелиминарни извештај)*, ГСНД 3/1 (1928) 239–274.
- Грујић, *Писма њећских патријараха* = Р. Грујић, *Писма њећских патријараха из групој и трећеј деценија XVIII века*, ССКА 51 (1913) 105–144.
- Грујић, *Хвосћански ѓр* = Р. Грујић, *Хвосћански ѓр и нерски ѓрђнос*, Старица 5 (1928–1930) 12–19.
- Давидов, *Српска графика* = Д. Давидов, *Српска графика XVIII века*, Београд 2006.
- Давидов Темерински, *Црква Ваведења Богородице* = А. Давидов Темерински, *Црква Ваведења Богородице у Лиљану*, Београд 2014.
- Давидовић, *Српски скриптијуми* = М. Давидовић, *Српски скриптијуми од XII до XVII века*, у: *Свети српске рукописне књиге* 49–68.
- Данило Друји. *Живойи* = Данило Друји. *Живойи краљева и архиепископа српских. Службе, прир.* Г. Мак Данијел, Д. Петровић, Београд 1988.
- Данилови настављачи* = *Данилови настављачи. Данилов Ученик, групој настављачи Даниловој зборника*, ур. Г. Мак Данијел, Београд 1989.

- Дероко, Бањска = А. Дероко, Бањска, Старинар 6 (1931) 107–109.
- Дероко, Поводом једној S.O.S айела = А. Дероко, Поводом једној S.O.S айела још од пре двадесет година, Мисао 12/3 (1. јун 1923) 838–842.
- Дероко, Скулптура Мајере Божје = А. Дероко, Скулптура Мајере Божје у Соколици, Покрет 1/8 (22. март 1924) 119–121.
- Дероко, Црква манастира Дечани = А. Дероко, Црква манастира Дечани, ГСНД 12 (1933) 135–146.
- Десић Сћефан Лазаревић. Књижевни радови = Десић Сћефан Лазаревић. Књижевни радови, прир. Ђ. Трифуновић, Београд 1979.
- Дечани и византијска уметност = Дечани и византијска уметност средином XIV века, ур. В. Ј. Ђурић, Београд 1989.
- Дечани у светлу археографских исцртавања = Дечани у светлу археографских исцртавања, ур. Т. Суботин-Голубовић, Београд 2012.
- Димитријевић, Један наш трговачки дневник = Ст. М. Димитријевић, Један наш трговачки дневник из XVIII века, у: Зборник за историју Јужне Србије и суседних области I, Скопље 1936, 355–388.
- Димитријевић, Сукоби око Усјава = В. Димитријевић, Сукоби око Усјава из 1974, у: Српска страна рајна. Траума и катарза у историјском памћењу, Београд 1996, 447–471.
- Димић, Србија у Југославији = Љ. Димић, Србија у Југославији. Историја српске државности III, Београд 2001.
- Документи = Документи о Косову и Мейхоџији, Београд 2002.
- Доментијан. Живот Светиога Симеуна и Светиога Саве = Доментијан. Живот Светиога Симеуна и Светиога Саве, прир. Ђ. Даничић, Београд 1865.
- Дрча, Сима Чемерић = Н. Дрча, Сима Чемерић (1906–1973), каталог изложбе, Ниш 1997, 6–11.
- Дурковић-Јакшић, Сјасаване моштију = Љ. Дурковић-Јакшић, Сјасаване моштију српских светитеља кнеза Лазара, цара Уроша и Стевана Штиљановића преносом из фрушкогорских манастира у Београд 1942. године, у: Манастир Раваница, 215–228.
- Ђаковић, Сукоби на Косову = С. Ђаковић, Сукоби на Косову, Београд 1986.
- Ђекић, Радовановић, Сјање градских сјамбених језіара = М. Ђекић, Д. Радовановић, Сјање градских сјамбених језіара на Косову и Мейхоџији 2014. Пример града Призрена: Комлекс Појкаљаја, Пантелија, Појок махала, у: Маршовски ѿром 2004–2014, 179–182.
- Ђекић, Радовановић, Сјање јавних сјоменика = М. Ђекић, Д. Радовановић, Сјање јавних сјоменика на Косову и Мейхоџији 2014. Зајирање сећања, у: Маршовски ѿром 2004–2014, 183–186.
- Ђекић, Радовановић, Сјање српских іродаља = Ђекић, Радовановић, Сјање српских іродаља на Косову и Мейхоџији 2014. И мрџви су нејожељни, у: Маршовски ѿром 2004–2014, 167–178.
- Ђорђевић (И.), Зидно сликарство српске власиеле = И. М. Ђорђевић, Зидно сликарство српске власиеле у доба Немањића, Београд 1994.
- Ђорђевић (И.), О ірводіином изледу = И. М. Ђорђевић, О ірводіином изледу српске иконе светио Николе у Барију, ЗФФ 14 (1989) 111–122.
- Ђорђевић (И.), Сјаири и Нови завей = И. М. Ђорђевић, Сјаири и Нови завей на улазу у Боіородицу Љевишкy, у: исти, Сјаудіје српске средњовековне уметности, прир. Д. Војводић, М. Марковић, Београд 2008, 3–14.
- Ђорђевић (М.), Ослободилачки рај = М. Ђорђевић, Ослободилачки рај српских усјааника 1804–1806, Београд 1967.
- Ђоровић-Љубинковић, Средњовековни дуборез = М. Ђоровић-Љубинковић, Средњовековни дуборез у істочним областима Јуіославије, Београд 1965.
- Ђурић, Византијске фреске = В. Ј. Ђурић, Византијске фреске у Јуіославији, Београд 1974.
- Ђурић, Дубровачки ірадиіељи = В. Ј. Ђурић, Дубровачки ірадиіељи у Србији средњеј века, ЗМСЛУ 3 (1967) 87–104.
- Ђурић, Живојис ісјоснице Пејра Коришкој = В. Ј. Ђурић, Најсјаирији живојис ісјоснице іусјаиножійеља Пејра Коришкој, ЗРВИ 5 (1958) 173–202.
- Ђурић, Икона о хироіонији = В. Ј. Ђурић, Икона о хироіонији ірачаничкој мійроіолиіа Никанора, ЗМСЛУ 27–28 (1991–1992) 297–317.
- Ђурић, Икона светио краља = В. Ј. Ђурић, Икона светио краља Сјефана Дечанској, Београд 1985.
- Ђурић, Једна сликарска радионица = В. Ј. Ђурић, Једна сликарска радионица у Србији XIII века. Боіородица Љевишка – Николча – Морача, Старинар 12 (1961) 63–76.
- Ђурић, Насјаанак ірадиіељској сјаила Моравске школе = В. Ј. Ђурић, Насјаанак ірадиіељској сјаила Моравске школе. Фасаде, сјаіем декорације, іласііка, ЗМСЛУ 1 (1965) 35–65.
- Ђурић, Нејознаіи сјоменици = В. Ј. Ђурић, Нејознаіи сјоменици средњовековној сликарства у Мейхоџији I, СКМ 2–3, Приштина 1963, 61–89.
- Ђурић, Бадић-Ђорђевић, Српска уметност у средњем веку = В. Ј. Ђурић, Г. Бадић-Ђорђевић, Српска уметност у средњем веку I–II, Београд 1997.
- Ђурић, Ђирковић, Кораћ, Пећка іаіријаришија = В. Ј. Ђурић, С. Ђирковић, В. Кораћ, Пећка іаіријаришија, Београд 1990.
- Ђурић (В. М.), Белешке = В. М. Ђурић, Белешке, у: Анілоіија народних јуначких іесама, Београд 1987, 689–728.
- Ђурић (В. М.), Срјскохрвајска народна ејика = В. М. Ђурић, Срјскохрвајска народна ејика, у: Анілоіија народних јуначких іесама, Београд 1987, 9–159.
- Ђурић (М. Н.), Видовданска ејика = М. Н. Ђурић, Видовданска ејика, Загреб 1914.

- Ђурић Мишина, *Герман Ђурић* = В. Ђурић Мишина, *Герман Ђурић – њајријарх у одбодженом времену 1*, Београд 2012.
- Екмечић, *Дујо крејтање* = М. Екмечић, *Дујо крејтање између клања и орања. Историја Срба у новом веку (1492–1992)*, Београд 2011.
- Екмечић, *Рајни циљеви* = М. Екмечић, *Рајни циљеви Србије 1914*, Београд 1973.
- Екмечић, *Сиварање Јујославије* = М. Екмечић, *Сиварање Јујославије 1790–1918 I–II*, Београд 1989.
- Епископ рашко-призренски Павле, *Извештаји* = Епископ рашко-призренски Павле, *Извештаји са расијетој Косова Светом Архиепископском Синоду за Свети Архиепископски Сабор Српске православне цркве 1957–1990*, Београд 2013.
- Желтов, *Состав чинов* = М. Желтов, *Состав чинов обрученија и венчанија в древнейших славянских рукописях, Древняя Русь. Вопросы медиевистики* 37 (2009) 41–42.
- Женарју Рајовић, *Зидно сликарство у цркви Светиој Георгија* = И. Женарју Рајовић, *Зидно сликарство у цркви Светиој Георгија у Сјанишору код Њилана*, ПАТРИМОНИУМ.МК 14 (2016) 285–298.
- Женарју Рајовић, *Црквена уметност XIX века* = И. Женарју Рајовић, *Црквена уметност XIX века у Рашко-призренској епархији (1839–1912)*, Лепосавић–Приштина 2016.
- Женарју, *Зидно сликарство у цркви Светије Пејке* = И. Женарју Рајовић, *Зидно сликарство у цркви Светије Пејке у селу Сјража код Њилана*, Баштина 35 (2013) 315–343.
- Женарју, *Изградња и ојремање Цркве Светиој Саве* = И. Женарју, *Изградња и ојремање Цркве Светиој Саве у Косовској Миштровици (1896–1913)*, Баштина 34 (2013) 393–417.
- Женарју, *Сјомен-храм* = И. Женарју, *Сјомен-храм Светиој архангела Михаила у Шћимљу*, Лесковачки зборник 53 (2013) 277–292.
- Женарју, *Црква Светиој Илије* = И. Женарју, *Црква Светиој Илије у Вучијерну*, Баштина 33 (2012) 383–411.
- Женарју, *Зидно сликарство у цркви Усења Бојородице* = И. С. Женарју, *Зидно сликарство у цркви Усења Бојородице у селу Доње Кормињане*, Баштина 37 (2014) 281–305.
- Живковић, *Конзервација и ресаурација* = Б. Живковић, *Конзервација и ресаурација оштетених фресака у цркви Бојородице Љевшике у Призрену*, СКМ 6–7 (1972–1973) 229–236.
- Задужбине и дарови* = Косово и Мейохија. *Задужбине и дарови*, каталог изложбе, ур. Б. Борић-Брешковић, Београд 2013.
- Задужбине Косова* = *Задужбине Косова. Сјоменици и знамења српског народа*, ур. А. Јевтић, Призрен–Београд 1987.
- Зайиси и најиси* = Љ. Стојановић, *Сјари српски зайиси и најиси I–VI*, Београд 1902–1926 (репринт 1982–1983).
- Зайисници* = *Зайисници са седница делегације Краљевине СХС на Мирвној конференцији у Паризу 1919–1920*, ур. Б. Кризман, Б. Храбак, Београд 1960.
- Зарић, *Посјавка ризнице* = Р. Зарић, *Посјавка ризнице у Пећкој њајријархији*, ГДКС 14 (1990) 98–100.
- Зарић, *Фреске у средњем тјравеју* = Р. Зарић, *Фреске у средњем тјравеју цркве Светијих айосјола у Пећи*, Саопштења 25 (1993) 55–70.
- Зарковић, *О јужним тјраницама Србије* = Б. Зарковић, *О јужним тјраницама Србије у време владавине Сјефана Немање*, Баштина 23 (2007) 209–223.
- Зборник средњовековних ћириличких њовеља и њисама* = *Зборник средњовековних ћириличких њовеља и њисама Србије, Босне и Дубровника I*. 1186–1321, прир. В. Мошин, С. Ђирковић, Д. Синдик, Београд 2011.
- Здравковић, *Искојавња на Новом Брду* = И. Здравковић, *Искојавња на Новом Брду 1955. Рад на конзервацији тјржаве и „Сашке цркве“*, Старијар 7–8 (1956–1957) 341–348.
- Здравковић, *Исјраживање осјајтака* = И. Здравковић, *Исјраживање осјајтака дворца у Брњацима, Риднику и у Некудиму и неких сјоменика у њиховој околини*, ЗЗСК 17 (1966) 65–74.
- Здравковић, *Први Пројект Закона* = И. Здравковић, *Први Пројект Закона о чувању сјоменика и сјарина у Србији*, ЗНМ 4 (1964) 117–123.
- Здравковић, *Прилози* = И. Здравковић, *Прилози за тјроучавање дворца и друјих сјоменика кулјуре у средњовековној Срдији (Сврчин–Пауни–Неродимље–Дежева)*, ЗЗСК 16 (1965) 143–156.
- Здравковић, *Резултати конзерваторских исјивања* = И. Здравковић, *Резултати конзерваторских исјивања и радова на тјраду Звечану*, ЗЗСК 12 (1961) 83–104.
- Здравковић, *Средњовековни тјрадови* = И. Здравковић, *Средњовековни тјрадови и дворци на Косову*, Београд 1975.
- Здравковић, *Јовановић, Археолошко-конзерваторски радови* = И. Здравковић, В. Јовановић, *Археолошко-конзерваторски радови на тјраду Звечану*, СКМ 1 (1961) 279–287.
- Зечевић, *Накиј Новој Брда* = Е. Зечевић, *Накиј Новој Брда из Археолошке збирке њозној средњег века*, Београд 2006.
- Зечевић, *Гајић, Византјјски тјредлошци* = Е. Зечевић, М. Гајић, *Византјјски тјредлошци и стил јојике – интјернационалној српској занатјско-уметничкој израза*, у: *Византјјско наслеђе I*, 175–183.
- Зидно сликарство манастира Дечана* = *Зидно сликарство манастира Дечана. Грађа и сјудије*, ур. В. Ј. Ђурић, Београд 1995.
- Зиројевић, *Вучијернски и Призренски санџак* = О. Зиројевић, *Вучијернски и Призренски санџак у време владавине Сулејмана Величанственој*, ИЧ 19 (1972) 263–275.
- Зиројевић, *Имање манастира Дечана* = О. Зиројевић, *Имање манастира Дечана у свейлу тјурских њојиса (1485–1582)*, у: *Дечани и византјјска уметност*, 407–413.
- Зиројевић, *Кроз новојрдске махале* = О. Зиројевић, *Кроз новојрдске махале 1664/65. јодине*, Мешовита грађа 20 (1990) 7–14.
- Зиројевић, *Први векови* = О. Зиројевић, *Први векови тјуђинске властии*, у: *Самарџић и др., Косово и Мейохија*, 47–113.

- Зиројевић, *Турско војно уређење* = О. Зиројевић, *Турско војно уређење у Србији (1459–1683)*, Београд 1974.
- Зиројевић, *Цркве и манастири* (1990) = О. Зиројевић, *Цркве и манастири у Призренском санџаку*, Косовско-метохијски зборник 1 (1990) 133–141.
- Зиројевић, *Цркве и манастири* = О. Зиројевић, *Цркве и манастири на подручју Пећке патријаршије до 1683. године*, Београд 1984.
- Знамениити Јевреји Србије: биографски лексикон, ур. А. Гаон, Београд 2011.
- Иванишевић, *Развој хералдике* = В. Иванишевић, *Развој хералдике у средњовековној Србији*, ЗРВИ 41 (2004) 213–234.
- Ивановић, *Делатност Завода* = М. Ивановић, *Делатност Завода за заштити и научно истраживање сџоменика културе Косова и Метохије у ишоку 1957. и 1958. иодине*, ЗЗСК 10 (1959) 355–357.
- Ивановић, *Икона Преображења* = М. Ивановић, *Икона Преображења у Будисавцима и кийијорски најииси у Вајанешу и Св. Николи*, Саопштења 16 (1984) 187–198.
- Ивановић, *Исјоснице Уљарице* = М. Ивановић, *Исјоснице Уљарице и остиаци срјских цркава у сливу реке Мируше*, Саопштења 19 (1987) 199–211.
- Ивановић, *Конзерватјорски радови* = М. Ивановић, *Конзерватјорски радови на сјоменицима културе Косова и Метохије*, обављени 1959 и 1960 иодине, СКМ 1 (1961) 345–349.
- Ивановић, *Конзерватјорски радови на Косову и Метохији* = М. Ивановић, *Конзерватјорски радови на Косову и Метохији 1959–1961. иодине*, ЗЗСК 13 (1962) 205–208.
- Ивановић, *Конзерватјорски радови на сјоменицима* = М. Ивановић, *Конзерватјорски радови на сјоменицима културе Косова и Метохије у 1961. иодини*, СКМ 2–3 (1963) 257–267.
- Ивановић, *Љубиджанска двојна икона* = М. Ивановић, *Љубиджанска двојна икона са иредсјавама сусрејиа Јоакима и Ане и Блајовесии*, Зограф 4 (1972) 19–23.
- Ивановић, *Метохија* = М. Ивановић, *Метохија, сјоменици и разарања*, Нови Сад – Београд 2013.
- Ивановић, *Најиис младој краља Марка* = М. Ивановић, *Најиис младој краља Марка са цркве св. Недеље у Призрену*, Зограф 2 (1967) 20–21.
- Ивановић, *Најиис патријарха Арсенија IV* = М. Ивановић, *Најиис патријарха Арсенија IV Јовановића на надверју иконосјаса цркве св. Ајосјола у Пећкој патријаршији*, ЗМСЛУ 13 (1977) 221–244.
- Ивановић, *Најииси и орнаменти* = М. Ивановић, *Најииси и орнаменти на надјробним илочама, иконама и звонима срјских цркава на Косову и Метохији XIV–XIX/XX век*, Косовско-метохијски зборник 2 (1998) 13–35.
- Ивановић, *Неколико средњовековних сјоменика* = М. Ивановић, *Неколико средњовековних сјоменика Коршике Горе код Призрена*, СКМ 4–5 (1968–1971) 310–322.
- Ивановић, *Остиаци цркве Ваведена Бојородице* = М. Ивановић, *Остиаци цркве Ваведена Бојородице у селу Пећани код Суве Реке*, Саопштења 20–21 (1988–1989) 187–195.
- Ивановић, *Прилози* = М. Ивановић, *Прилози о сјоменицима Метохије, Новодрдске Криве Реке, Сиринићке и Никишићке жује*, Саопштења 15 (1983) 195–220.
- Ивановић, *Сјање неких сјоменика* = М. Ивановић, *Сјање неких сјоменика на Косову и Метохији*, ГДКС 14 (1990) 15–17.
- Ивановић, *Црква Преображења у Будисавцима* = М. Ивановић, *Црква Преображења у Будисавцима*, СКМ 1 (1961) 113–144.
- Ивановић, *Цркве Велике Хоче* = М. Ивановић, *Цркве Велике Хоче*, у: *Велика Хоча – дисер Метохије*, ур. М. Менковић, Београд 2003, 46–61.
- Ивановић, Пајкић, Лазовић, *Три Лонјинове иконе* = М. Ивановић, П. Пајкић, Р. Лазовић, *Три Лонјинове иконе из Велике Хоче*, Гласник Музеја Косова и Метохије 3 (1958) 196–207.
- Ивић, Грковић, *Дечанске хрисовуље* = П. Ивић, М. Грковић, *Дечанске хрисовуље*, Нови Сад 1976.
- Извештај о сјању цркава* = Документација Координационог центра за Косово и Метохију, *Извештај о сјању цркава Косовско-јоморавској окури*, Београд 2002.
- Илири и Албанци* = Илири и Албанци, ур. М. Гарашанин, Научни скупови САНУ XXXIX, Одељење историјских наука 10, Београд 1988.
- Ишченко, *Огласительные поучения* = Д. С. Ишченко, *Огласительные поучения Феодора Студита в Византии и у Славян*, ВВ 40 (1979) 157–171.
- Јагодић, *Нови крајеви Србије* = М. Јагодић, *Нови крајеви Србије (1912–1915)*, Београд 2013.
- Јагодић, *Срјско-албански односи* = М. Јагодић, *Срјско-албански односи у Косовском вилајету (1878–1912)*, Београд 2009.
- Јагодић, *Уређење ослобођених обласии* = М. Јагодић, *Уређење ослобођених обласии Србије: 1912–1914: иравни оквир*, Београд 2010.
- Јанковић (Ђ.), *Археолошка сведочансја* = Ђ. Јанковић, *Археолошка сведочансја о сјановнишјиву развоја Балканској јолуосјрва од VII–XII сјолећа*, у: *Археолоија Косова и Метохије*, 129–149.
- Јанковић (Ђ.), *О цркви Рашке* = Ђ. Јанковић, *О цркви Рашке доба ире Немање*, ГСАД 20 (2004) 63–80.
- Јанковић (Ђ.), *Равна јора* = Ђ. Јанковић, *Равна јора између Призрена и Шјрица – најсјарије јознаишо срјско налазишје на јују Србије*, СКМ 10 (1997) 31–36.
- Јанковић (Ђ.), *Срјске јромиле* = Ђ. Јанковић, *Срјске јромиле*, Београд 1998.
- Јанковић (Ђ.), *Срјско Поморје* = Ђ. Јанковић, *Срјско Поморје од 7. до 10. сјолећа*, Београд 2007.
- Јанковић (М.), *Ејискојије и мишјројолије* = М. Јанковић, *Ејискојије и мишјројолије срјске цркве у средњем веку*, Београд 1985.

- Јанковић (М.), *Епископије српске цркве* = М. Јанковић, *Епископије српске цркве 1220. године*, у: Сава Немањић – свети Сава. Историја и предање, ур. В. Ђурић, Београд 1979, 73–84.
- Јањић (Д.), *Прејодобни Пејтар Коришки* = Д. Јањић, *Прејодобни Пејтар Коришки*, Београд–Лепосавић 2007.
- Јањић (Д.), *Призренска епископија* = Д. Јањић, *Призренска епископија (историјско-канонски аспект)*, Баштина 34 (2013) 157–170.
- Јањић (Ј.), *Будимо људи* = Ј. Јањић, *Будимо људи. Животи и мисли папирјарха Павла*, Београд 2016.
- Јастребов, *Податци* = И. С. Јастребов, *Податци за историју српске цркве из њеничких записника*, Београд 1879.
- Јастребов, *Податци за историју српске цркве* = И. С. Јастребов, *Податци за историју српске цркве*, Београд 1879.
- Јастребов, *Податци за историју цркве* = И. С. Јастребов, *Податци за историју цркве у старој Србији, по изворима на српском и њурском језику*, ГСУД 40 (1874) 182–257.
- Јастребов, *Стара Србија и Албанија* = И. С. Јастребов, *Стара Србија и Албанија*, Споменик СКА 41 (1904) 1–267.
- Јастребов, *Сџара Србија* = И. С. Јастребов, *Сџара Србија*, Приштина 1995.
- Јевтић, *Косовско одређење за Царство небеско* = А. Јевтић, *Косовско одређење за Царство небеско у историјској судбини српског народа*, у: *Свети кнез Лазар*, 25–36.
- Јевтић, *Од Косова до Јадовна* = А. Јевтић, *Од Косова до Јадовна – њени записи јеромонаха Аџанасија Јевтића*, Призрен 2016.
- Јевтић, *Свети Сава* = А. Јевтић, *Свети Сава и Косовски Завет*, Београд 1992.
- Јевтић, *Христос нова Пасха* = А. Јевтић, *Христос нова Пасха – Божанствена Лијурџија, свештенослужење, њричење, заједница дојочовечанској Тела Христовеј I*, Београд–Требње 2007.
- Јевтић, *Хроника сџарања Срба* = А. Јевтић, *Хроника сџарања Срба на Косову и у Мејохији (1941–1989)*, у: Самарџић и др., *Косово и Мејохија*, 405–434.
- Јовановић (В.) и др., *Ново Брдо* = В. Јовановић, С. Ђирковић, Е. Зечевић, В. Иванишевић, В. Радић, *Ново Брдо*, Београд 2004.
- Јовановић (В. Ж.), *Вардарска бановина* = В. Ж. Јовановић, *Вардарска бановина 1929–1941*, Београд 2011.
- Јовановић (В. Ж.), *Јујословенска држава* = В. Јовановић, *Јујословенска држава и Јужна Србија 1918–1929 (Македонија, Санџак, Косово и Мејохија у Краљевини СХС)*, Београд 2002.
- Јовановић (В. С.), *Археолошка истраживања* = В. С. Јовановић, *Археолошка истраживања средњовековних сџоменика и налазишта на Косову*, у: *Зборник Окрујлој сџола о научном истраживању Косова*, ур. П. Ивић, Београд 1988, 17–66.
- Јовановић (В. С.), *Ново Брдо* = В. С. Јовановић, *Ново Брдо: Средњовековни град*, у: *Ново Брдо*, Београд 2004, 10–161.
- Јовановић (В.), *Прилој њознавању средњовековној њрстиња* = В. Јовановић, *Прилој њознавању средњовековној њрстиња у СР Србији и СР Македонији*, ГТБ 25 (1978) 67–84.
- Јовановић (В.), *Средњовековни град Звечан* = В. Јовановић, *Средњовековни град Звечан*, Старинар 13–14 (1962–1963) 137–150.
- Јовановић (В. С.), *Ушврђено насеље Велејин* = В. С. Јовановић, *Ушврђено насеље Велејин*, Старинар 53–54 (2003) 139–161.
- Јовановић (В.), *Црква у Вајанешу* = В. Јовановић, *Црква у Вајанешу*, Старинар 9–10 (1958–1959) 333–343.
- Јовановић (З. М.), *Александар Дероко* = З. М. Јовановић, *Александар Дероко*, Београд 1991.
- Јовановић (Ј. М.), *Јужна Србија* = Ј. М. Јовановић, *Јужна Србија од краја XVIII века до ослобођења*, Београд 1990 (фото-типско издање 1938).
- Јовановић (С.), *Светозар Марковић* = С. Јовановић, *Светозар Марковић*, Сабрана дела Слободана Јовановића II, прир. Р. Самарџић, Ж. Стојковић, Београд 1990.
- Јовановић (Т.), *Књижевно дело њапирјарха Пајсеја* = Т. Јовановић, *Књижевно дело њапирјарха Пајсеја*, Београд 2001.
- Јовановић, Катић, Јаковљевић, *Поређење* = Г. Јовановић, Т. Катић, А. Јаковљевић, *Поређење хришћанских и словенских имена у дечанској обласи на основу њурској њојиса из 1485. године и дечанских хрисовуља*, у: *Дечани у светлу археографских истраживања*, 267–277.
- Јовановић-Марковић, *Две средњовековне њлашћанице* = М. Јовановић-Марковић, *Две средњовековне њлашћанице. Зајажња о шћехници израде*, Зограф 17 (1986) 58–71.
- Јовин, *Пећка њапирјаршија* = М. Јовин, *Пећка њапирјаршија. Истраживања и резултати* 2006, Београд 2006.
- Јујословенска држава и Албанци = Јујословенска држава и Албанци. *Темајска збирка докумената I–II*, ур. Љ. Димић, Ђ. Борозан, Београд 1998–1999.
- Јуришић, *Дечански њрвенац* = Г. Ј. Јуришић, *Дечански њрвенац*, Нови Сад 1852.
- Јуришић (А.), *Археолошко-исџивачки радови* = А. Јуришић, *Археолошко-исџивачки радови на исџосници Пејтра Коришкој код Призрена*, СКМ 4–5 (1968–1971) 395–398.
- Кадјевић, *Византијско градићелство* = А. Кадјевић, *Византијско градићелство као инспирација српских неимара новијеј годба / Byzantine architecture as inspiration for Serbian New Age architects*, Београд/Belgrade 2016.
- Кадјевић, *Градићелска делатности Момира Коруновића* = А. Кадјевић, *Градићелска делатности Момира Коруновића на Косову и Мејохији (1912–1962)*, СКМ 10 (1997) 119–128.
- Кадјевић, *Градићелска делатности Пејтра Ј. Појовића* = А. Кадјевић, *Градићелска делатности Пејтра Ј. Појовића у јујосџочној Србији (1908–1930)*, ЗМЛУ 40 (2012) 225–240.

- Кадијевић, *Један век изражења националној сјила* = А. Кадијевић, *Један век изражења националној сјила у срјској архитјектури (средина XIX – средина XX века)*, Београд 2007.
- Кадијевић, *О архитјектури националној сјила* = А. Кадијевић, *О архитјектури националној сјила на Косову и Метохији у периоду између два свейска рајта*, Новопазарски зборник 23 (1999) 163–186.
- Кадијевић, *О архитјектури йризренске сјомен-чесме* = А. Кадијевић, *О архитјектури йризренске сјомен-чесме Косово (1912) на основу докумената из заоставишине йројектантата Момира Корунотића*, Косовско-метохијски зборник 5 (2013) 197–211.
- Кадијевић, *О архитјектури храма св. Саве* = А. Кадијевић, *О архитјектури храма св. Саве у Косовској Мишровици*, Косовско-метохијски зборник 3 (2005) 33–39.
- Кадијевић, *Рад архитјекте Момира Корунотића* = А. Кадијевић, *Рад архитјекте Момира Корунотића у заштити сјоменника културе*, ГДКС 16 (1992) 182–187.
- Кајмаковић, *Георјије Мишрофанотић* = З. Кајмаковић, *Георјије Мишрофанотић*, Сарајево 1977.
- Какридис, *Неко би йомислио* = Ј. Какридис, *Неко би йомислио да се барем делимично сачува дојма о монархији: Антилиаински йрактјати Варлаама Калабријској у срјскословенском йреводу XIV века*, у: *Дечани у свейлу археографских исјраживања*, 105–114.
- Калић, *Сјолно месјо Срдије* = Ј. Калић, *Сјолно месјо Срдије*, Новопазарски зборник 12 (1988) 13–23.
- Катанић, *Декоративна камена йласјика* = Н. Катанић, *Декоративна камена йласјика моравске школе*, Београд 1988.
- Катанић, *Прилој йроучавању* = Н. Катанић, *Прилој йроучавању йроблема заштити сјоменника културе у периоду између два свейска рајта*, Саопштења 10 (1974) 223–244.
- Катанић, *Сјоменници* = Н. Катанић, *Сјоменници културе, културне и научне усјанове у йвном и друћом свейском рајту*, Саопштења 13 (1981) 237–256.
- Катић, *Ковачница* = С. Катић, *Ковачница на монети во Крајово за време владењето на сулјаноти Сулејман I Величествениоти (1520–1566)*, Гласник на Институтот за национална историја 54, I/2 (2010) 67–80.
- Катић, *Ойширни йојис* = Т. Катић, *Ойширни йојис Призренској санцака из 1571. йодине*, Београд 2010.
- Кашанин, *Градови и дворци* = М. Кашанин, *Градови и дворци у средњовековној Срдији*, прир. Б. Иванић, Београд 2014.
- Кашанин, *Срјска књижевност* = М. Кашанин, *Срјска књижевност у средњем веку*, Изабрана дела Милана Кашанина I, Београд 2002.
- Кашанин, *Срјска средњовековна скулптура* = М. Кашанин, *Срјска средњовековна скулптура*, Уметнички преглед 1 (октобар, 1937) 11–14.
- Кашанин, *Срјски средњовековни йорјреј* = М. Кашанин, *Срјски средњовековни йорјреј*, Уметнички преглед 9 (јун, 1938) 257–261.
- Кашанин и др., *Манасјир Сјуденица* = М. Кашанин, М. Чанак-Медић, Ј. Максимотић, Б. Тотић, М. Шакога, *Манасјир Сјуденица*, Београд 1986.
- Кашит, *Корени Косовске мисли* = Д. Љ. Кашит, *Корени Косовске мисли*, у: *Свейи кнез Лазар*, 11–24.
- Кашит, *Раваница* = Д. Љ. Кашит, *Раваница йод Турцима*, у: *Манасјир Раваница*, 143–163.
- Кљакит, Пековић, *Седам Њетошевих сахрана* = С. Кљакит, Р. Пековић, *Седам Њетошевих сахрана: ка Њетошевом коначном йочивалишју*, Београд 2013.
- Књиа о Њетошу = Књиа о Њетошу, прир. М. Ломпар, Београд 2013.
- Коваљов, Јанковић, *Саошйење о искојаванима* = Г. Коваљов, Ђ. Јанковић, *Саошйење о искојаванима у Неродимљу*, Косовско-метохијски зборник 1 (1990) 41–46.
- Коваљов, *Манасјир Бањска* = А. Коваљов, *Манасјир Бањска. Археолошко исјраживачки и ретјауратјорски радови у 1994. йодине*, ГДКС 19 (1995) 89–91.
- Коваљов, *Осјаци цркве Св. Димитјрија* = Г. Коваљов, *Осјаци цркве Св. Димитјрија у селу Сушици код Грачанице*, ГДКС 16 (1992) 99–101.
- Ковачевић (Д.), *Градски животи* = Д. Ковачевић, *Градски животи у Срдији и Босни (XIV–XV вијек)*, Београд 2007.
- Ковачевић (Љ.), *Вук Бранковић* = Љ. Ковачевић, *Вук Бранковић (1372–1398)*, у: *Бој на Косову*, 297–352.
- Ковачевић (М.), *Задужбина цара Душана* = М. Ковачевић, *Задужбина цара Душана. Свейи Арханђели код Призрена*, Политика (25. август 1927) 5–6.
- Ковачевић-Котић, *Косово* = Д. Ковачевић-Котић, *Косово од средине XII до средине XV века*, у: *Косово некад и данас*, Приштина 1973, 109–128.
- Ковачевић-Котић, *Пришйина у средњем вијеку* = Д. Ковачевић-Котић, *Пришйина у средњем вијеку*, ИЧ 22 (1975) 45–74.
- Ковијанић, *Вийа Котјоранин* = Р. Ковијанић, *Вийа Котјоранин – неимар Дечана*, Београд 1962.
- Ковит, *Једини йујит* = М. Ковит, *Једини йујит: Силе Аншанте и одбрана Срдије 1915. йодине*, Београд 2016.
- Ковит, *Јован Скерлић* = М. Ковит, *Јован Скерлић*, у: *Срди 1903–1914. Исјорија идеја*, ур. М. Ковит, Београд 2015, 536–587.
- Ковит, *Ко је дио Гаврило Принциј?* = М. Ковит, *Ко је дио Гаврило Принциј?*, у: *Гаврило Принциј: Документи и сењања*, прир. М. Ковит, Нови Сад – Београд 2014, 7–39.
- Ковит, *Национализам* = М. Ковит, *Национализам*, у: *Срди 1903–1914. Исјорија идеја*, ур. М. Ковит, Београд 2015, 202–269.
- Ковит, *Национални идентитет* = М. Ковит, *Национални идентитет у „Срјском књижевном йласнику“ (1901–1914)*,

- у: *Национални идентитети и суверенитети у југоисточној Европи*, ур. С. Терзић, Београд 2002, 404–418.
- Коматина, *Српски владари у Алексијади* = И. Коматина, *Српски владари у Алексијади – хронолошки оквири деловања*, ЗРВИ 52 (2015) 173–194.
- Коматина, *Црква и држава* = И. Коматина, *Црква и држава у српским земљама од XI до XIII века*, Београд 2016.
- Конвенција о заштити* = *Конвенција о заштити светске културне и природне баштине* (UNESCO, Париз 1972), Службени лист СФРЈ, број 56/1974.
- Конвенција о заштити и унапређењу разноликости* = *Конвенција о заштити и унапређењу разноликости културних израза* (UNESCO, Париз 2005).
- Кондаков, *Македонија* = Н. П. Кондаков, *Македонија. Археологическое путешествие*, Санктпетербургъ 1909.
- Константијин Михаиловић из Остриковице. Јаничарове усјомене* = *Константијин Михаиловић из Остриковице. Јаничарове усјомене или турска хроника*, прир. Ђ. Живановић, Београд 1986.
- Константијин Филозоф. Живот десјотиа Стефана* = *Константијин Филозоф. Живот десјотиа Стефана Лазаревића, десјотиа српскога*, прев. и напомене Г. Јовановић, Београд 2007.
- Кораћ, *Бојородица Хвостјанска* = В. Кораћ, *Бојородица Хвостјанска*, Београд 1976.
- Кораћ, *Градињелска школа Поморја* = В. Кораћ, *Градињелска школа Поморја*, Београд 1965.
- Кораћ, *Грачаница* = В. Кораћ, *Грачаница. Просјор и облици*, у: *Зборник Светозара Радојчића*, ур. В. Ј. Ђурић, Београд 1969, 143–154.
- Кораћ, *Свети Арханђели* = В. Кораћ, *Свети Арханђели, Душанов царски маузолеј*, Глас САНУ 384/10 (1998) 191–201.
- Кораћ, *Свети Сава и пројрам рашкој храма* = В. Кораћ, *Свети Сава и пројрам рашкој храма*, у: *Сава Немањић – свети Сава. Историја и предање*, ур. В. Ђурић, Београд 1979, 231–244.
- Кораћ, *Студеница Хвостјанска* = В. Кораћ, *Студеница Хвостјанска*, Београд 1976.
- Кораћ, *Црква св. Варваре (св. Димитрија)* = В. Кораћ, *Црква св. Варваре (св. Димитрија) у селу Кметовци код Њилана*, СКМ 2–3 (1963) 91–97 = (исти, *Између Византије и Зайада, одадрене студије о архитектури*, Београд 1987, 109–113).
- Кораћ, *Шупут, Архитектура византијској свети* = В. Кораћ, *М. Шупут, Архитектура византијској свети*, Београд 2005².
- Корнаков, *Македонска резба* = Д. Корнаков, *Македонска резба*, Скопје 1988.
- Корнаков, *Творештво на мијачкије резбари* = Д. Корнаков, *Творештво на мијачкије резбари на Балкану од крајој на XVIII и XIX век*, Прилеп 1986.
- Косово и Метохија у великоалбанским плановима* = *Косово и Метохија у великоалбанским плановима 1878–2000*, Београд 2001.
- Костић (М.), *Барокна обнова* = М. Костић, *Барокна обнова средњовековне политичке идеологије у Карловачкој митрополији*, у: *Византијско наслеђе III*, 47–57.
- Костић (М.), *Јаков Орфелин* = М. Костић, *Јаков Орфелин и његово доба*, Београд 2007.
- Костић (М.), *Поштовање култи светитеља* = М. Костић, *Поштовање култи светитеља, њихових моштију и чуда на подручју Карловачке митрополије у периоду барока*, у: *Чудо у словенским културама*, ур. Д. Ајдачић, Београд 2000, 240–257.
- Костић (П.), *Манастир Св. Марка* = П. Костић, *Манастир Св. Марка са додацима о манастиру Црној Реци и о Пејру Коришком*, Годишњица Николе Чупића 30 (1911) 209–234.
- Костић (П.), *Црквени живој* = П. Костић, *Црквени живој православних Срба у Призрену и његовој околини у XIX веку*, Београд 1928.
- Коцева, *Евтимиев службеник* = Е. Коцева, *Евтимиев службеник Софийски препис от 80-те години на 14. век*, Софија 1985.
- Крстић, *Љушић, Србија и ослободилачки покрети* = В. Крстић, *Р. Љушић, Србија и ослободилачки покрети на Балкану од Париској мира до Берлинској конгреса 1856–1878*, књ. 1. 1856–1866, Београд 1983.
- Кроз Алданију* = *Кроз Алданију 1915–1916*, Београд 1968.
- Крстановић, *Брвнара Даниловића* = Б. Крстановић, *Брвнара Даниловића у селу Лоћане – ојед о вредности предања*, Београд 1994.
- Крстић, *Очување архиепископске баштине* = Б. Крстић, *Очување архиепископске баштине на Косову и Метохизи и ревитализација манастира Бањска*, Саопштења 35–36 (2003–2004) 227–241.
- Крстић, *Сјасовање културне баштине* = Б. Крстић, *Сјасовање културне баштине Србије и Европе на Косову и Метохизи*, Београд 2002.
- Лазић, *Терме у Доњем Неродимљу* = М. Лазић, *Терме у Доњем Неродимљу код Урошевца*, у: *VESTIGATIO VETVSTATIS Александрина Цермановић-Кузмановић од пријатеља, сарадника и ученика*, ур. М. Лазић, Београд 2001, 247–279.
- Лазић, *Украј српске шtamане књије* = М. Лазић, *Украј српске шtamане књије у XV и XVI столетју: центри и стваралачка продукција*, у: *Византијско наслеђе II*, 485–493.
- Лекић, *Ајарна реформа* = Б. Лекић, *Ајарна реформа и колонизација у Југославији 1918–1941*, Београд 2002.
- Лома, *Етнолинвистичка слика* = А. Лома, *Етнолинвистичка слика подручја Косова и Метохије у античко доба и у раном средњем веку*, у: *Археологија Косова и Метохије*, 17–31.
- Лома, *Пракосово* = А. Лома, *Пракосово. Словенски и индоевропски корени српске епике*, Београд 2002.
- Ломпар, *Њејшево јесништво* = М. Ломпар, *Њејшево јесништво*, Београд 2010.

- Лубардић, Николај Велимировић = Б. Лубардић, Николај Велимировић, у: Срби 1903–1914. Историја идеја, ур. М. Ковић, Београд 2015, 328–357.
- Љубинковић, Сјање и њроблеми = Р. Љубинковић, Сјање и њроблеми зашићийне службе у ФНРЈ, ЗЗСК 1 (1951) 7–13.
- Љубинковић и др., Истјраживачки и конзерватјорски радови = Р. Љубинковић, Д. Ђокић, С. Вученовић, А. Томашевић, Истјраживачки и конзерватјорски радови на цркви Ваведенја у Лиљану, ЗЗСК 10 (1959) 69–134.
- Љушић, Косовска тјрадиција = Р. Љушић, Косовска тјрадиција у райном иериоду Срјске револуције (1804–1815), у: исти, Србија 19. века, Београд 1994, 24–47.
- Љушић, Србија 19. века = Р. Љушић, Србија 19. века, Београд 1994.
- Љушић, Тумачење Срјске револуције = Р. Љушић, Тумачење Срјске револуције у истјориографји 19. и 20. века, Београд 1992.
- Магловски, Дечанска скулјтјура = Ј. Магловски, Дечанска скулјтјура – ѡрограм и смисао, у: Дечани и византјијска умејносћ, 193–223.
- Мадас, Извештјај о археолошким радовима = Д. Мадас, Извештјај о археолошким радовима у манастјиру Бањска 2007. јодине, ГДКС 32 (2008) 193–197.
- Мадас, Манастјир Бањска = Д. Мадас, Манастјир Бањска, ѡрод краљице Теодоре (ѡрод др. 4), Саопштења 45 (2013) 55–65.
- Макензи, Ирби, Пујовање = Г. Мјур Мекензи, А. П. Ирби, Пујовање ѡ словенским земљама Турске у Европи, Београд 1868.
- Максимовић (Ј.), Којторски циборијум = Ј. Максимовић, Којторски циборијум из XIV века и камена ѡластјика суседних обласћи, Београд 1961.
- Максимовић (Ј.), Срјска средњовековна скулјтјура = Ј. Максимовић, Срјска средњовековна скулјтјура, Нови Сад 1971.
- Максимовић (Ј.), Срјске средњовековне минијатјуре = Ј. Максимовић, Срјске средњовековне минијатјуре, Београд 1983.
- Максимовић (Љ.), Македонија = Љ. Максимовић, Македонија у ѡполићици средњовековне Србије, Глас САНУ 404, Одељење историјских наука 13 (2006) 29–50.
- Максимовић (Љ.), Орјанизација византјијске власћи = Љ. Максимовић, Орјанизација византјијске власћи у новоосвојеним обласћима ѡсле 1018. јодине, ЗРВИ 36 (1997) 31–43.
- Макуљевић, Андреја Дамјанов = Н. Макуљевић, Андреја Дамјанов: архитјектја ѡзноосманској Балкана, ЗМСЛУ 38 (2010) 137–149.
- Макуљевић, Иконојис = Н. Макуљевић, Иконојис Врањске ејархије 1820–1940, у: Иконојис Врањске ејархије, ур. М. Мотијевић, Н. Макуљевић, Београд–Врање 2005, 9–48.
- Макуљевић, Одрјаване и обнова вере = Н. Макуљевић, Одрјаване и обнова вере: ѡправославни храмови у ѡрњем Полињу ѡкоком новој века, Милешевски записи 7 (2007) 147–175.
- Макуљевић, Порјиретји = Н. Макуљевић, Порјиретји дечанској архимандритји хаџи Данила и ѡумана Хаџи Захарија, рад Алексија Лазовића у Акаћистју Светјом Стјефану Дечанском, Милешевски записи 3 (1998) 119–133.
- Макуљевић, Умејносћ и национална идеја = Н. Макуљевић, Умејносћ и национална идеја у XIX веку, Београд 2006.
- Макуљевић, Црква Светје Тројице = Н. Макуљевић, Црква Светје Тројице, у: Саборни храм Светје Тројице у Врању 1858–2008, ур. Н. Макуљевић, Врање 2008, 23–43.
- Маликовић, Качачки ѡокретј = Д. Маликовић, Качачки ѡокретј на Косову и Мејхохији 1918–1924, Косовска Митровица 2005.
- Манастјир Бањска = Манастјир Бањска и года краља Милућина, ур. Д. Бојовић, Ниш – Косовска Митровица, 2007.
- Манастјир Раваница = Манастјир Раваница. Сјоменица о шестјој сјотјодишњици, Београд 1981.
- Манастјир Стјуденица = Манастјир Стјуденица. 700 јодина Краљеве цркве, ур. Љ. Максимовић, В. Вукашиновић, Београд 2016.
- Мандић, Древник = С. Мандић, Древник, зајиси конзерватјора, Београд 1975.
- Манева, Крсјеви = Е. Манева, Крсјеви, средновековна некройола, Скопје 2000.
- Манева, Средновековен накитј од Македонија = Е. Манева, Средновековен накитј од Македонија, Скопје 1992.
- Манева, Средновековна некройола Пейелиштје = Е. Манева, Средновековна некройола Пейелиштје, локалитјетј Трнче – Стјреа, Скопје 2000.
- Маневић, Архитјектј Милан Злоковић = З. Маневић, Архитјектј Милан Злоковић, Београд 1989.
- Маневић, Бојдан Бојдановић = З. Маневић, Бојдан Бојдановић. Велика наѡрада архитјектјуре САС, Београд 1992.
- Маневић, Вредновање = З. Маневић, Вредновање нејокрејних култјурних добара Пришћине, у: Обнова Пришћине у условима одрјивој развоја, Београд 1996, 129–143.
- Маневић, Стјанко Мандић = З. Маневић, Стјанко Мандић. Велика наѡрада архитјектјуре САС, Београд 1992.
- Мано-Зиси (Ђ.), Један зајис = Ђ. Мано-Зиси, Један зајис кајитјела из Дечана – истјод фрескослике зачећа Каина, Старинар 5 (1928–1930) 185–193.
- Мано-Зиси (Ђ.), Средњовековно и хистјоријско = Ђ. Мано-Зиси, Средњовековно и хистјоријско одељење, Годишњак СКА 42 (1933) 270–284.
- Мано-Зиси (К.), Анајносћ Јован = К. Мано-Зиси, Анајносћ Јован, хиландарски ѡисар грује ѡловине XIV в, у: Проучаване средњовековних јужнословенских рукојиса, ур. П. Ивић, Београд 1995, 231–243.
- Мансветов, Мијројолић Кијриан = И. Д. Мансветов, Мијројолић Кијриан в ејо литјурјическој деятјелносћи, Москва 1882.

- Марјановић-Душанић, *Владарска идеологија* = С. Марјановић-Душанић, *Владарска идеологија Немањића. Диплома-тичка студија*, Београд 1997.
- Марјановић-Душанић, *Краљево тело у српској хаџиографији* = С. Марјановић-Душанић, *Краљево тело у српској хаџиографији и настјанак концепта нејобедивој јунака*, ЗРВИ 50/2 (2013) 693–704.
- Марјановић-Душанић, *Свети краљ* = С. Марјановић-Душанић, *Свети краљ. Кули Свештана Дечанској*, Београд 2007.
- Марјановић-Душанић, *Свод српских светих* = С. Марјановић-Душанић, *Свод српских светих у доба краља Милутина – династички култови*, у: *Манастир Студеница*, 35–59.
- Марјановић-Душанић, Војводић, *Образац царства* = С. Марјановић-Душанић, Д. Војводић, *Образац царства – идеја и слика власти у Србији (1299–1371)*, у: *Византијско наслеђе II*, 299–315.
- Марковић (В.), *Православно монаштво* = В. Марковић, *Православно монаштво и манастири у средњовековној Србији*, Сремски Карловци 1920.
- Марковић (В. С.), *Именик* = В. С. Марковић, *Именик дипломатских инжењера и архитекта на Техничком факултету Универзитета у Београду 1919–1938*, Београд 1939.
- Марковић (М.), *Иконографски програм* = М. Марковић, *Иконографски програм најстарије живописне цркве Богородице Перивлејке у Охриду. Попис фресака и делешке о појединим иконографским особеностима*, Зограф 35 (2011) 119–143.
- Марковић (М.), *Кули Светио Вити* = М. Марковић, *Кули Светио Вити (Вида) код Срба у средњем веку*, Зограф 31 (2006–2007) 35–50.
- Марковић (М.), *Михаило Аспираја* = М. Марковић, *Михаило Аспираја и фреске Краљеве цркве у Студеници*, у: *Манастир Студеница*, 173–184.
- Марковић (М.), *Прво појављивање светио Саве* = М. Марковић, *Прво појављивање светио Саве у Палестину и његов значај за српску средњовековну уметност*, Београд 2009.
- Марковић (М.), *Свети Никија* = М. Марковић, *Свети Никија код Скопља. Задужбина краља Милутина*, Београд 2015.
- Марковић (М.), *Србија у Византији* = М. Марковић, *Србија у Византији – књижевна делатност српских задужбинара на подручју Ромејској царства*, у: *Византијско наслеђе II*, 57–73.
- Марковић (М.), *Уметничка делатност Михаила и Евџихија* = М. Марковић, *Уметничка делатност Михаила и Евџихија*, ЗНМ 17/2 (2004) 95–112.
- Марковић (С.), *Светиомир Арсић Басара* = С. Марковић, *Светиомир Арсић Басара или скулптура као судбина*, Београд 2004.
- Марковић (С.), *Факултет уметности у Приштини–Звечану* = С. Марковић, *Факултет уметности у Приштини–Звечану, 1973–2013 – ликовни одсек, Звечан – Косовска Митровица* 2015.
- Маршовски погром = Маршовски погром на Косову и Метохији: 17–19. март 2004. године: с крајњим прегледом уништеној и угроженој хришћанској културној наслеђа, ур. Б. Јокић, Београд 2004.
- Маршовски погром 2004–2014 = Маршовски погром 2004–2014. десет година касније: Косово и Метохија = *March Pogrom 2004–2014 ten years later: Kosovo i Metohija* = Мартовски погром 2004–2014 десет лет спустя: Косово и Метохија, Београд 2014.
- Матић (М.), *Српски иконопис* = М. Матић, *Српски иконопис у доба обновљене Пећке патријаршије 1557–1690*, Београд 2017.
- Матић (М.), *Српски иконопис на подручју обновљене патријаршије* = Српски иконопис на подручју обновљене патријаршије, у: *Византијско наслеђе II*, 529–539.
- Матић (С.), *Катастрофи пећки из 1660–1666* = С. Матић, *Катастрофи пећки из 1660–1666*, Гласник Историског друштва у Новом Саду IV/3 (10) (1931) 447–455; V/1 (11) (1932) 72–79; V/3 (13) (1932) 418–422.
- Матић (С.), *Опис рукописа* = С. Матић, *Опис рукописа Народне библиотеке*, Београд 1952.
- Мацура, *Насеља* = М. Мацура, *Насеља и сјановништво области Бранковића 1455. године*, Београд 2001.
- Медаковић, *Графика српских шtamпаних књија* = Д. Медаковић, *Графика српских шtamпаних књија XV–XVII века*, Београд 1958.
- Медаковић, *Косовски дој* = Д. Медаковић, *Косовски дој у ликовним уметностима*, Београд 1990.
- Медаковић, *Кули кнеза Лазара* = Д. Медаковић, *Кули кнеза Лазара у српском бароку*, у: *О кнезу Лазару*, ур. И. Божић, В. Ј. Ђурић, Београд 1975, 321–336.
- Медић, *Стари сликарски приручници II* = М. Медић, *Стари сликарски приручници II*, Београд 2002.
- Месеснел, Ђ. Бошковић, *Осигурање и ресторација* = Ф. Месеснел, Ђ. Бошковић, *Осигурање и ресторација цркве манастира Св. Патријаршије у Пећи*, Старинар 8–9 (1933–1934) 91–162, ГСНД 13 (1934) 232–235.
- Месеснел, *Скулптура Богородице* = Ф. Месеснел, *Скулптура Богородице у Соколици*, Годишњак Скопског Филозофског факултета 2 (1938) 52–74.
- Мијовић, *Грачаница* = П. Мијовић, *Грачаница – ранохришћанска базилика и средњовековни манастир*, Археолошки преглед 6 (1964) 128–133.
- Мијовић, *О јенези Грачанице* = П. Мијовић, *О јенези Грачанице*, у: *Византијска уметност*, 127–163.
- Микић (Ђ.), *Друштво и економске прилике* = Ђ. Микић, *Друштво и економске прилике косовских Срба у XIX и почетком XX века: од чивчијства до банкарства*, Београд 1988.
- Микић (Ж.), *Средњовековно сјановништво Косова и Метохије* = Ж. Микић, *Средњовековно сјановништво Косова и Метохије, антрополошки резултати*, у: *Археологија Косова и Метохије*, 33–46.

- Милашиновић Марић, *Поеџика меморијала* = Д. Милашиновић Марић, *Поеџика меморијала у делу архиепископа Свешислава Личине*, у: *Простори памћења I. Архиепископа*, ур. А. Кадијевић, М. Попадић, Београд 2013, 445–456.
- Милеуснић, *Плашћаница краља Милућина* = С. Милеуснић, *Плашћаница краља Милућина (лиџурџиска уџошреда)*, Ниш и Византија 2 (2004) 311–316.
- Милинковић, *Нова исџраживања* = М. Милинковић, *Нова исџраживања комџлекса Св. Арханђела код Призрена*, ГСАД 11 (1996) 208–223.
- Милић, *Педесет џодина* = М. Милић, *Педесет џодина рада и развоја Реџубличког завода за зашџиџу сџоменика кулџуре*, у: *Чувари башџине: 50 џодина рада Реџубличког завода за зашџиџу сџоменика кулџуре*, Београд 1998, 13–20.
- Милојевић, *Пуџоџис* = М. С. Милојевић, *Пуџоџис дела џрава (Сџаре) Србије I–II*, Београд 1871; III, Београд 1977.
- Милосављевић-Аулт, *Нова музеологија* = А. Милосављевић Аулт, *Нова музеологија као чињеница савременосџи*, Култура 144 (2014) 11–37.
- Милошевић, *Умеџносџ* = Д. Милошевић, *Умеџносџ у средњовековној Србији од 12. до 17. века*, Београд 1980.
- Миљковић-Пепек, *Делоџо* = П. Миљковић-Пепек, *Делоџо на зоџрафиџе Михаило и Еуџихиџ*, Скопје 1967.
- Миљковић, *Немаџиџи и Свеџи Никола у Барију* = Б. Миљковић, *Немаџиџи и Свеџи Никола у Барију*, ЗРВИ 44/1 (2007) 275–294.
- Миљковић, *Хиландарска икона* = Б. Миљковић, *Хиландарска икона срџског цара Сџефана*, ЗРВИ 43 (2006) 319–348.
- Мирић, *Сисџем и криза* = Ј. Мирић, *Сисџем и криза*, Загреб 1984.
- Мирковић, *Пресвеџа Боџородица* = Л. Мирковић, *Пресвеџа Боџородица Милосџива (Јелеуса) у Дечанима*, Старинар 7 (1932) 3–4.
- Митрополит Амфилохије (Радовић), *Духовни смисао* = Митрополит Амфилохије (Радовић), *Духовни смисао Храма Свеџога Саве*, у: *исти, Свеџи Сава и Свеџосавски завџеџ. Сџудије, есеџи, бесџеде*, Цетиње 2009, 319–384.
- Митрополит Амфилохије (Радовић), *Косовска консџанџа* = Митрополит Амфилохије (Радовић), *Косовска консџанџа срџске духовносџи*, у: *исти, Часни крсџ Хрсџов и Косовски завџеџ. Предавања, есеџи, бесџеде*, Београд–Цетиње 2010, 50–134.
- Митрополит Амфилохије (Радовић), *О срџској наџиџи* = Митрополит Амфилохије (Радовић), *О срџској наџиџи*, у: *исти, Часни крсџ Хрсџов и Косовски завџеџ. Предавања, есеџи, бесџеде*, Београд–Цетиње 2010, 329–338.
- Митриновић, *Срби и Хрваџи* = Д. Митриновић, *Срби и Хрваџи на Меџународној Умеџничкој Изложби у Риму*, СКГ 26/9–11 (1911) 717–727, 802–808, 884–888.
- Митровић (А.), *Албанци* = А. Митровић, *Албанци у џолиџици Аусџроџарске џрема Србији 1914–1918*, у: *Срби и Албанци у XX веку*, Београд 1991, 79–105.
- Митровић (А.), *Продор на Балкан* = А. Митровић, *Продор на Балкан. Србија у џлановима Аусџро-Уџарске и Немачке 1908–1918*, Београд 1981.
- Митровић (К.), *Сукоб дарског архиепископа и коџорског епископа* = К. Митровић, *Сукоб дарског архиепископа и коџорског епископа око џурисџиџије над катџоличким џарохијама у средњовековној Србији*, у: *Сџоменица академика Симе Ђирковића*, Београд 2011, 289–305.
- Митровић (М.), *Почеџи срџске лиџурџиџске џрадиџије* = М. Митровић, *Почеџи срџске лиџурџиџске џрадиџије*, Видослов 46 (2009) 122–134.
- Михаиловић, *Ведуџе срџске џрафике* = Р. Михаиловић, *Ведуџе срџске џрафике XVIII века*, у: *Срџска џрафика XVIII века*, ур. Д. Давидов, Београд 2006, 81–100.
- Михаљчић, *Јунаци косовске леџенде* = Р. Михаљчић, *Јунаци косовске леџенде*, Београд 1989.
- Михаљчић, *Лазар Хребељановић* = Р. Михаљчић, *Лазар Хребељановић. Исџорија, кулџи, џредање*, Београд 1989.
- Михаљчић, *Љубомир Ковачевић* = Р. Михаљчић, *Љубомир Ковачевић*, у: *Бој на Косову*, 291–295.
- Мишић, *Шџа је џо Косовско оџредељење* = З. Мишић, *Шџа је џо Косовско оџредељење: Оџвор на једно џиџање Марка Рисџића*, у: *Сатена тунди III. О националном иденџиџеџу Срба*, ур. Б. Нешић, С. Петровић, Београд 2016, 427–430.
- Младеновић, *Црквени џоседи* = С. Б. Младеновић, *Црквени џоседи на Косову и Меџохији у средњем веку*, Београд 2016 (необјављена докторска дисертација, Универзитет у Београду, Филозофски факултет).
- Мошин, *Рукоџиси манасџира Грачаница* = В. Мошин, *Рукоџиси манасџира Грачаница*, СКМ 1 (1961) 17–84.
- Мошин, *Рукоџиси Пећке џаџриџарџије* = В. Мошин, *Рукоџиси Пећке џаџриџарџије*, СКМ 4–5 (1968–1971) 5–148.
- Музеј кнеза Павла = *Музеј кнеза Павла*, ур. Т. Цвџетићанин, Београд 2009.
- Народни одбор = *Народни одбор Ауџономне Косовско-Меџохиџске обласџи 1943–1953*, Приштина 1955.
- Недељковић, *Резала* = З. Недељковић, *Резала – срџско средњовековно џробље*, Косовско-метохиџски зборник 3 (2005) 117–123.
- Ненадовић, *Белешке* = С. М. Ненадовић, *Белешке са џуџа џо Космеџу*, Музеџи 7 (1952) 168–179.
- Ненадовић, *Боџородица Љевишка* = С. М. Ненадовић, *Боџородица Љевишка. Њен џосџанак и џено месџо у архиепископџури Милуџиновог времена*, Београд 1963.
- Ненадовић, *Два џиџања* = С. Ненадовић, *Два џиџања у вези са џризренским сџоменицима: цркве Боџородице Љевишке и Свеџих Арханђела и џамије Синан-џаше*, Косовско-метохиџски зборник 3 (2005) 1–20.
- Ненадовић, *Душанова задужбина* = С. Ненадовић, *Душанова задужбина манасџир Свеџих Арханђела код Призрена*, Београд 1967.

- Ненадовић, *Конзервација рушевина* = С. Ненадовић, *Конзервација рушевина манастира Светих арханађела код Призрена*, СКМ 4–5 (1968–1971) 402–406.
- Ненадовић, *Шћпа је краљ Милутиин обновио* = С. Ненадовић, *Шћпа је краљ Милутиин обновио на цркви Бојородице Љевишке*, Старица 5–6 (1954–1955) 205–226.
- Нешковић, *Порџал Симеона Дубровчанина* = Ј. Нешковић, *Порџал Симеона Дубровчанина у Барлеји*, Зограф 13 (1982) 28–35.
- Николај Велимировић, *Косово и Видовдан* = Николај Велимировић, *Косово и Видовдан*, у: исти, *Сабрана дела* 9, Химелстир 1983, 321–388.
- Николај Велимировић, *Њеиошев национализам* = Николај Велимировић, *Њеиошев национализам*, у: исти, *Сабрана дела* 2, Химелстир 1986, 785–797.
- Николај Велимировић, *Релиија Њеиошева* = Николај Велимировић, *Релиија Њеиошева*, у: исти, *Сабрана дела* 2, Химелстир 1986, 325–481.
- Николај Велимировић, *Царев Завеш*, у: исти, *Сабрана дела* 5, Шабац 2013, 143–173.
- Николајевић, *Порџали у Дечанима* = И. Николајевић, *Порџали у Дечанима*, у: *Дечани и византијска уметност*, 185–192.
- Николић (Ј.), *Реџеија митске љрошлости* = Ј. Николић, *Реџеија митске љрошлости у сликарству српској симболизма: обрешеније љаве цара Лазара Ђорђа Крсџића и Марка Мураића* у: *Византијско наслеђе* III, 95–100.
- Николић (С.), *Црква Св. Николе* = С. Николић, *Црква Св. Николе – Рајкова у Призрену и њена акџуелна зашџића и љрезенџација*, СКМ 10 (1997) 111–118.
- Николић (С. С.), *Призрен* = С. С. Николић, *Призрен од средњеџе века до савременој доба (урданисџичко-архитекџионски развој)*, Призрен 1998.
- Николовски, *Македонскиџе зоџрафи* = А. Николовски, *Македонскиџе зоџрафи од крајој на XIX и љочетџокој на XX век: Андонов, Зоџрафски и Ванџеловић*, Скопје 1984.
- Новаковић (Р.), *О љроблему љроучавања* = Р. Новаковић, *О љроблему љроучавања љрадина на Косову*, Гласник музеја Косова 13–14 (1984) 99–111.
- Новаковић (С.), *Балканска џиџања* = С. Новаковић, *Балканска џиџања и мање историјско-џолиџичке белешке о Балканском џолуосџрву 1886–1905*, Београд 1906.
- Новаковић (С.), *Народне џтрадиџе* = С. Новаковић, *Народне џтрадиџе и криџичка историја (смрџи краља Сџи. Дечанској и цара Уроша)*. Прилој к љроцени извора српске историје, у: исти, *Историја и џтрадиџа*, прир. С. Ђирковић, Београд 1982, 3–78.
- Новаковић (Ст.), *Васкрс државе Српске* = Ст. Новаковић, *Васкрс државе Српске. Полиџичко-историјска стџудија о Првом српском усџанку 1804–1813*, Београд 1904.
- Новаковић (Ст.), *Манастир Бањска* = Ст. Новаковић, *Манастир Бањска. Задуџбина краља Милутиина у српској историји*, Глас СКА 32 (1892) 1–55.
- Новаковић (Ст.), *Ново Брдо* = Ст. Новаковић, *Ново Брдо и Врањско Поморавље у историји српској XIV–XV века*, Годишњица Николе Чупића 3 (1879) 263–355.
- Новаковић (Ст.), *Турско царство* = Ст. Новаковић, *Турско царство љред Први српски усџанак 1780–1804*, Београд 1906.
- Нушић, *Косово* = Б. Нушић, *Косово, оџис земље и народа I–II*, Нови Сад 1902–1903.
- Његош, *Горски виџенац* = П. П. Његош, *Горски виџенац*, критичко издање с коментаром, прир. Н. Банашевић, Београд 1986.
- Оболенски, *Киџријан Мџиџроџолиџи* = Д. Оболенски, *Киџријан Мџиџроџолиџи киџевски и московски*, у: исти, *Шестџ византијских џорџреџа*, Београд 1991, 175–199.
- Обрадовић, *Аџрарна реформа* = М. Обрадовић, *Аџрарна реформа и колонизација на Косову (1918–1941)*, Приштина 1981.
- Окуневъ, *Сербскиџ средновековџа стенописи* = Н. Л. Окуневъ, *Сербскиџ средновековџа стенописи*, Прага 2 (1923–1924) 371–399.
- Оџис рукоџиса манастира Дечани* = Оџис ћирилских рукоџисних књџића манастира Високи Дечани I, ур. Н. Р. Синдик, Београд 2011.
- Описание Черногории* = *Описание Черногории с кратким начертанием истории чернагорского народа*, у: *Петр II Петрович Негош и Россия: Русско-черногорские отношения в 1830–1850-е гг. Документи*, сост. М. Ю. Анисимов, Ю. П. Аншаков, Р. Распопович, Н. И. Хитрова, Москва 2013, 106–148.
- Оџишрни џоџис* = *Оџишрни џоџис Призренској санџака из 1571. џодине*, прир. Т. Катџић, Београд 2010.
- Оџџоџавање* = *Оџџоџавање задуџбине цара Душана*, Политика (12. јул 1927) 5.
- Павличић, *Баџиџина Боџородице Љевишке* = Ј. З. Павличић, *Баџиџина Боџородице Љевишке и љроблем очувања џмаћена у љракси зашџиџе сџоменичкој наслеђа*, Београд 2016 (необјављена докторска дисертација, Универзитет у Београду, Филозофски факултет).
- Павличић, *Прилој џознавању* = Ј. Павличић, *Прилој џознавању цркве Свџој Николе у Пришџини*, Косовско-метохијски зборник 5 (2013) 213–234.
- Павловић (В.), *Украс рукоџиса* = В. Павловић, *Украс рукоџиса насталих на Косову и Меџохији (1450–1600. џоџ.)*, ЗМСЛУ 29–30 (1993–1994) 1–49.
- Павловић (Л.), *Кулџови лица* = Л. Павловић, *Кулџови лица код Срба и Македонаца (историјско-џџноџрафска расџрава)*, Смедерево 1965.
- Павловић (М.), *Грачаничка џовела* = М. Павловић, *Грачаничка џовела*, ГСНД 3 (1928) 105–141.
- Пајкић, *Археолошки и конзервџиорско-ресџаураџорски радови* = П. С. Пајкић, *Археолошки и конзервџиорско-ресџаураџорски радови на цркви Св. Боџородице у Вајанешу*, СКМ 4–5 (1968–1971) 426–431.
- Пајкић, *Сеоске цркве у долини Белој Дрима* = П. Пајкић, *Сеоске цркве у долини Белој Дрима*, СКМ 1 (1961) 145–173.

- Пајкић, *Цркве у Великој Хочи* = П. Пајкић, *Цркве у Великој Хочи*, СКМ 2-3 (1963) 166-192.
- Пајкић, *Цркве у Сиринићкој жуји* = П. Пајкић, *Цркве у Сиринићкој жуји*, СКМ 4-5 (1968-1971) 351-366.
- Пајкић, Тодић, *Цркве Сиринићке жује* = П. Пајкић, Б. Тодић, *Цркве Сиринићке жује*, Приштина 1995.
- Панић Суреп, *Филиј Вишњић* = М. Панић Суреп, *Филиј Вишњић – њесник дуне*, Београд 2014.
- Панић, Бабић, *Бојородица Љевишка* = Д. Панић, Г. Бабић, *Бојородица Љевишка*, Београд 1975 (2007³).
- Пантић, *Раваница* = М. Пантић, *Раваница у народној њесми*, у: *Манастир Раваница*, 177-193.
- Пантовић, *Храм Светејој Саве* = Л. С. Пантовић, *Храм Светејој Саве у Косовској Мишировици*, Косовска Митровица – Приштина 1996.
- Папазоглу, *Илирска и дарданска краљевина* = Ф. Папазоглу, *Илирска и дарданска краљевина: њорекло и развој, сѡрукѡура, хеленизација, романизација*, у: *Илири и Албанци*, 145-199.
- Парамендић, *Умејносѡи и умејници* = Д. Парамендић Дима, *Умејносѡи и умејници Косова између два светска раѡа* (необјављен рукопис, 1962).
- Патријарх Павле, *Народ светѡсавски и косовски* = Патријарх Павле, *Народ светѡсавски и косовски*, у: *Паѡиријарх Павле – човек ѡред лицем Божијим. Живоѡ, ѡоуке, беседе, разѡовори, анеѡдоје*, прир. М. Арсенијевић, Цетиње 2015.
- Пејић, *Манастир Светѡи Никола* = С. Пејић, *Манастир Светѡи Никола Дабарски*, Београд 2009.
- Пејић, *Сѡара држава* = С. Пејић, *Сѡара држава у ѡемељима нове цркве*, у: *Византијска наслеђе II*, 515-527.
- Пејић, *Умејносѡи срѡских земаља* = С. Пејић, *Умејносѡи срѡских земаља у ѡвом сѡолеђу османске владавине*, у: *Византијска наслеђе II*, 457-471.
- Пејић, Тодоровић, <http://www.yuheritage.com> = С. Пејић, Д. Тодоровић, <http://www.yuheritage.com> = ГДК 23-24 (2000) 221-226.
- Пекић, *Светѡислав Сѡрала* = М. Пекић, *Светѡислав Сѡрала, сликар и ѡрофесор на Косову и Меѡохији*, у: *Кулѡурно наслеђе Косова и Меѡохије: истаоријске ѡековине Срѡије на Косову и Меѡохији и изазови будућносѡи II*, ур. У. Шуваковић и др., Косовска Митровица 2013, 319-332.
- Пеѡи векова срѡској шѡамѡарсѡива* = *Пеѡи векова срѡској шѡамѡарсѡива: 1494-1994: раздобље срѡкословенске шѡамѡе: XV-XVII в.*, ур. М. Пешикан, К. Мано-Зиси, М. Ковачевић, Београд – Нови Сад 1994.
- Петковић (В. Р.), *Живоѡис* = В. Р. Петковић, *Живоѡис цркве Св. Боѡородице у Паѡиријаршији Пећској*, Известия на Бѡлгарския Археологически институтъ 4 (1926-1927) 145-171.
- Петковић (В. Р.), *Зайиси и најѡйиси* = В. Р. Петковић, *Зайиси и најѡйиси у сѡарим црквама срѡским*, Старинар 10-11 (1935-1936) 38-46.
- Петковић (В. Р.), *Из сѡарој срѡској живоѡиса* = В. Р. Петковић, *Из сѡарој срѡској живоѡиса. Лик краља Милуѡина као светѡиѡеља у Грачаници*, ПКЈИФ 8 (1928) 107-109.
- Петковић (В. Р.), *Из црквеној календара* = В. Р. Петковић, *Из црквеној календара у живоѡису Грачанице*, ГСНД 19 (1938) 79-86.
- Петковић (В. Р.), *Једна слика* = В. Р. Петковић, *Једна слика у Грачаници*, Рашка 1 (1929) 17-19.
- Петковић (В. Р.), *Ликови* = В. Р. Петковић, *Ликови наших сѡарих владалаца*, Време (6, 7, 8. јануар 1924) 25.
- Петковић (В. Р.), *Ликови кѡиѡѡора* = В. Р. Петковић, *Ликови кѡиѡѡора у сѡарим црквама срѡским*, Нова Искра 10, год. 10 (1911) 299-304.
- Петковић (В. Р.), *Манастир Св. Арханђела* = В. Р. Петковић, *Манастир Св. Арханђела код Призрена*, Време (6, 7, 8. јануар 1925) 20.
- Петковић (В. Р.), *Наѡйиси и зайиси* = В. Р. Петковић, *Наѡйиси и зайиси у сѡарим срѡским црквама*, Старинар 2 (1923) 17-33.
- Петковић (В. Р.), *Парабола* = В. Р. Петковић, *Парабола о десет девојака у сѡарој срѡској умејносѡи*, Рашка 1 (1929) 23-37.
- Петковић (В. Р.), *Порѡре једној власѡелина* = В. Р. Петковић, *Порѡре једној власѡелина у Дечанима*, ПКЈИФ 13/1-2 (1933) 95-101.
- Петковић (В. Р.), *Умејносѡи у Срѡа* = В. Р. Петковић, *Умејносѡи у Срѡа IX-XVIII века*, Нова Искра 6, год. 10 (1911) 175-180.
- Петковић (В. Р.), *Фреске са ѡредсѡавом Премудросѡи* = В. Р. Петковић, *Фреске са ѡредсѡавом Премудросѡи*, у: *Зборник у часѡи Боѡдана Пойовића*, Београд 1929, 317-321.
- Петковић (В. Р.), *Циклус слика* = В. Р. Петковић, *Циклус слика из леѡнде св. Ђорђа у Дечанима*, Старинар 5 (1928-1930) 7-11.
- Петковић (С.), *Зидно сликарсѡиво* = С. Петковић, *Зидно сликарсѡиво на ѡодручју Пећке ѡаѡиријаршије 1557-1614*, Нови Сад 1965.
- Петковић (С.), *О фрескама XVI века* = С. Петковић, *О фрескама XVI века из ѡриѡраѡе Пећке ѡаѡиријаршије и ѡѡовим сликарима*, Саопштења 16 (1984) 57-65.
- Петковић (С.), *Сликарсѡиво сѡѡаѡиње ѡриѡраѡе Грачанице* = С. Петковић, *Сликарсѡиво сѡѡаѡиње ѡриѡраѡе Грачанице*, у: *Византијска умејносѡи*, 201-212.
- Петковић (С.), *Срѡска умејносѡи у XVI и XVII веку* = С. Петковић, *Срѡска умејносѡи у XVI и XVII веку*, Београд 1995.
- Петковић (С.), *Срѡски ѡаѡиријарси* = С. Петковић, *Срѡски ѡаѡиријарси XVI и XVII века као кѡиѡѡори*, у: *Зборник у часѡи Војислава Ђурића*, Београд 1992, 129-139.
- Петковић (С.), *Фреске манастѡира Црне Реке* = С. Петковић, *Фреске манастѡира Црне Реке и судбина ѡећке сликарске*

- радионице XVI века, у: *Манастир Црна Ријека и свети Петар Коришки*, Приштина–Београд 1998, 87–97.
- Петрановић, *Србија у Другом светском рату* = Б. Петрановић, *Србија у Другом светском рату 1939–1945*, Београд 1992.
- Петрановић, Зечевић, *Југословенски федерализам* = Б. Петрановић, М. Зечевић, *Југословенски федерализам – идеје и стварност*. Тематска збирка докумената II, Београд 1987.
- Петровић (Д.), *Конституционално уређење Србије* = Д. Петровић, *Конституционално уређење Србије*, Београд 1988.
- Петровић (Р.), *Конзервација и реституција живописа* = Р. Петровић, *Конзервација и реституција живописа цркве Св. Јована Крститеља у селу Црколезу*, СКМ 6–7 (1972–1973) 207–213.
- Петровић (Р.), *Света сељанка* = Р. Петровић, *Света сељанка на Косову*, Време (1. IX 1924) 4.
- Петровић (С.), *Косовска бијка* = С. Петровић, *Косовска бијка у усменој поезији*, Београд 2001.
- Пешикан, *Грачаничка шtamпарија* = М. Пешикан, *Грачаничка шtamпарија (Лексикон српскословенског шtamпарства)*, у: *Пет векова српског шtamпарства 1494–1994*, Београд 1994, 98–101.
- Пешикан, *Зейско-хумско-рашка имена* (1982) = М. Пешикан, *Зейско-хумско-рашка имена на јочейку штурској доба*, Ономатолошки прилози 3 (1982) 1–120.
- Пешикан, *Зейско-хумско-рашка имена* (1983) = М. Пешикан, *Зейско-хумско-рашка имена на јочейку штурској доба*, Ономатолошки прилози 4 (1983) 1–135.
- Пешикан, *Зейско-хумско-рашка имена* (1984) = М. Пешикан, *Зейско-хумско-рашка имена на јочейку штурској доба*, Ономатолошки прилози 5 (1984) 1–182.
- Пешикан, *Стара имена из Доње Подримље* = М. Пешикан, *Стара имена из Доње Подримље*, Ономатолошки прилози 7 (1986) 1–119.
- Повеља краља Милутина* = *Повеља краља Милутина манастиру Бањска. Свети Стефанска хрисовуља I*, прир. Ђ. Трифуновић, Београд 2011.
- Поменик Гајачких чейника* = *Поменик Гајачких чейника 1941–1950*, ур. Д. Мاستиловић, Гацко 2009.
- Поповић (Б.), *Агресија на СРЈ* = Б. Поповић, *Агресија на СРЈ, разарања, оштећења и атели за заштитну културне баштине – кроз новинске наслове током 1999. године*, ГДКС 23–24 (2000) 207–218.
- Поповић (В.), *Епископска седишта* = В. Поповић, *Епископска седишта у Србији од IX до XI века*, ГГБ 25 (1978) 33–39.
- Поповић (В. Х.), *Једно ископавање* = В. Х. Поповић, *Једно ископавање у манастиру Бањској 1915*, Јужна Србија 3/25 (1923) 213–217.
- Поповић (Д.), *Архитектонска планска* = Д. Поповић, *Архитектонска планска цркве Свете Николе („Тамница“) код Ајноваца. Прилози проучавању српске скулптуре средином XIV века*, Саопштења 49 (2017), у штампи.
- Поповић (Д.), *Култи Свете Јоаникија Девичкоје* = Д. Поповић, *Култи Свете Јоаникија Девичкоје*, у: *Византијски свет на Балкану II. Византолошке теме*, ур. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 607–623.
- Поповић (Д.), *Манастир Св. Тројице* = Д. Поповић, *Манастир Св. Тројице Руснице – усioni и разарања*, ИЧ 45–46 (1998–1999) 31–48.
- Поповић (Д.), *Меторија папирјарха Максима* = Д. Поповић, *Меторија папирјарха Максима*, ЗМСПУ 34–35 (2003) 111–125.
- Поповић (Д.), *Национални пантеон* = Д. Поповић, *Национални пантеон – светишци култови у темељима српске државности и црквености*, у: *Византијско наслеђе II*, 119–131.
- Поповић (Д.), *Папирјарх Јефрем* = Д. Поповић, *Папирјарх Јефрем – један јоносредњовековни светишески култи*, ЗРВИ 43 (2006) 111–125.
- Поповић (Д.), *Под окриљем светиости* = Д. Поповић, *Под окриљем светиости. Култи светих владара и реликвија у средњовековној Србији*, Београд 2006.
- Поповић (Д.), *Представа владара* = Д. Поповић, *Представа владара над „царским дверима“ цркве Светих арханђела код Призрена*, Саопштења 26 (1994) 25–36.
- Поповић (Д.), *Пустинско монаштво* = Д. Поповић, *Пустинско монаштво у доба Бранковића*, у: *Паг српске десотиовине 1459. године*, ур. М. Спремић, Београд 2011, 117–135.
- Поповић (Д.), *Свети краљ Стефан Дечански* = Д. Поповић, *Свети краљ Стефан Дечански*, у: *Иста, Под окриљем светиости*, 143–183.
- Поповић (Д.), *Свод српских светих* = Д. Поповић, *Свод српских светих у време краља Милутина: култови архијереја и јустиножителја*, у: *Манастир Сигуница*, 81–97.
- Поповић (Д.), *Средњовековне њине исписнице* = Д. Поповић, *Средњовековне њине исписнице у језренском крају – јрејходна исјраживања*, ИЧ 44 (1997) 129–154.
- Поповић (Д.), *Српски владарски род* = Д. Поповић, *Српски владарски род у средњем веку*, Београд 1992.
- Поповић (Д. Ј.), *Велика сеоба Срба* = Д. Ј. Поповић, *Велика сеоба Срба 1690. године*, Београд 1954.
- Поповић (Ј.), *Видовданска идеја* = Ј. Поповић, *Видовданска идеја*, у: *Catena Mundi III. О националном идентитету Срба*, ур. Б. Нешић, С. Петровић, Београд 2016, 454–455.
- Поповић (Ј.), *Живот Срба* = Ј. Поповић, *Живот Срба на Косову 1812–1912*, Београд 1987.
- Поповић (Ј.), *Манастир Грачаница* = Ј. Поповић, *Манастир Грачаница на Косову*, у: *Манастир Грачаница. Обичаји и умотворине са Косова*, ур. В. Бован, Грачаница 2011.
- Поповић (М.), *Видовдан* = М. Поповић, *Видовдан и часни крст. Оглед из књижевне археологије*, Београд 1976.
- Поповић (М.), *Владарско борашиште* = М. Поповић, *Владарско борашиште Стефана Немање у Расу*, у: *Стефан Немања*

- *свѣти Симеон Мироточиви. Историја и предање*, ур. Ј. Калић, Београд 2000, 233–247.
- Поповић (М.), *Двор владара и власиеле* = М. Поповић, *Двор владара и власиеле*, у: *Приватни животи у српским земљама средњега века*, ур. С. Марјановић-Душанић, Д. Поповић, Београд 2004, 29–63.
- Поповић (М.), *Замак у српским земљама* = М. Поповић, *Замак у српским земљама јужној средњега века*, ЗРВИ 43 (2006) 189–207.
- Поповић (М.), *Космополијска средина српских градова* = М. Поповић, *Космополијска средина српских градова*, у: *Византијско наслеђе I*, 151–157.
- Поповић (М.), *Од ромејског касиела* = М. Поповић, *Од ромејског касиела до српског средњовековног града*, у: *Византијско наслеђе I*, 53–65.
- Поповић (М.), *Средњовековне сахране* = М. Поповић, *Средњовековне сахране у цркви манастира Бањске*, Саопштења 48 (2016) 23–55.
- Поповић (М.), *Цицагела града* = М. Поповић, *Цицагела града Новог Брда. Историјско истраживање 2015. године*, ГДКС 40 (2016) 74–80.
- Поповић (М.), Поповић (Д.), *Грбови црквених јојавара* = М. Поповић, Д. Поповић, *Грбови црквених јојавара у манастиру Жичи*, Саопштења 45 (2013) 27–47.
- Поповић (П.), *Два сѣара манастира* = П. Поповић, *Два сѣара манастира. Скулптура манастира Свѣтих Арханђела. Задужбина цара Душана у Призрену*, ПКЈИФ 8 (1928) 236–237.
- Поповић (П.), *Краљ Милутићин* = П. Поповић, *Краљ Милутићин као монах на фресци у Грачаници*, Старица 4 (1926–1927) 113–114.
- Поповић (П.), *Неколико звона* = П. Поповић, *Неколико звона из XV века*, Старица 4 (1926–1927) 105–112.
- Поповић (П.), *Црква Свѣтих Арханђела* = П. Поповић, *Црква Свѣтих Арханђела у Призрену*, Старица 4 (1926–1927) 55–58.
- Поповић (С.), *Крси у крују* = С. Поповић, *Крси у крују. Архитектура манастира у средњовековној Србији*, Београд 1994.
- Поповић, Тодић, Војводић, *Дечанска јусиња* = Д. Поповић, Б. Тодић, Д. Војводић, *Дечанска јусиња. Скијови и келије манастира Дечана*, Београд 2011.
- Поповић, Хаџић, *Зайадна грађевина* = М. Поповић, С. Хаџић, *Зайадна грађевина манастира Дечани*, Саопштења 44 (2012) 79–100.
- Прејиска о арбанаским насиљима* = *Прејиска о арбанаским насиљима у Сѣарој Србији 1898–1899*, Београд 1899.
- Прерадовић, *Историјско истраживање и снимање средњовековних сѣоменика* = Д. Прерадовић, *Историјско истраживање и снимање средњовековних сѣоменика између два свѣтска раја*, у: *Задужбине и дарови*, 83–89
- Прерадовић, *Историјско истраживање и снимање* = Д. Прерадовић, *Историјско истраживање и снимање средњовековних сѣоменика јој окриљем Народног музеја у Београду до 1941. године*, Зограф 40 (2016) 1–33.
- Пројаси царства српскога* = *Пројаси царства српскога*, Хамбург 2016.
- Пузовић, *Покушај реконструкције* = Љ. Пузовић, *Покушај реконструкције рукописне збирке манастира Девича*, ПКЈИФ 81 (2015) 93–109.
- Путник, *Меморијална скулптура Миограја Живковића* = В. Путник, *Меморијална скулптура Миограја Живковића (период 1960–1980)*, у: *Јавни сѣоменици и сѣомен обележја, колективно истраживање и/или заборав*, ур. Н. Живковић, Београд 2014, 115–124.
- Раваничанин I. Житије свѣтога кнеза Лазара* = *Раваничанин I. Житије свѣтога кнеза Лазара*, у: *Сѣиси о Косову*, прир. М. Грковић, Београд 1993.
- Раваничанин II. Свѣтлу јобеду јоказаше* = *Раваничанин II. Свѣтлу јобеду јоказаше*, у: *Сѣиси о Косову*, прир. М. Грковић, Београд 1993.
- Радић, *Животи* = Р. Радић, *Животи у временима: Патријарх Гаврило (Дожић), 1881–1950*, Београд 2011.
- Радичевић, *Прилој јоучавању средњовековног накита* = Д. Радичевић, *Прилој јоучавању средњовековног накита јужнојадне Србије с јосебним освѣтом на налазе из средњега Полиња*, у: *Осам векова манастира Милешеве I*, Пријепоље 2013, 295–308.
- Радовановић, *Иконографска историјско истраживања* = Ј. Радовановић, *Иконографска историјско истраживања српског сликарства XIII и XIV века*, Београд 1988.
- Радовановић, *Црква св. Николе* = Ј. Радовановић, *Црква св. Николе у Пећкој патријаршији*, Београд 1963.
- Радојковић, *Српско златарство* = Б. Радојковић, *Српско златарство XVI и XVII века*, Нови Сад 1966.
- Радојчић, *Архиепископ Данило II* = С. Радојчић, *Архиепископ Данило II и српска архиепископска раној XIV века*, у: *исти, Узори и дела сѣарих српских уметника*, Београд 1975, 195–211.
- Радојчић, *Византијско сликарство* = С. Радојчић, *Византијско сликарство од 1400. до 1453. године*, у: *исти, Одабрани чланци и студије*, Београд – Нови Сад 1982, 248–257.
- Радојчић, *Грачаница* = С. Радојчић, *Грачаница, Хришћанско дело 4/1 (1938) 24–34*.
- Радојчић, *Грачаница и Дечани* = С. Радојчић, *Грачаница и Дечани, Уметнички преглед 4–5 (април–мај, 1940) 130–133*.
- Радојчић, *Једна сцена* = С. Радојчић, *Једна сцена из романа о Варлааму и Јоасафу у цркви Бојородице Левшике*, у: *исти, Текстови и фреске*, Горњи Милановац 2002³, 136–147.
- Радојчић, *Порѣрети* = С. Радојчић, *Порѣрети српских владара у средњем веку*, Скопље 1934 (Београд 1996²).
- Радојчић, *Средњовековне фреске* = С. Радојчић, *Средњовековне фреске у јужној Србији јојојадју*, Време (15. март 1939) 12.

- Радојчић, *Старо српско сликарство* = С. Радојчић, *Старо српско сликарство*, Београд 1966.
- Радојчић, *Фреске у Милутиновим задужбинама* = С. Радојчић, *Фреске у Милутиновим задужбинама*, Уметнички преглед 7 (јул, 1939) 202–207.
- Радонић, *Римска курија* = Ј. Радонић, *Римска курија и јужно-словенске земље од XVI до XIX века*, Београд 1950.
- Разговор са др Мирјаном Ђоровић-Љубинковић* = *Разговор са др Мирјаном Ђоровић-Љубинковић*, ГСАД 5, Београд 1989, 142–144 (разговор водио М. Поповић).
- Рајовић, *Аутономија Косова* = Р. Рајовић, *Аутономија Косова. Историјско-правна студија*, Београд 1985.
- Рајовић, *Уставно-правни и политички развој* = Р. Рајовић, *Уставно-правни и политички развој Србије са покрајинама*, у: *Социјалистичка Република Србија I*, Београд 1982, 732–733.
- Рајчевић, *Врсни сликар* = У. Рајчевић, *Врсни сликар косовској јоднебља*, Јединство (Приштина, 27. 2. 1975) 6.
- Рајчевић, *Заштирано и заштирено* = У. Рајчевић, *Заштирано и заштирено, о унишћеним српским сџоменицима II*, Нови Сад 2007.
- Ракић (З.), *Димитрије Даскал* = З. Ракић, *Димитрије Даскал – српски писар и илуминатор друге џоловине XVI века*, ПКЈИФ 79 (2013) 163–178.
- Ракић (З.), *Житијна икона* = З. Ракић, *Житијна икона св. Кузмана и Дамјана сликара Радула из 1673–74. џодине*, Саопштења 26 (1994) 53–61.
- Ракић (З.), *Икона Свеџој Арсенија Српској* = З. Ракић, *Икона Свеџој Арсенија Српској у Галерији Маџице српске у Новом Саду*, Саопштења 35–36 (2006) 113–124.
- Ракић (З.), *Радул* = З. Ракић, *Радул – српски сликар XVII века*, Нови Сад 1998.
- Ракић (З.), *Српска минијатура XVI и XVII века* = З. Ракић, *Српска минијатура XVI и XVII века*, Београд 2012.
- Ракић (З.), *Црква Свеџој Јована Преџече* = З. Ракић, *Црква Свеџој Јована Преџече у Црклезу*, Београд 2007.
- Ракић (З.), *Умејносћ џновљене Пећке џаџријаршије* = З. Ракић, *Умејносћ џновљене Пећке џаџријаршије (1557–1690)*, у: *Визанџијско наслеђе II*, 497–513.
- Ракић (М.), *Конзулска писма* = М. Ракић, *Конзулска писма 1905–1911*, прир. А. Митровић, Београд 1985.
- Ракић (М.), *На Гази Месџану* = М. Ракић, *На Гази Месџану*, у: *исти*, *Песме*, прир. Л. Којен, Београд 2015.
- Ракићевић, *Есхаџолошка визија* = Т. Ракићевић, *Есхаџолошка визија Теодора Сџудуџа (Хиландар 387) у „Кџиџиорском жџиџију Тџиџка Манасџира Сџуденице“ (IX Н 8 [Ѕ 10])*, ЗРВИ 53 (2016) 179–208.
- Ракићевић, *Пиџање раџчиџавања* = Т. Ракићевић, *Пиџање раџчиџавања једној месџа у „Жџиџију свеџој Симеона“ од Свеџој Саве (IX Н 8 [Ѕ 10])*, Зборник Матице српске за друштвене науке 152/3 (2015) 451–469.
- Расолкоска-Николовска, *Фраџменџи фресака* = З. Расолкоска-Николовска, *Фраџменџи фресака Душанове задуждине Свеџиџ арханџела код Призрена*, у: *Дечани и визанџијска умејносћ*, 389–398.
- Расџеџо Косово* = *Расџеџо Косово – унишћене и оскрнављене српске џправославне цркве на Косову и Мешохији (јун–окџоџбар 1999)*, Београд 1999.
- Реџеп, *Величање десџоџа Сџеџфана* = Ј. Реџеп, *Величање десџоџа Сџеџфана Лазаревића*, у: *исти*, *Грех и казна Божија*, 73–84.
- Реџеп, *Грех и казна Божија* = Ј. Реџеп, *Грех и казна Божија: судбине, бџџџе и џредања српској средњеј века*, Нови Сад 2013.
- Реџеп, *Жџиџије кнеза Лазара* = Ј. Реџеп, *Жџиџије кнеза Лазара*, Нови Сад 2010.
- Реџеп, *Косовска леџенда* = Ј. Реџеп, *Косовска леџенда*, Нови Сад 2007.
- Резолуџија Савеџа безбедносћи* = *Резолуџија Савеџа безбедносћи Уједињених наџија 1244 (1999)*.
- Ристић (Д.), *Кућа* = Д. Ристић, *Кућа несџоривих речи*, Београд 2016.
- Ристић (С.), *Дечански сџоменици* = С. Ристић, *Дечански сџоменици*, Београд 1864.
- Ристић (С.), *Плач Сџаре Срџије* = Хаџи Серафим Ристић, *Плач Сџаре Срџије*, у: *Савременици о Косову и Мешохији 1852–1912*, ур. Д. Батаковић, Београд 1988, 18–54.
- Руварац, *О кнезу Лазару* = И. Руварац, *О кнезу Лазару*, у: *Бој на Косову*, 17–287.
- Савеџџовање о џроблемима џбнове* = *Савеџџовање о џроблемима џбнове манасџира Свеџиџ Арханџела код Призрена*, Београд 1992.
- Савић, *Српски џревод* = В. Савић, *Српски џревод „Еверџидској синаксара“ у два синајска рукописа*, ЗРВИ 53 (2016) 209–235.
- Савремена умејносћ Косова* = *Савремена умејносћ Косова*, Приштина 1988.
- Самарџић, *Између Раџића и Руварца* = Р. Самарџић, *Између Раџића и Руварца*, у: *исти*, *Писџи српске исџорије I*, Београд 1976, 60–76.
- Самарџић, *Неуџасива кандила* = Р. Самарџић, *Неуџасива кандила*, у: *исти*, *Идеје за српску исџорију*, Београд 1989, 65–78.
- Самарџић, *Романџизам* = Р. Самарџић, *Романџизам у српској исџориџраџији*, у: *исти*, *Писџи српске исџорије II*, Београд 1981, 231–238.
- Самарџић, *Сџојан Новаковић* = Р. Самарџић, *Сџојан Новаковић – уџемељџиљ савремене српске исџориџраџије*, у: *исти*, *Писџи српске исџорије I*, Београд 1976, 189–243.

- Самарџић и др., *Српско ишћање* = Р. Самарџић и др., *Српско ишћање*, Београд 1991.
- Самарџић и др., *Косово и Мејхохија* = Р. Самарџић и др., *Косово и Мејхохија у српској историји*, Београд 1989.
- Свети српске рукописне књије* = *Свети српске рукописне књије (XII–XVII век)*, ур. Д. Оташевић, З. Ракић, И. Шпадијер, Београд 2016.
- Свети кнез Лазар* = *Свети кнез Лазар. Сјоменица о шестіој сіоіодішњици Косовској доја 1389–1989*, Београд 1989.
- Свети Пејтар Цетињски. Крајка историја* = *Свети Пејтар Цетињски. Крајка историја Црне Горе, у: Између молићве и клејве: сабрана гјела*, прир. В. Тодоровић, Н. Маројевић, Цетиње 2015, 523–537.
- Свети Сава у руском царском леіоіису* = *Свети Сава у руском царском леіоіису*, прир. М. Витезовић, Београд 2012.
- Секулић (З.), *Пад и ћућање* = З. Секулић, *Пад и ћућање Александра Ранковића*, Београд 1989.
- Секулић (И.), *Видовданска идеја* = И. Секулић, *Видовданска идеја, Сатена типі ІІІ. О националном идентітету Срба*, ур. Б. Нешић, С. Петровић, Београд 2016, 425–426.
- Симић, *За љубав оітацдіне* = В. Симић, *За љубав оітацдіне. Паіриотіе и іаіриотіизми у српској куліури XVIII века у Хабсбурікој монархији*, Нови Сад 2012.
- Симић, *Слика ірошлостіи* = В. Симић, *Слика ірошлостіи као історіјски аргументі: рецеіција средњеі века у српској дарокној умејностіи*, у: *Визаніјско наслеђе ІІІ*, 11–23.
- Скерлић, *Др. Ник. Велимировић* = Ј. Скерлић, *Др. Ник. Велимировић: Релиіја Њеіошева. Сіудіја*. Беоірад 1911, СКГ 27/12 (1911) 933–940.
- Скерлић, *Нови омладински лисіови* = Ј. Скерлић, *Нови омладински лисіови и наш нови нарашіај*, СКГ 30/3 (1913) 212–224.
- Скерлић, *Омладина* = Ј. Скерлић, *Омладина и њена књижевност (1848–1871): Изучавања о националном и књижевном романіизму код Срба*, Сабрана дела Јована Скерлића 10, ур. М. Бегић, Београд 1966.
- Скерлић, *Светіозар Марковић* = Ј. Скерлић, *Светіозар Марковић – њеіов живоі, рад и идеје*. Сабрана дела Јована Скерлића 11, ур. М. Бегић, Београд 1966.
- Сковран, *Фреске XVII века* = А. Сковран, *Фреске XVII века из цркве св. Димітріја у Пећи и іоріреі іаіријарха Јована*, СКМ 4–5 (1968–1971) 331–347.
- Славковић, *Полиіичке, економске и куліурне ірилке* = Б. Ж. Славковић, *Полиіичке, економске и куліурне ірилке на Косову и Мејхохији 1929–1941*, Београд 2014 (необјављена докторска дисертација, Универзитет у Београду, Филозофски факултет).
- Слијепчевић, *Историја СПЦ І* = Ђ. Слијепчевић, *Историја Српске іравославне цркве І*, Диселдорф 1978.
- Смирнов, Бошковић, *Архітектіонске делешке* = С. Смирнов, Ђ. Бошковић, *Архітектіонске делешке из Мејхохије и Прекоруйља*, Старинар 8–9 (1933–1934) 255–275.
- Соколоски, *Исламизација* = М. Соколоски, *Исламизација у Македонији у XV и XVI веку*, ИЧ 22 (1975) 75–89.
- Соловјев, *Законик цара Сіефана* = А. Соловјев, *Законик цара Сіефана Душана. 1349. и 1354. іодіне*, Београд 1980.
- Соціјалистічко Косово* = *Соціјалистічко Косово*, ур. М. Малетић, Београд 1975.
- Сјоменичка баішћина* = *Сјоменичка баішћина Косова и Мејхохије*, Београд 2002².
- Сјоменичко наслеђе Срдије* = *Сјоменичко наслеђе Срдије. Неіокрејна куліурна добра од изузејноі и од великоі значаја*, Београд 2007².
- Спремић, *Десіоі Ђураћ* = М. Спремић, *Десіоі Ђураћ Бранковић и њеіово доба*, Београд 1994.
- Срдија и Албанци* = *Срдија и Албанци у XIX и іочейком XX века*, ур. В. Стојанчевић, САНУ, књ. LIII, Одељење историјских наука 15, Београд 1990.
- Србљак* = *Србљак. Службе, канони, акаістіи ІІ*, ур. Ђ. Трифуновић, Београд 1970.
- Срећковић, *Пуіничке слике* = П. Срећковић, *Пуіничке слике. Трећа слика. Подрим и Мејхохија*, Летопис Матице српске 130 (1882) 12–35.
- Српске рукописне књије у Словачкој* = *Српске рукописне књије у Словачкој*, ур. З. Недељковић, Београд 2016.
- Српске рукописне књије у Чешкој* = *Српске рукописне књије у Чешкој*, ур. З. Недељковић, Београд 2015.
- Српски иконоіс* = *Српски иконоіс на іодручју обновљене Пећке іаіријаршије 1557–1690*, каталог изложбе, Београд 2016.
- Српско умејничко наслеђе* = *Српско умејничко наслеђе на Косову и Мејхохији. Иденіішћей, значај, уіроженості. Измењено и доіуњено издање*, каталог изложбе, Београд 2017.
- Станић, *Радови на заішћіи* = Р. Станић, *Радови на заішћіи и уређењу сіоменика у оквіру обележавања 600–іодішњице Косовске бііке*, ГДКС 14 (1990) 5–7.
- Станић, *Сликарска заосіавішћина Симеона и Алексіја Лазовића* = Р. Станић, *Сликарска заосіавішћина Симеона и Алексіја Лазовића у манастіиру Дечани*, Саопшћења 24 (1992) 229–261.
- Станић, *Сіћање и іроблеми* = Р. Станић, *Сіћање и іроблеми заішћіше неіокрејних куліурних добара у СР Срдији*, ГДКС 13 (1989) 37–45.
- Станковић, *Пуіне делешке* = Т. П. Станковић, *Пуіне делешке іо Сіарој Срдији, 1871–1898*, Београд 1910.
- Станојевић (Г.), *Срдија* = Г. Станојевић, *Срдија у време Бечкоі раша 1683–1699*, Београд 1976.

- Станојевић (Д.), *Нови њодаци* = Д. Станојевић, *Нови њодаци о живојису Данилове њријраће у Пећкој њаѡријаршији*, ГДКС 13 (1989) 58–61.
- Станојевић (С.), *Срѡски национализам* = С. Станојевић, *Срѡски национализам у средњем веку*, у: исти, *Из наше ѡрошлости*, Београд 1934, 35–37.
- Станојловић, *Манасѡир Грачаница* = М. Станојловић, *Манасѡир Грачаница, сликарско-конзерватѡорски радови на живојису Блаѡвешѡенске цркве*, ГДКС 21 (1996) 68–71.
- Сѡари срѡски служадник* = *Сѡари срѡски служадник – лиѡурѡија Св. Јована Злаѡѡуста (XIV–XV век)*, прир. еп. А. Јевѡић, Требиње 2012.
- Стародубцев, *Пиѡања уметѡничких уѡицаја* = Т. Стародубцев, *Пиѡања уметѡничких уѡицаја хришћанској Исѡока у Србији крајем XII и ѡоком XIII сѡолећа и ѡушева ѡиховој ѡреношења*, Зограф 40 (2016) 45–72.
- Стародубцев, *Предсѡава Небеске лиѡурѡије* = Т. Стародубцев, *Предсѡава Небеске лиѡурѡије у куѡоли. Прилој ѡроучавању*, у: *Трећа јуѡословенска конференција визанѡолога*, ур. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радуловић, Београд–Крушевац 2002, 381–411.
- Стародубцев, *Прилози ѡроучавању цркава и манасѡира I* = Т. Стародубцев, *Прилози ѡроучавању цркава и манасѡира основаних или обновљених у обласѡи Бранковића од 1371. до 1455. ѡдине. I део*, Косовско-метохијски зборник 5 (2013) 39–64.
- Стародубцев, *Прилози ѡроучавању цркава и манасѡира II* = Т. Стародубцев, *Прилози ѡроучавању цркава и манасѡира основаних или обновљених у обласѡи Бранковића од 1371. до 1455. ѡдине. II део*, Косовско-метохијски зборник 6 (2015) 65–93.
- Стародубцев, *Сликари задужбина Лазаревића* = Т. Стародубцев, *Сликари задужбина Лазаревића*, ЗРВИ 43 (2006) 349–391.
- Стародубцев, *Срѡско зидно сликарсѡво* = Т. Стародубцев, *Срѡско зидно сликарсѡво у земљама Лазаревића и Бранковића I–II*, Београд 2016.
- Стевановић, *Архиѡекѡура цркве Свеѡој Ђорђа у Речанима* = Б. Стевановић, *Архиѡекѡура цркве Свеѡој Ђорђа у Речанима – ѡрводѡијни изѡлед и ѡозније измене*, Зограф 39 (2015) 119–127.
- Стевановић, *Црква Свеѡој Ђорђа у Речанима* = Б. М. Стевановић, *Црква Свеѡој Ђорђа у Речанима*, Београд 2013 (необјављена докторска дисертација, Универзитет у Београду, Филозофски факултет).
- Стевовић, *Визанѡијске и романо-ѡѡиичке концепѡије* = И. Стевовић, *Визанѡијске и романо-ѡѡиичке концепѡије у срѡској архиѡекѡури и скулѡѡури XIV сѡолећа (до 1371. ѡдине)*, у: *Визанѡијско наслеђе II*, 317–329.
- Сѡемаѡѡрафија* = *Сѡемаѡѡрафија. Изображеније оружѡи илирѡеских*, прир. Д. Давидов, Нови Сад 1972.
- Стефановић (А.), *Сѡара срѡска црквена архиѡекѡура I* = А. Стефановић, *Сѡара срѡска црквена архиѡекѡура и ѡен значај I*, СКГ 8/7 (1. април 1903) 514–522.
- Стефановић (А.), *Сѡара срѡска црквена архиѡекѡура II* = А. Стефановић, *Сѡара срѡска црквена архиѡекѡура и ѡен значај II*, СКГ 9/1 (1. мај 1903) 47–54.
- Стефановић (А.), *Сѡара срѡска црквена архиѡекѡура III* = А. Стефановић, *Сѡара срѡска црквена архиѡекѡура и ѡен значај III*, СКГ 9/2 (16. мај 1903) 123–133.
- Стефановић (А.), *Сѡара срѡска црквена архиѡекѡура (крај)* = А. Стефановић, *Сѡара срѡска црквена архиѡекѡура и ѡен значај (крај)*, СКГ 9/6 (16. јул 1903) 445–455.
- Стефановић (Д. Е.), *Шиѡаѡѡвачки аѡсѡѡол* = Д. Е. Стефановић, *Шиѡаѡѡвачки аѡсѡѡол*, у: *Манасѡир Шиѡаѡѡовац*, ур. Д. Давидов, Београд 1989, 65–73.
- Стојаковић, *Обнова сѡоменика* = А. Стојаковић, *Обнова сѡоменика архиѡекѡуре у Србији између два раѡа*, Рашка баѡтина 2 (1980) 259–267.
- Стојанчевић, *Једна ѡомоћ срѡске владе* = В. Стојанчевић, *Једна ѡомоћ срѡске владе манасѡиру Грачаници 1856. и 1857. ѡдине*, СКМ 4–5 (1968–1971) 227–231.
- Стојанчевић, *Јужнословенски народи* = В. Стојанчевић, *Јужнословенски народи у Османском царсѡву од Једренској мира 1829. до Париској конѡреса 1856. ѡдине*, Београд 1971.
- Стојанчевић, *Обновљена срѡска држава* = В. Стојанчевић, *Обновљена срѡска држава и Арбанаси 1804–1876*, у: *Србија и Албанци у XIX и ѡочејком XX века*, Београд 1990, 5–62.
- Стојанчевић, *Срби и Арбанаси* = В. Стојанчевић, *Срби и Арбанаси 1804–1912*, Нови Сад 1994.
- Стојанчевић, *Србија у време ѡрвој усѡанка* = В. Стојанчевић, *Србија у време ѡрвој усѡанка 1804–1913*, Лесковац 1980.
- Стокић-Симончић, Вукадиновић, *Срѡска књѡа* = Г. Стокић-Симончић, З. Ч. Вукадиновић, *Срѡска књѡа и дѡблиѡѡеке на Косову и Меѡѡхији*, Панчевачко читалиште 15 (новембар 2009) 52–58.
- Суботин-Голубовић, *Прилој ѡознавању доѡслужења* = Т. Суботин-Голубовић, *Прилој ѡознавању доѡслужења у срѡској цркви крајем XIII века*, Хиландарски зборник 10 (1998) 153–177.
- Суботин-Голубовић, *Срѡско рукојисно наслеђе* = Т. Суботин-Голубовић, *Срѡско рукојисно наслеђе од 1557. ѡдине до средине XVII века*, Београд 1999.
- Суботић, *Долац и Чаѡићи* = Г. Суботић, *Долац и Чаѡићи*, Београд 2012.
- Суботић, *Краљѡица Јелена Анжујска* = Г. Суботић, *Краљѡица Јелена Анжујска – кѡиѡѡѡор црквених сѡоменика у ѡриморју*, ИГ 1–2 (1958) 131–148.
- Суботић, *Прилој хронолоѡији* = Г. Суботић, *Прилој хронолоѡији дечанској зидној сликарсѡива*, ЗРВИ 20 (1981) 111–138.
- Суботић, *Црква Свеѡој Димѡѡрија* = Г. Суботић, *Црква Свеѡој Димѡѡрија у Пећи*, Београд 1964.

- Сувајдић, *Иларион Руварац* = Б. Сувајдић, *Иларион Руварац и народна књижевност*, Београд 2007.
- Тасић, *Живойис љевничких љросћора* = Д. Тасић, *Живойис љевничких љросћора цркве св. Аљосћола у Пећи*, СКМ 4–5 (1968–1971) 233–269.
- Тасић, *Рајћ љосле рајћа* = Д. Тасић, *Рајћ љосле рајћа: војска Краљевине СХС на Косову и Мејћохји и Македонији 1918–1920*, Београд 2008.
- Тасић, *Хвосћанска љлашћаница* = Д. Тасић, *Хвосћанска љлашћаница*, *Старинар* 13–14 (1962–1963) 151–161.
- Темерински, *Санација и реконсћрукција* = С. Темерински, *Санација и реконсћрукција конака у манасћиру Грачаници*, ГДКС 14 (1990) 148–153.
- Теодосије. *Жићија* = Теодосије. *Жићија*, ур. Д. Богдановић, Београд 1988.
- Терзић, *Сћара Срдија* = С. Терзић, *Сћара Срдија (XIX–XX век)*. *Драма једне цивилзације, Рашка, Косово и Мејћохји, Скојско-ћейовска област*, Нови Сад – Београд 2012.
- Тимотијевић (М.), *Манасћир Крушедол* = М. Тимотијевић, *Манасћир Крушедол I–II*, Београд 2008.
- Тимотијевић (М.), *Serbia sancta и Serbia sacra* = М. Тимотијевић, *Serbia sancta и Serbia sacra у барокном верско-љолићичком љроћраму срћске цркве*, у: *Сћефан Немања – свейи Симеон Мирочиви. Исћорија и љредање*, ур. Ј. Калић, Београд 2000, 395–431.
- Тимотијевић (М.), *Таковски усћанак* = М. Тимотијевић, *Таковски усћанак – Срћске Цвейи. О јавном заједничком сећању и заборављању у симболичној љолићици званичне рејре-зентљайивне кулћуре*, Београд 2012.
- Тимотијевић (М.), *Традиција и дарок* = М. Тимотијевић, *Традиција и дарок. Тумачење ћтрадиције у реформама барокне љићуралне љоетћике*, ЗМСЛУ 34–35 (2003) 201–222.
- Тимотијевић (Р.), *Сћарине Призрена* = Р. Тимотијевић, *Сћарине Призрена*, Ниш 2015.
- Тимотијевић (Р.), *Црква Св. Сћаса у Призрену* = Р. Тимотијевић, *Црква Св. Сћаса у Призрену*, СКМ 6–7 (1972–1973) 65–78.
- Тийк архиејискоја *Никодима* = Тийк архиејискоја *Никодима I–II*, српскословенски текст разрешио Лазар Мирковић, ур. Ђ. Трифуновић, Београд 2007.
- Тодић, *Бањско злаћо* = Б. Тодић, *Бањско злаћо – љоследњи осћаци фресака у цркви Свейој Сћефана у Бањској*, у: *Манасћир Бањска*, 163–174.
- Тодић, *Грачаница* = Б. Тодић, *Грачаница. Сликарсћиво*, Београд 1989.
- Тодић, *Једно ћеже љићтање* = Б. Тодић, *Једно ћеже љићтање наше исћориоћрафије: їде је сахрањена краљица Теодора*, Саопштења 46 (2014) 51–72.
- Тодић, *Манасћир Убожац* = Б. Тодић, *Манасћир Убожац, Косовско-метохијски зборник* 5 (2013) 67–88.
- Тодић, *Мићројолија у Пришћини* = Б. Тодић, *Мићројолија у Пришћини – їрва їродна црква кнеза Лазара*, у: *Свейи кнез Лазар*, 163–169.
- Тодић, *Монуменћална срћска умейност* = Б. Тодић, *Монуменћална срћска умейност XIII века*, у: *Визанћијско наслеђе II*, 213–231.
- Тодић, *Паћријарх Јоаникије* = Б. Тодић, *Паћријарх Јоаникије – кћићтор фресака у цркви св. Аљосћола у Пећи*, ЗМСЛУ 16 (1980) 85–101.
- Тодић, *Срћске ћеме* = Б. Тодић, *Срћске ћеме на фрескама XIV века у цркви Свейој Димићрија у Пећи*, *Зограф* 30 (2004–2005) 123–139.
- Тодић, *Срћски сликари* = Б. Тодић, *Срћски сликари од XIV до XVIII века I–II*, Нови Сад 2013.
- Тодић, *Срћско сликарсћиво* = Б. Тодић, *Срћско сликарсћиво у доба краља Милућина*, Београд 1998.
- Тодић, *Сћаро Наћоричино* = Б. Тодић, *Сћаро Наћоричино*, Београд 1993.
- Тодић, *Црква Св. Пећра код Уњемира* = Б. Тодић, *Црква Св. Пећра код Уњемира*, СКМ 9 (1989–1990) 5–34.
- Тодић, *Чињенице и їрејљосћавке* = Б. Тодић, *Чињенице и їрејљосћавке о їројћомајсћору Георћију из Дечана*, Саопштења 48 (2016) 113–133.
- Тодић, *Чанак-Медић, Манасћир Дечани* = Б. Тодић, М. Чанак-Медић, *Манасћир Дечани*, Београд 2005.
- Тодоровић, *Срћска ћајна* = И. Тодоровић, *Срћска ћајна – ексћерименћална разматрања сћецифичних сћрукћурних и семанћичких образаца од изузетној значаја у срћском ејно-кулћурном конћексћу*, Београд 2015.
- Томашевић, Ђорћевић, *Манасћир Дечани* = Б. Томашевић, М. Ђорћевић, *Манасћир Дечани 2002–2005 – исћраживање, конзервација и реконсћрукција їрофаних їраћевина*, Саопштења 39 (2007) 165–190.
- Томашевић, *Црква манасћира Дечана* = Б. Томашевић, *Црква манасћира Дечана. Конзерваторски радови на їрићраћи цркве у 1995. їодини*, ГДКС 20 (1996) 102–104.
- Томић, *Десет їодина* = Ј. Н. Томић, *Десет їодина из исћорије срћској народа и цркве їод Турцима (1683–1693)*, Београд 1902.
- Томић, *Паћријарх Арсеније III Црнојевић* = Ј. Н. Томић, *Паћријарх Арсеније III Црнојевић їрема Млечићима и ћесару 1685–1695*, Глас СКА 70 (1906) 1–161.
- Томовић, *Глаћољски најћис* = Г. Томовић, *Глаћољски најћис са Чечана*, ИЧ 37 (1990) 5–19.
- Томовић, *Морфолојија ћириличких најћиса* = Г. Томовић, *Морфолојија ћириличких најћиса на Балкану*, Београд 1974.
- Тошић, *Јућословенске изложбе* = Д. Тошић, *Јућословенске умейничке изложбе*, Београд 1983.
- Трифуновић (Ђ.), *Димићрије Канћакузин* = Ђ. Трифуновић, *Димићрије Канћакузин*, Београд 1963.

- Трифуновић (Ђ.), *Жиџије светиої њаџриџарха Јефрема* = Ђ. Трифуновић, *Жиџије светиої њаџриџарха Јефрема од ейискоїа Марка*, *Анали Филолошког факултета* 7 (1967) 67–74.
- Трифуновић (Ђ.), *Срїски средњовековни сїиси* = Ђ. Трифуновић, *Срїски средњовековни сїиси о кнезу Лазару и косовском боју*, Крушевац 1968.
- Трифуновић (Л.), *Од имїресиионизма* = Л. Трифуновић, *Од имїресиионизма до енформела*, Београд 1982.
- Трифуноски, *О сїиаријим црквама* = Ј. Трифуноски, *О сїиаријим црквама у селима Качаничке клисуре*, СКМ 4–5 (1968–1971) 367–371.
- Тричковић, *Беоїрадски њашалук* = Р. Тричковић, *Беоїрадски њашалук 1687–1739*, Београд 2013.
- Тричковић, *Писмо* = Р. Тричковић, *Писмо тїравничкої везира из 1806. їодине*, *Политика* (28. 2. 1965) 18.
- Тричковић, *Срїска црква средином XVII века* = Р. Тричковић, *Срїска црква средином XVII века*, *Глас САНУ* 320, Одељење историјских наука, књ. 2 (1980) 61–164.
- Тричковић, *Устїанци, сеоде и сїирадања* = Р. Тричковић, *Устїанци, сеоде и сїирадања у XVIII веку*, у: Самарџић и др., *Косово и Меїхохија*, 143–169.
- Турилов, *К историји библиотеки* = А. А. Турилов, *К историји библиотеки и скриптория Дечанског манастиря: заметки о рукописях XIV в.*, у: *Дечани у светиљу археоїграфских истраживања*, 15–33.
- Ђелић, *Белешке* = С. Ђелић, *Белешке о смрїи, живоїу, њушевима ка делу и делу сликара Александра Томашевића*, у: *Александар Томашевић*, ур. В. Воїиновић, Г. Томашевић, Београд 1982, 23–49.
- Ђирковић, *Албанци* = С. Ђирковић, *Албанци у оїлегалу јужнословенских извора*, у: *Илири и Албанци*, 323–359.
- Ђирковић, *Владарски двори* = С. Ђирковић, *Владарски двори око језера на Косову*, ЗМСЛУ 20 (1984) 67–83.
- Ђирковић, *Косово и Меїхохија* = С. Ђирковић, *Косово и Меїхохија у средњем веку*, у: Самарџић и др., *Косово и Меїхохија*, 21–45.
- Ђирковић, *О кнезу Лазару* = С. Ђирковић, *О кнезу Лазару: Сїудија Илариона Руварца*, у: *Бој на Косову*, 9–15.
- Ђирковић, *Преломно раздобље* = С. Ђирковић, *Преломно раздобље срїске истїориоїграфије*, у: *исти*, *О истїориоїграфији и меїходолоїји*, Београд 2007, 91–103.
- Ђирковић, *Сїојан Новаковић* = С. Ђирковић, *Сїојан Новаковић у развоју срїске криїиичке истїориоїграфије*, у: *Сїојан Новаковић – личност и дело*, ур. В. Стојанчевић, Београд 1995, 167–172.
- Ђирковић, *Традиције и истїорија* = С. Ђирковић, *Традиције и истїорија тїрадиција у делу Сїојана Новаковића*, у: *Истїорија и тїрадиција*, прир. С. Ђирковић, Београд 1982, VII–XX.
- Ђирковић, *Ковачевић-Којић, Ђук, Сїаро срїско рударсїтво* = С. Ђирковић, Д. Ковачевић-Којић, Р. Ђук, *Сїаро срїско рударсїтво*, Београд – Нови Сад 2002.
- Ђирковић, *Кораћ, Бабић, Сїуденица* = С. Ђирковић, В. Кораћ, Г. Бабић, *Сїуденица*, Београд 1986.
- Ђоровић, *Карађорђе и Први срїски устїанак* = В. Ђоровић, *Карађорђе и Први срїски устїанак*, Београд 1937.
- Ђоровић-Љубинковић, *Археолошки и истїоријски значај налаза* = М. Ђоровић-Љубинковић, *Археолошки и истїоријски значај налаза срїскої средњовековної новца на Новом Бргу*, ЗНМ 5 (1967) 261–270.
- Ђоровић-Љубинковић, *Даскал Сїефан* = М. Ђоровић-Љубинковић, *Даскал Сїефан: њоводом шестїе сїоїодишњице оснивања Раванице*, у: *Манасїир Раваница*, 165–176.
- Ђоровић-Љубинковић, *Значај Нової Брга* = М. Ђоровић-Љубинковић, *Значај Нової Брга у Срдији Лазаревића и Бранковића*, у: *Моравска школа и њено доба*, Београд 1972, 123–141.
- Ђоровић-Љубинковић, *Иконосїас цркве светиої Николе у Великој Хочи* = М. Ђоровић-Љубинковић, *Иконосїас цркве светиої Николе у Великој Хочи. Прилої њроучавању кулїа Сїевана Дечанскої*, *Старинар* 9–10 (1958–1959) 169–179.
- Ђоровић-Љубинковић, *Срїска средњовековна илеђосана керамика* = М. Ђоровић-Љубинковић, *Срїска средњовековна илеђосана керамика (средњовековна керамика са Нової Брга)*, ЗНМ 3 (1962) 165–186.
- Ђосић, *Сїварно и моїуће* = Д. Ђосић, *Сїварно и моїуће*, Ријека 1982.
- Ђурчић, *Грачаница* = С. Ђурчић, *Грачаница. Истїорија и архїијектїура*, Приштина 1999.
- Љбипарип, *Срїскословенски окїоих* = М. Љбипарип, *Срїскословенски окїоих из времена цара Душана са тїройарима њокајної канона Клименїа Охридскої*, ПКЈИФ 79 (2013) 103–128.
- Љрїенїна зашїиїија = Љрїенїна зашїиїија њрїродної и кулїурної наслеђа у Меїхохији, Београд 2003.
- Љрошевић, *Косово* = А. Љрошевић, *Косово*, Београд 1965.
- Фаро конвенција, 2005 = Оквирна конвенција Савеїа Евроїе о вредностїи кулїурної наслеђа за грушїво, Савет Европе, Фаро 2005.
- Ферјанчић, Ђирковић, *Сїефан Душан* = Б. Ферјанчић, С. Ђирковић, *Сїефан Душан*, Београд 2005.
- Ферман сулїана Махмуда = Ферман сулїана Махмуда, сина сулїана Мусїафе-хана, србском њаџриарху Арсенију од їодине тїурске 1143, а њосле Хрїсїа 1731, *Гласник ДСС* 11 (1859) 181–186.
- Фидановски, *Велекинце* = С. Фидановски, *Велекинце, римска и средњовековна некрїола*, Београд 2010.
- Филиповић, *Из истїорије Нової Брга* = Н. Филиповић, *Из истїорије Нової Брга у груїој њоловини XV и њрвој њоловини XVI вијека*, *Годишњак Историског друштва Босне и Херцеговине* 6 (1954) 63–85.
- Фолић, Лукић, *Информатїивни њреїлед* = М. Фолић, М. Лукић, *Информатїивни њреїлед конзерватїорских радова на*

- сйоменцима културе Косова од 1962. до 1972 године, СКМ 6–7 (1972–1973) 237–260.
- Фотић, Конфискација и прогаја манастира = А. Фотић, Конфискација и прогаја манастира (црква) у доба Селима II (проблем црквених вакуфа), *Balkanica* 27 (1996) 45–77.
- Хадри, Народнослободилачки покрети = А. Хадри, Народнослободилачки покрети на Косову 1941–1945, Приштина 1973.
- Хамовић, Књижевности = Д. Хамовић, Књижевности Младе Босне, национално тило и модерности, у: исти, *Пути*, 72–86.
- Хамовић, Пути = Д. Хамовић, Пути ка усјавној земљи: модерна српска поезија и њена културна самосвести, Београд 2016.
- Хан, Интирзија = В. Хан, Интирзија на погручју Пећке патријаршије, XVI–XVIII век, Нови Сад 1966.
- Хасани, Косово = С. Хасани, Косово – истине и заблуде, Загреб 1986.
- Хаџић, Археолошка истраживања = С. Хаџић, Археолошка истраживања у порти манастира Бањска 2003. године, Археолошки преглед н. с. 2–3 (2004–2005) 82–84.
- Хаџић, Истраживања у манастиру Зочишти = С. Хаџић, Истраживања у манастиру Зочишти, Зочишти, СО Ораовац, Косово и Метохија, Археолошки преглед н. с. 4 (2006) 164–167.
- Хаџић, Сондажни радови = С. Хаџић, Сондажни радови у порти цркве Св. Врача, Врачево, СО Лейосавић, Косово и Метохија, 2002. године, Археолошки преглед н. с. 2–3 (2004–2005) 85–87.
- Хилмија Ђајовић = Љ. Зековић, Ф. Мухић, Хилмија Ђајовић, Подгорица 2012.
- Храбак, Арбанашки ујади = Б. Храбак, Арбанашки ујади и побуне на Косову и у Метохији од краја 1912. до 1915. године, Врање 1988.
- Хрваћанин, Историјско-бојословска анализа = Р. М. Хрваћанин, Историјско-бојословска анализа српских шпатаманских литургијара из XVI века, Београд 2017 (необјављена докторска дисертација, Универзитет у Београду, Православно-бојословски факултет).
- Хушкачи у одорама мировњака = Хушкачи у одорама мировњака, *Политика* (14. 5. 2017) 14–15.
- Цветковић, Храм Светиој Димитрији = Б. Цветковић, Храм Светиој Димитрији у Пећи. Нека зајажана, ГДКС 25 (2001) 72–80.
- Цвијић, Балканско полоустрво = Ј. Цвијић, Балканско полоустрво и јужнословенске земље, Београд 1922.
- Церовић, Археолошка сведочанства = Н. Церовић, Археолошка сведочанства, у: *Задужбине и дарови*.
- Цурк, Плашћаница = Ф. Цурк, Плашћаница српској краља Стефана Уроша II Милутићина, Ниш и Византија 5 (2007) 465–483.
- Чавошки, Революционарни макијавелизам = К. Чавошки, Революционарни макијавелизам, Београд 1989.
- Чанак-Медић, Архиепископ Данило II = М. Чанак-Медић, Архиепископ Данило II и архиепископ Пећке патријаршије, у: Архиепископ Данило II и његово доба, ур. В. Ј. Ђурић, Београд 1991, 295–310.
- Чанак-Медић, Архиепископ Немањиној доба II = М. Чанак-Медић, Архиепископ Немањиној доба II. Цркве у Полимљу и на Приморју, Београд 1989.
- Чанак-Медић, Архиепископ прве половине XIII века II = М. Чанак-Медић, Архиепископ прве половине XIII века II. Цркве у Рашкој, Београд 1995.
- Чанак-Медић, Бањски храм = М. Чанак-Медић, Бањски храм и црква Вазнесења Христове у Дечанима. Сродности и заједнички узор, у: Манастир Бањска, 99–105.
- Чанак-Медић, Гоштика у српској црквеној архиепископији = М. Чанак-Медић, Гоштика у српској црквеној архиепископији од Жиче до Ресаве, у: Манастир Ресави. Историја и уметности, ур. В. Ј. Ђурић, Деспотовац 1995, 111–134.
- Чанак-Медић, Ђурђе Бошковић = М. Чанак-Медић, Ђурђе Бошковић – чувар и истраживач уметничке баштине, Саопштења 35–36 (2006) 169–187.
- Чанак-Медић, Нека ишћања развоја = М. Чанак-Медић, Нека ишћања развоја хиландарској католону, у: *Седма казивања о светјој Гори*, ур. М. Живојиновић, З. Ракић, Београд 2011, 157–182.
- Чанак-Медић, Однова црквених грађевина = М. Чанак-Медић, Однова црквених грађевина после Другој светској рату, Саопштења 35–36 (2006) 279–300.
- Чанак-Медић, Пројекти за презентацију = М. Чанак-Медић, Пројекти за презентацију дечанске ризнице, Саопштења 10 (1974) 43–51.
- Чанак-Медић, Урожено културно наслеђе = М. Чанак-Медић, Урожено културно наслеђе, ГДКС 32 (2008) 200–202.
- Чанак-Медић, Кандић, Архиепископ прве половине XIII века I = М. Чанак-Медић, О. Кандић, Архиепископ прве половине XIII века I. Цркве у Рашкој, Београд 1995.
- Чанак-Медић, Поповић, Војводић, Манастир Жича = М. Чанак-Медић, Д. Поповић, Д. Војводић, Манастир Жича, Београд 2014.
- Чанак-Медић, Тодић, Бојородица Левичка = М. Чанак-Медић, Б. Тодић, Бојородица Левичка, Нови Сад 2015.
- Чанак-Медић, Тодић, Грачаница = М. Чанак-Медић, Б. Тодић, Манастир Грачаница, Нови Сад 2017.
- Чанак-Медић, Тодић, Пећка патријаршија = М. Чанак-Медић, Б. Тодић, Манастир Пећка патријаршија, Нови Сад 2014.
- Чершков, „Сашка црква“ = Е. Чершков, „Сашка црква“ код Нове Брде, *Старинар* 7–8 (1956–1957) 338–340.
- Четрнаести седница ЦК Србије = Четрнаести седница ЦК Србије, Београд 1968.

- Чолић, *Турски документи* = Љ. Чолић, *Турски документи за историју Српске православне цркве. Фонд Глише Елезовића*, Приштина 1996.
- Чоловић, *Смрт на Косову пољу* = И. Чоловић, *Смрт на Косову пољу*, Београд 2016.
- Чубровић, *Койторски светица* = З. Чубровић, *Койторски светица и скулптура Дечана*, Зограф 40 (2016) 85–94.
- Чурчић, *Србљаци у 18. веку* = Л. Чурчић, *Србљаци у 18. веку*, у: *Српске књије и српски писци 18. века*, Нови Сад 1988, 32–62.
- Целебдић, *Архивска грађа* = М. Целебдић, *Архивска грађа за историју Народног музеја 1. Кнез Милош и српске власти према савирицима и уметностима у Србији: 1815–1839. године*, Београд 1969.
- Целетовић, *21 СС дивизија Скендербеј* = П. Целетовић, *21 СС дивизија Скендербеј*, Београд 1987.
- Шакога, *Акајиски првомученику Стефану* = М. Шакога, *Акајиски првомученику Стефану од иконописца Лонина*, СКМ 2–3 (1963) 205–218.
- Шакога, *Дечанска ризница* = М. Шакога, *Дечанска ризница*, Београд–Приштина 1984.
- Шакога, *Зограф Лонин* = М. Шакога, *Зограф Лонин, сликар и књижевник XVI века*, у: *Савара књижевности*, ур. Ђ. Трифуновић, Београд 1965, 533–540.
- Шакога, *Ризница манастира Бање* = М. Шакога, *Ризница манастира Бање код Придоја*, Београд 1981.
- Шелмић, *Бакрорез „Кнез Лазар“* = Л. Шелмић, *Бакрорез „Кнез Лазар“ Захарије Орфелина*, у: *Иста, Српска уметности 18. и 19. века. Одабране студије*, Нови Сад 2003, 15–25.
- Шијаковић, *Велики рай* = Б. Шијаковић, *Велики рай, Видовданска етика и памћење. О историји идеја и Сиомену Жриве*, Београд 2015.
- Шкриванић, Љубинковић, *Косовска бијка* = Г. А. Шкриванић, Н. Љубинковић, *Косовска бијка – косовска легенда*, Београд 1989.
- Шопова, *Која Скоје* = Д. Шопова, *Која Скоје било центар на санџак во периодот од паѓањето под турска власт до крајот на XVI век*, Гласник на Институтот за национална историја 1/1 (1957) 89–98.
- Шпадијер, *Бојослужбени списи* = И. Шпадијер, *Бојослужбени списи посвећени светом Јоаникију Девичком*, у: *Византијски свет на Балкану II. Византолошке теме*, ур. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 597–605.
- Шпадијер, *Свети Петар Коринџи* = И. Шпадијер, *Свети Петар Коринџи у саврој српској књижевности*, Београд 2014.
- Шпадијер, *Тодић, Лонин* = И. Шпадијер, Б. Тодић, *Појава свесавраних уметничких личности – Лонин*, у: *Византијско наслеђе II*, 565–573.
- Штављанин-Ђорђевић, Гроздановић-Пајић, Цернић, *Опис ћирилских рукописа* = Љ. Штављанин-Ђорђевић, М. Гроздановић-Пајић, Л. Цернић, *Опис ћирилских рукописа Народне библиотеке Србије I*, Београд 1986; *Палеографски албум*, ур. Л. Цернић, Београд 1991.
- Шулетић, *Берат иајријарха Калиника I* = Н. Шулетић, *Берат иајријарха Калиника I*, Зборник Матице српске за историју 83 (2011) 97–104.
- Шулетић, *Подаци о бератима* = Н. Шулетић, *Подаци о бератима архиепископа Пећке и Охридске архиепископије у дефтеру прихода Канцеларије црквених мукаја* (БОА, КК 2542–33), Српске студије 1 (2010) 177–193.
- Шупут, *Архиепископски украс* = М. Шупут, *Архиепископски украс цркве краља Милутина*, у: *Манасијер Хиландар*, ур. Г. Суботић, Београд 1998, 161–164.
- Шупут, *Византијски илустрични украс* = М. Шупут, *Византијски илустрични украс у традиционалним делима краља Милутина*, ЗМСЛУ 12 (1976) 43–55.
- Шупут, *Византијски рељефи* = М. Шупут, *Византијски рељефи са илустрацијом из XIII и XIV века*, Зограф 7 (1977) 36–44.
- Шупут, *Манасијер Бањска – рушењем до обнове* = Марица Шупут, *Манасијер Бањска – рушењем до обнове*, ГДКС 32 (2008) 191–193.
- Шупут, *Манасијер Бањска* = М. Шупут, *Манасијер Бањска*, Београд 2003.
- Шупут, *Пластична декорација* = М. Шупут, *Пластична декорација Бањске*, ЗМСЛУ 6 (1970) 39–55.
- Шупут, *Сиоменици* = М. Шупут, *Сиоменици српској црквеној традиционалности XVI–XVII века*, Београд 1991.
- Шупут, *Српска архиепископија* = М. Шупут, *Српска архиепископија у доба турске власти 1459–1690*, Београд 1984.
- Шупут, *Црква у Савром Трју* = М. Шупут, *Црква у Савром Трју*, Зборник Филозофског факултета XII/1 (1974) 321–331.
- Шутаковић-Андреј, *Радови Завода* = Н. Шутаковић-Андреј, *Конзервативско-реставрационски радови Завода за заштитну сиоменика културе у Призрену*, ГДКС 18 (1994) 29–30.
- Шутаковић-Андреј, *Реставрационско-конзервативски радови* = Н. Шутаковић-Андреј, *Реставрационско-конзервативски радови завода за заштитну сиоменика културе у Призрену изведени 1996. године*, ГДКС 21 (1997) 79–81.
- Јстребов, *Стара Србија и Албанија* = И. С. Јстребов, *Стара Србија и Албанија*, Споменик 41, други разред, књ. 36 (1904) 1–267.
- “A Contribution” = “A Contribution to a Possible Definition of Museology” на Годишњој конференцији и симпозијуму комитета за Музеологију (ICOFOM/ICOM): Systematics and Methodology of Museology ICOFOM-a у Паризу 1982. године. 167 Numarali = 167 Numarali Muhâsebe-i vilâyet-i Rûm-ili defteri (937/1530), II (Vilçitrin, Prizrin, Alaca-hisâr ve Hersek Livâları), Ankara 2004.
- 367 Numarali = 367 Numarali Muhâsebe-i Vilâyet-i Rûm-ili Defteri ile 94 ve 1078 Numarali Avlonya Livâsi Tahrir Defterleri

- (926–1520 / 937–1530), III–IV (*Yanya, İskenderiye, Ohri, İl-basan ve Avlonya Livâları ile Dukakin Vilâyeti*), Ankara 2008.
- Akgündüz, *Introduction* = A. Akgündüz, *Introduction to Islamic Law. Islamic Law in Theory and Practice*, Rotterdam 2010.
- Arhiepiskop Danilo i drugi. *Životi kraljeva* = Arhiepiskop Danilo i drugi. *Životi kraljeva i arhiepiskopa srpskih*, ed. Dj. Daničić, London 1972.
- Asman, *Rad na nacionalnom pamćenju* = A. Asman, *Rad na nacionalnom pamćenju: kratka istorija nemačke ideje obrazovanja*, Beograd 2002.
- Babić, *Les portraits de Dečani* = G. Babić, *Les portraits de Dečani representant ensemble Dečanski et Dušan*, y: *Дечани и византијска уметности*, 273–286.
- Babić, *Priština* = Lj. Babić, *Priština*, Arhitektura urbanizam 63 (1970) 26–27.
- Bakić, *Teorijsko-istraživački pristupi* = J. Bakić, *Teorijsko-istraživački pristupi etničkoj vezanosti (ethnicity), nacionalizmu i naciji*, Sociologija 48/3 (2006) 231–264.
- Barkan, 894 (1488/1489) *yili cizyesinin* = O. L. Barkan, „894 (1488/1489) *yili cizyesinin tahsilatina âit muhasebe bilânçoları*“, Belgeler 1/1 (1964) 1–117.
- Barral i Altet, *Un programme iconographique* = X. Barral i Altet, *Un programme iconographique occidental pour le pavement médiéval de l'église du Christ Pantocrator de Costantinople*, Convivium 2/1 (2015) 218–233.
- Basha, *Prizren* = B. Basha, *Prizren, Kosova – The Visitor*, Prizren 2012.
- Bataković, *Les sources* = D. Bataković, *Les sources française de la démocratie serbe*, Paris 2012.
- Bataković, *Serbia's Kosovo Drama* = D. T. Bataković, *Serbia's Kosovo Drama: A Historical Perspective*, Belgrade 2012.
- Bataković, *The Kosovo Chronicles* = D. T. Bataković, *The Kosovo Chronicles*, Beograd 1992.
- Belli D'Elia, *La facciata* = P. Belli D'Elia, *La facciata e il portale della cattedrale di Altamura*, Altamura. Rivista storica 33–34 (1991–92) 17–47.
- Belli D'Elia, *Puglia Romanica* = P. Belli D'Elia, *Puglia Romanica*, Milano 2003.
- Bertaux, *L'art dans l'Italie* = E. Bertaux, *L'art dans l'Italie méridional I. De la fin de l'Empire romain à la conquête de Charles d'Anjou*, Paris 1904.
- Bevan, *The Destruction of Memory* = R. Bevan, *The Destruction of Memory. Architecture at War*, London 2006.
- Bianu, Hodoș, *Bibliografia* = I. Bianu, N. Hodoș, *Bibliografia romaneasca veche 1508–1830*, Editura Academiei Romane. I: 1508–1716, Bucuresti 1903.
- Bikić, *Vizantijski nakit u Srbiji* = V. Bikić, *Vizantijski nakit u Srbiji – modeli i nasleđe*, Beograd 2010.
- Blasi, *Report on Mission* = C. Blasi, *Report on Mission to Kosovo, 13–20 May 2001*, UNESCO 2001.
- Bogdanović, *Glib i krv* = B. Bogdanović, *Glib i krv*, Beograd 2001.
- Bonanni, *Interraso marmore* = A. Bonanni, *Interraso marmore (PLIN., N.H., 35, 2) esempi di tecnica decorativa a intarsio in età romana*, y: *Marmi antichi II. Cave e tecnica di lavorazione, provenienze e distribuzioni*, ed. P. Pensabene, Roma 1998, 259–292.
- Bonner, *Jihad* = M. Bonner, *Jihad in Islamic History: Doctrines and Practice*, Princeton 2006.
- Borath, *Rapport de Mission* = R. Borath, *Rapport de Mission au Kosovo, Mission du 01 novembre au 30 novembre 1999*, UNESCO 1999.
- Bosworth, *The Concept of Dhimma* = C. E. Bosworth, *The Concept of Dhimma in Early Islam*, y: *Christians and Jews in the Ottoman Empire. The Functioning of a Plural Society I*, ed. B. Braude, B. Lewis, New York 1982, 37–51.
- Bošković, *Deux „couronnes“ de vie* = Dj. Bošković, *Deux „couronnes“ de vie à Gračanica*, Seminarium Kondakovianum 11 (1940) 63–64.
- Bošković, *Deux églises* = Dj. Bošković, *Deux églises de Milutin: Staro Nagoričino et Gračanica*, y: *L'art byzantine chez les Slaves. Les Balkans I*, Paris 1930, 206–212.
- Bošković, *La sculpture de Dečani* = Dj. Bošković, *La sculpture de Dečani et la question du développement de quelques cycles iconographiques dans la sculpture médiévale de l'Italie Méridionale et de l'Occident*, y: *Atti del V Congresso Internazionale di Studi Bizantini II*, Roma 1940, 37–47.
- Bošković, *Sur un passage* = Dj. Bošković, *Sur un passage importante de la tradition serbe du physiologus*, ПКЈИФ 18/1–2 (1938) 5–8.
- Boué, *Recueil* = A. Boué, *Recueil d'itinéraires dans la Turquie d'Europe I*, Wien 1854.
- Bravmann, Cahen, *À propos de Qur'an* = M. M. Bravmann, C. Cahen, *À propos de Qur'an IX-29: Ḥattâ yu 'tû l-ğizyata wahum šāğirūna*, Arabica 10/1 (1963) 94–95.
- Bréhier, Уѡисци = L. Bréhier, Уѡисци из Грачанице, Старинар 4 (1926–1927) 3–8.
- Bulatović, *Muzealizacija* = D. Bulatović, *Muzealizacija stvarnije budućnosti: baština i resursi*, Muzeji 2 (2009) 7–15.
- Bulić, *The Fortifications* = D. Bulić, *The Fortifications of the Late Antiquity and the Early Byzantine Period on the Later Territory of the South-Slavic Principalities, and Their Re-occupation*, y: *The World of the Slavs – Studies on the East, West and South Slavs: Civitas, Oppidas, Villas and Archeological Evidence (7th to 11th centuries AD)*, ed. S. Rudić, Belgrade 2013, 137–234.
- Burra Charter = *Burra Charter for places of cultural significance (revised 1999) of Australia* ICOMOS.
- Byzantine Heritage = *Byzantine Heritage and Serbian Art I–III*, ed. D. Popović, D. Vojvodić, Belgrade 2016; *I. Processes of Byzantinisation and Serbian Archaeology*, ed. V. Bikić; *II. Sacral Art of the Serbian Lands in the Middle Ages*, ed. D. Vojvodić, D. Popović; *III. Imagining the Past. The Reception of the Middle Ages*

- in Serbian Art from the 18th to the 21st Century*, ed. L. Merenik, V. Simić, I. Borozan.
- Byzantium = Byzantium. Faith and Power (1261–1557)*, ed. H. Evans, New York – New Haven 2014.
- Calò Mariani, *Due cattedrali* = M. S. Calò Mariani, *Due cattedrali del Molise. Termoli e Larino*, Roma 1979.
- Calò Mariani, *L'arte del Duecento* = M. S. Calò Mariani, *L'arte del Duecento in Puglia*, Torino 1984.
- CC-PAT (2001) 6/ATOO 332 = Council of Europe, *Study on the State of the Cultural Heritage in Kosovo. Part II: Analysis of Laws Relating to the Protection of the Cultural Heritage*, CC-PAT (2001) 6/ATOO 332, Strasbourg 2001.
- CC-PAT (2001)6/AT01 001 = Council of Europe, *Study on the State of the Cultural Heritage in Kosovo. Part I: Political and Technical Components*, CC-PAT (2001)6/AT01 001 Rev180101, Strasbourg 2001.
- Charter for the Protection (1990) = Charter for the Protection and Management of the Archeological Heritage (1990) of ICOMOS.*
- Charter on the Built (1999) = Charter on the Built Vernacular Heritage (1999) of ICOMOS.*
- Chastel, *Pojam baštine* = A. Chastel, *Pojam baštine*, Pogledi (18) 3–4 (Split 1988) 709–723.
- CHwB = Cultural Heritage without Borders (CHwB), *Fact Finding Mission to Kosovo 13–21 May 2000: Report, s. l.*, 2000.
- Cielo, *Monumenti romanici* = L. R. Cielo, *Monumenti romanici a S. Agata dei Goti*, Roma 1980.
- Cioffari, *Gli zar di Serbia* = G. Cioffari, *Gli zar di Serbia, la Puglia e S. Nicola*, Bari 1989.
- Cultural Heritage = Cultural Heritage. Critical Concepts in Media and Cultural Studies*, ed. L. Smith, London 2006.
- Curzi, *Brindisi bicolore* = G. Curzi, *Brindisi bicolore. Materiali costruttivi e logiche decorative in una città medievale*, y: *Tangible Cities. Materiality and Identity in Southern Italy*, y: *Atti dell'International Workshop*, Roma 2017 (у штампии).
- Curzi, *Santa Maria del Casale* = G. Curzi, *Santa Maria del Casale a Brindisi. Arte, politica e culto nel Salento Angioino*, Roma 2013.
- Cvetković, *Franciscans and Medieval Serbia* = B. Cvetković, *Franciscans and Medieval Serbia: Evidence of Art*, Ikon 3 (2010) 247–260.
- Čanak-Medić, *Le monastère de Dečani* = M. Čanak-Medić, *Le monastère de Dečani. Le catholicon – architecture*, Belgrade 2007.
- Čanak-Medić, Čubrović, *Katedrala Svetog Tripuna* = M. Čanak-Medić, Z. Čubrović, *Katedrala Svetog Tripuna u Kotoru. Istorija, arhitektura, arhitektonska plastika i liturgijski nameštaj*, Kotor 2010.
- Ćirković, *I Serbi nel Medioevo* = S. Ćirković, *I Serbi nel Medioevo*, Milano 1992.
- Ćirković, *The Serbs* = Ćirković, *The Serbs*, Malden 2004.
- Ćurčić, 'Renewed from the Very Foundations' = S. Ćurčić, 'Renewed from the Very Foundations'. *The Question of the Genesis of the Bogorodica Ljeviška in Prizren*, y: *Archeology in Architecture. Studies in Honor of Cecil L. Striker*, ed. J. J. Emerick, D. M. Deliyannis, Mainz 2005, 23–36.
- Ćurčić, *Architecture in the Balkans* = S. Ćurčić, *Architecture in the Balkans from Diocletian to Suleyman the Magnificent*, New Haven – London 2010.
- Ćurčić, *Epitaphios* = S. Ćurčić, *Epitaphios*, y: *Byzantium at Princeton: Byzantine Art and Archaeology at Princeton University*, ed. S. Ćurčić, A. St. Clair, Princeton 1986, 135–138.
- Ćurčić, *Gračanica* = S. Ćurčić, *Gračanica. King Milutin's Church and Its Place in Late Byzantine Architecture*, University Park – London 1979.
- Ćurčić, *Late Byzantine Loca Sancta?* = S. Ćurčić, *Late Byzantine Loca Sancta? Some Questions Regarding the Form and Function of Epitaphioi*, y: *The Twilight of Byzantium. Aspects of Cultural and Religious History in the Late Byzantine Empire*, ed. S. Ćurčić, D. Mouriki, Princeton 1991, 251–261.
- Ćurčić, *The Role* = S. Ćurčić, *The Role of the Late Byzantine Thessalonike in Church Architecture in the Balkans*, DOP 57 (2003) 65–84.
- Ćurčić, *Two Examples of Local Building Workshops* = S. Ćurčić, *Two Examples of Local Building Workshops in Fourteenth-Century Serbia*, Зорпаф 7 (1977) 45–51.
- D'Amico, *Per la storia* = R. D'Amico, *Per la storia dell'icona serba del Vaticano: il rapporto con le vicende della basilica di San Pietro e una sua "replica" seicentesca a Fano*, Зорпаф 28 (2000–2001) 89–100.
- D'Onofrio, *La cattedrale* = M. D'Onofrio, *La cattedrale di Caserta Vecchia*, Roma, 1993².
- Danilo Mlađi. *Bolje je nama u podvigu* = Danilo Mlađi. *Bolje je nama u podvigu smrt, nego li sa stidom život*, y: *Antologija stare srpske književnosti (XI–XVIII veka)*, izbor, prevodi i objašnjenja Đ. Sp. Radojičić, Beograd 1960, 110–111.
- Danilo Mlađi. *Loza Blagočastija* = Danilo Mlađi. *Loza Blagočastija*, y: *Antologija stare srpske književnosti (XI–XVIII veka)*, izbor, prevodi i objašnjenja Đ. Sp. Radojičić, Beograd 1960, 109.
- Danilo Mlađi. *Plač i ridanje* = Danilo Mlađi. *Plač i ridanje neutešimo*, u: *Antologija stare srpske književnosti (XI–XVIII veka)*, izbor, prevodi i objašnjenja Đ. Sp. Radojičić, Beograd 1960, 111–113.
- Darling, *Contested Territory* = L. Darling, *Contested Territory: Ottoman Holy War in Comparative Context*, Studia Islamica 91 (2000) 133–163.
- Davidović, *Serbian Scriptoria* = M. Davidović, *Serbian Scriptoria – Twelfth to Seventeenth Century*, y: *Свєтї сръске рукописне књиѣ*, 69–88.
- Dedijer, *Sarajevo* = V. Dedijer, *Sarajevo 1914 I*, Beograd 1978.
- Der serbische Psalter* = *Der serbische Psalter. Faksimile-Ausgabe des Cod. slav. 4 der Bayerischen Staatsbibliothek Munchen. I. Textband. II. Faximile*, ed. H. Belting, Wiesbaden 1978–1983.

- Djurić, *Byzantinische Fresken* = V. J. Djurić, *Byzantinische Fresken in Jugoslawien*, München 1976.
- Djurić, *La peinture* = V. J. Djurić, *La peinture murale byzantin, XIIe et XIIIe siècles*, y: *Actes du XVe Congrès International d'études byzantines III. Art et archéologie*, Athènes 1979, 1–96.
- Dragičević Šešić, *Cultural policies* = M. Dragičević Šešić, *Cultural policies, identities and monument building in Southeastern Europe*, y: *Cultural identity politics in the (post-)transitional societies: cultural transitions in Southeastern Europe*, ed. A. Milohnić, N. Švob-Djokić, Zagreb 2011, 31–46.
- Dragičević Šešić, Rogač Mijatović, *Balkan Dissonant Heritage Narratives* = M. Dragičević Šešić, Lj. Rogač Mijatović, *Balkan Dissonant Heritage Narratives (and Their Attractiveness) for Tourism*, *American Journal of Tourism Management* 3/1B (2014) 10–19.
- Društveno-sportski centar* = *Društveno-sportski centar „Boro i Ramiz“ u Prištini*, *Arhitektura urbanizam* 88–89 (1982) 11–13.
- Ermolin, *When Skanderbeg Meets Clinton* = D. S. Ermolin, *When Skanderbeg Meets Clinton: Cultural Landscape and Commemorative Strategies in Postwar Kosovo*, *Politička misao: časopis za politikologiju* 51/5 (2015) 157–173.
- Ethnicity* = *Ethnicity*, ed. J. Hutchinson, A. D. Smith, Oxford 1996.
- Evliyâ Çelebi* = *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi*, V. kitap, hazırl. Yücel Dağlı, Seyit Ali Kahraman, İbrahim Sezgin, Istanbul 2001.
- Exultet* = *Exultet. Rotoli liturgici del medioevo meridionale*, dir. scientifica di G. Cavallo, Roma 1994.
- Favole, *Le Marche* = P. Favole, *Le Marche*, Milano 1993.
- Final Report* = *Final Report: Project Urgent Protection of Natural and Cultural Heritage in Metohija* = *Финални извештај: Пројекат Ургентна заштитна природној и културној наслеђа у Метохији*, Београд: Центар за очување наслеђа Косова и Метохије – MNEMOSYNE, 2003.
- Fisković, *Prvi poznati dubrovački graditelji* = C. Fisković, *Prvi poznati dubrovački graditelji*, Zagreb 1955.
- Fotić, *The official explanations* = A. Fotić, *The official explanations for the confiscation and sale of monasteries (churches) and their estates at the time of Selim II*, *Turcica* 26 (1994) 33–54.
- Gandolfo, *Il senso del decoro* = F. Gandolfo, *Il senso del decoro. La scultura in pietra nell'Abruzzo Angioino e Aragoneso (1274–1496)*, Roma 2014.
- Gandolfo, *Simbolismo antiquario* = F. Gandolfo, *Simbolismo antiquario e potere papale*, *Studi Romani* 29 (1981) 9–28.
- Gligorijević, *Kominterna* = B. Gligorijević, *Kominterna, jugoslovensko i srpsko pitanje*, Beograd 1992.
- Gluziński, *U podstaw muzeologii* = W. Gluziński, *U podstaw muzeologii*, Warszawa 1980.
- Guiglia, *La decorazione pavimentale* = A. Guiglia, *La decorazione pavimentale bizantina in età paleologa*, y: *L'arte di Bisanzio e l'Italia al tempo dei Paleologi. 1261–1453*, ed. A. Iacobini, M. Della Valle, Roma 1999, 321–358.
- Guzina, *Sarajevski atentat* = A. Guzina, *Sarajevski atentat 1914: Prva varnica svjetskog požara. Spomen na desetogodišnjicu atentata*, Fojnica kod Gacka 1924.
- Hadžibegić, *Glavarina* = H. Hadžibegić, *Glavarina u osmanskoj državi*, Sarajevo 1966.
- Hahn, *Reise von Belgrad* = J. G. v. Hahn, *Reise von Belgrad nach Salonik*, Wien 1861.
- Hallensleben, *Die Malerschule des Königs Milutin* = H. Hallensleben, *Die Malerschule des Königs Milutin*, Giessen 1963.
- Handžić, *Dva prva popisa* = A. Handžić, *Dva prva popisa Zvorničkog sandžaka iz 1519. i 1533. godine*, Sarajevo 1986.
- Haustein, *Der Nemanjidenstammbaum* = E. Haustein, *Der Nemanjidenstammbaum. Studien zur mittelalterlichen serbischen Herrscherikonographie*, Bonn 1985.
- Herscher, Riedlmayer, *Architectural Heritage* = A. Herscher, A. Riedlmayer, *Architectural Heritage in Kosovo: A Post-War Report*, Cambridge, Mass. 2001.
- Hobsbaum, *Nacije i nacionalizam* = E. Hobsbaum, *Nacije i nacionalizam od 1780. Program, mit, stvarnost*, Beograd 1996.
- ICOMOS evaluation (2004)* = *ICOMOS evaluation of cultural properties*, Suzhou 2004.
- ICOMOS evaluation (2006)* = *ICOMOS evaluation of cultural properties*, Vilnius 2006.
- Ignjatović, *Ivan Meštrović's Vidovdan Temple* = A. Ignjatović, *Ivan Meštrović's Vidovdan Temple and Primordial Yugoslavism*, *Slavic Review* 73/4 (2014) 828–858.
- Inalcik, *Ottoman Methods* = H. Inalcik, *Ottoman Methods of Conquest*, *Studia Islamica* 2 (1954) 103–129.
- International Charter (2000)* = *International Charter of Krakow*, Poland (2000).
- Ivan Meštrović* = *Ivan Meštrović: A Monograph*, ed. M. Ćurčin, London 1919.
- Ivanišević, Špehar, *Early Byzantine finds* = V. Ivanišević, P. Špehar, *Early Byzantine finds from Čečan and Gornji Streoc (Kosovo)*, *Старинар* 55 (2005) 133–159.
- Jovanović (V.), *Über den frühmittelalterlichen Schmuck* = V. Jovanović, *Über den frühmittelalterlichen Schmuck von Čečan auf Kosovo*, *Balcanoslavica* 5 (1976) 123–145.
- Jovanović, Vuksanović, *Matičane* = V. Jovanović, Lj. Vuksanović, *Matičane, nécropole sud-slave de Xeet XIe siècle*, *Inventaria archaeologica*, fascicule 25, Priština 1981.
- Kabashi, Gjinolli, *Kosovski modernizam* = L. Kabashi, I. Gjinolli, *Kosovski modernizam – arhitektonska početnica*, Zagreb 2016.
- Kakridis, *Codex 88* = Y. Kakridis, *Codex 88 des Klosters Dečani und seine griechischen Vorlagen. Ein Kapitel der serbisch-byzantinischen Literaturbeziehungen im XIV Jahrhundert*, München 1988.
- Kakridis, *Dvoglas* = Y. Kakridis, *Dvoglas na reč ili dijalog? Traktati Grigorija Palame O ishodenju Svetoga duha u srpskoslovenskom*

- prevedu XIV veka, Зборник Матице српске за филологију и лингвистику 54/2 (2011) 59–70.
- Kaleši, *Kada je crkva Bogorodice Ljeviške u Prizrenu pretvorena u džamiju* = H. Kaleši, *Kada je crkva Bogorodice Ljeviške u Prizrenu pretvorena u džamiju*, ПКЈИФ 28/3–4 (1962) 253–261.
- Kappel, S. *Nicola in Bari* = K. Kappel, S. *Nicola in Bari und seine architektonische Nachfolge. Ein Bautypus des 11.–17. Jahrhunderts in Unteritalien und Dalmatien*, Worms am Rhein 1993.
- Karakušević, *Rad Zavoda* = R. Karakušević, *Rad Zavoda za zaštitu i proučavanje spomenika kulture AKMO od svog osnivanja do danas*, Glasnik MKiM 1 (1956) 357–365.
- Karchmar, *Draža Mihailović* = L. Karchmar, *Draža Mihailović and the Rise of the Četnik Movement 1941–1942 I*, New York – London 1987.
- Kašanin, *L'art yougoslave* = M. Kašanin, *L'art yougoslave des origins à nos jours*, Beograd 1939.
- Katić, *The Sancak* = T. Katić, *The Sancak of Prizren in the 15th and 16th Century*, Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM) 33 (2013) 113–138.
- Kopp, *Die Skulpturen* = G. Kopp, *Die Skulpturen der Fassade von San Martino in Lucca*, Worms 1981.
- Korać, *L'architecture de Dečani* = V. Korać, *L'architecture de Dečani, tradition et innovation*, у: *Дечани и византијска уметност*, 149–157.
- Korać, *Les origines de l'architecture* = V. Korać, *Les origines de l'architecture de l'école de la Morava*, у: *Моравска школа и њено доба*, ed. B. J. Ђурић, Београд 1972, 147–168.
- Kosovo Day* = *Kosovo Day (1389–1916)*, London 1916.
- Kourkoutidou-Nikolaïdou, *The Church of Christ the Saviour* = E. Kourkoutidou-Nikolaïdou, *The Church of Christ the Saviour*, Thessaloniki 2008.
- Kovich, *Protector, Neighbour, Enemy* = M. Kovich, *Protector, Neighbour, Enemy: the Habsburg Empire and the Serbs (1780–1914)*, Studies in Ethnicity and Nationalism (2005) 81–102.
- Ković, *Il Cossovo* = M. Ković, *Il Cossovo e la Metochia nella Seconda guerra mondiale (1941–1944)*, Rivista trimestrale di studi storici 37/1 (2001) 79–93.
- Ković, *The Image of Kosovo Albanians* = M. Ković, “Drawing on Smaller Narrative Units”: *The Image of Kosovo Albanians in the Reports of Serbian Diplomats (1889–1912)*, Association Internationale d'Études du Sud-Est Européen Revue 40–44 (2010–2014) 211–225.
- Kritovac, *Uz „angažiranu arhitekturu“* = F. Kritovac, *Uz „angažiranu arhitekturu“ Andrije Mutnjakovića*, Čovjek i prostor 267 (1975) 10–13.
- Krsmanović, *The Byzantine Province in Change* = B. Krsmanović, *The Byzantine Province in Change (On the Threshold Between the 10th and the 11th Century)*, Belgrade–Athens 2008.
- Krstić, *Zakonodavstvo arhitektonske baštine* = B. Krstić, *Zakonodavstvo arhitektonske baštine*, Beograd 2006.
- Kuljić, *Tito: Sociološkoistorijska studija* = T. Kuljić, *Tito: Sociološkoistorijska studija*, Zrenjanin 2012.
- La Puglia = La Puglia fra Bisanzio e l'occidente*, saggi di P. Belli D'Elia, M. S. Calò Mariani, C. D. Fonseca, A. Guillou, V. Pace, Milano, 1980.
- Lahore Charter (1980) = Lahore Charter (1980) of UNESCO concerning the Conservation of Islamic Arhitectural Heritage*.
- Lazić, *Serbian Printed Book Decoration* = M. Lazić, *Serbian Printed Book Decoration in the 15th and 16th Centuries. Centres and Creative Production*, у: *Byzantine Heritage II*, 485–493.
- Lightbown, *Portrait or idealization* = R. Lightbown, *Portrait or idealization: the Ravello bust, Apollo 127 (1988) 108–112*.
- Liste indicative (1985) = Liste indicative des biens dont la Yougoslavie envisage de proposer l'inscription sur la Liste du patrimoine mondial (decembre 1985)*.
- Longo, *Opus sectile* = R. Longo, *Opus sectile a Palermo nel secolo XII: sinergie e mutazioni nei cantieri di Santa Maria dell'Ammiraglio e della Cappella Palatina*, у: *La Sicilia e Bisanzio nei secoli XI e XII*, ed. R. Lavagnini, C. Rognoni, Palermo 2014, 299–341.
- Lowry, *The Nature of the Early Ottoman State* = H. Lowry, *The Nature of the Early Ottoman State*, Albany 2003.
- Makuljević, *State, society and visual culture* = N. Makuljević, *State, society and visual culture: late Ottoman architecture in Serbia, Macedonia and Bosnia and Herzegovina / Država, društvo i vizuelna kultura u Srbiji, Makedoniji i Bosni i Hercegovini*, у: *Centres and peripheries in Ottoman architecture: Rediscovering a Balkan Heritage*, ed. M. Hartmuth, Sarajevo 2011, 118–121.
- Makuljević, *Tanzimat* = N. Makuljević, *Tanzimat i vizuelno kreiranje javnog identiteta u Bosni i Hercegovini*, у: *Identitet Bosne i Hercegovine kroz historiju. Zbornik radova 2*, Institut za istoriju, Sarajevo 2011, 213–227.
- Makuljević, *The 'Zograph' Model* = N. Makuljević, *The 'Zograph' Model of Orthodox Painting in Southeast Europe 1830–1870*, Balcanica 34 (2003) 385–405.
- March pogrom = March pogrom in Kosovo and Metohija with a survey of destroyed and endangered Christian cultural heritage*, ed. B. V. Jokić, Belgrade 2004.
- Marjanović-Dušanić, *Patterns of Martyrial Sanctity* = S. Marjanović-Dušanić, *Patterns of Martyrial Sanctity in the Royal Ideology of Medieval Serbia. Continuity and Change*, Balcanica 37 (2007) 69–79.
- Marković, *The painter Eutychios* = M. Marković, *The painter Eutychios – father of Michael Astrapas and protomaster of the frescoes in the Church of the Virgin Peribleptos in Ohrid*, ЗМСЛУ 38 (2010) 9–34.
- Maroević, *Kako istaknuti povijesnost* = I. Maroević, *Kako istaknuti povijesnost spomenika arhitekture kod njegove obnove?*, ГДКС 2 (1978) 11–12.
- Maroević, *Spomenik kulture* = I. Maroević, *Spomenik kulture kao dokument*, Pogledi (18) 3–4 (Split 1988) 783–791.

- Maroević, *Uvod* = I. Maroević, *Uvod u muzeologiju*, Zagreb 1993.
- Matić, *Serbian Icon Painting* = M. Matić, *Serbian Icon Painting in the Territory under the Jurisdiction of the Renewed Patriarchate*, y: *Byzantine Heritage* II, 529–539.
- Megaw, *Notes on Recent Work* = A. Megaw, *Notes on Recent Work of the Byzantine Institute in Istanbul*, DOP 17 (1963) 333–371.
- Mesesnel, *Mittelalterliche figurale Skulpturen* = F. Mesesnel, *Mittelalterliche figurale Skulpturen im heutigen Südserbien*, y: *Atti del V Congresso internazionale di studi bizantini*, Roma 1936, 257–265.
- Meštrović, *Uspomene* = I. Meštrović, *Uspomene na političke ljude i događaje*, Zagreb 1969.
- Michel, *Histoire de l'art* = A. Michel, *Histoire de l'art. Depuis les premiers temps chrétiens jusqu'à nos jours* III/2, Paris 1908.
- Milenković, *Arhitektura* = A. Milenković, *Arhitektura: salonska vizura*, Beograd 2001.
- Millet, *L'ancien art serbe* = G. Millet, *L'ancien art serbe. Les églises*, Paris 1919.
- Millet, *L'église patriarcale* = G. Millet, *L'église patriarcale de Peć. Recherches et travaux de conservation exécutés par M. Georges Bošković*, y: *Comptes rendus des séances de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres 77e année*, N. 3, Paris 1933, 350–355.
- Millet, *Recherches* = G. Millet, *Recherches sur l'iconographie de l'évangile aux XIVe, XVe et XVIe siècles d'après les monuments de Mistra, de la Macédoine et du Mont-Athos*, Paris 1916.
- Milosević, *To Christ and the Church* = N. Milosević, *To Christ and the Church – The Divine Eucharist as the All-Encompassing Mystery of the Church*, Los Angeles 2012.
- Minkov, *Conversion to Islam* = A. Minkov, *Conversion to Islam in the Balkans: Kisve Bahası Petitions and Ottoman Social Life 1670–1730*, Leiden–Boston 2004.
- Mitrović, *Stanična zgrada* = M. Mitrović, *Stanična zgrada Kosovo Polje. Projektant arh. Nikola Dobrović*, Arhitektura urbanizam 43 (1967) 34–35.
- Mladenović, *Tri značajna društvena centra* = D. Mladenović, *Tri značajna društvena centra*, Arhitektura urbanizam 88–89 (1982) 9–10.
- Mnemosyne* = *Мнемосине. Финални извештај. Пројекат за ширење природног и културног наслеђа у Метихији, јул 2001 – јун 2002*, Београд 2003.
- Monumenti* = *Monumenti: promenljivo lice sećanja*, ur. D. Brumund, C. Pfeifer, Beograd 2012.
- Mother of God* = *Mother of God. Representations of the Virgin in Byzantine Art*, ed. M. Vassilaki, Athens 2000.
- Mutnjaković, *Dileme* = A. Mutnjaković, *Dileme kosovske arhitekture*, Arhitektura 178–179 (1981) 12–18.
- Mutnjaković, *Mrduljaš, Biblioteka u Prištini* = A. Mutnjaković, M. Mrduljaš, *Biblioteka u Prištini*, Oris 99 (2016) 124–136.
- Mutnjaković, *Narodna i Univerzitetska biblioteka* = A. Mutnjaković, *Narodna i Univerzitetska biblioteka Kosova u Prištini*, Arhitektura 178–179 (1981) 101–104.
- Myslivec, *Svatý Jiří* = J. Myslivec, *Svatý Jiří ve východokřesťanském umění*, Byzantinoslavica 5 (1933–1934) 304–369.
- Nara Document* (1994) = *Nara Document on Authenticity* (1994).
- Nicephori Gregorae Byzantina historia* = *Nicephori Gregorae Byzantina historia* I–II, ed. L. Schopenus, Bonnae 1829–1830; III, ed. I. Bekkerus, Bonnae 1855.
- Nikolajewitsch, *Die Kirchliche Architektur* = B. S. Nikolajewitsch, *Die Kirchliche Architektur der Serben im Mittelalter*, Belgrad 1902.
- Novaković, *Damnatio memoriae* = J. Novaković, *Damnatio memoriae – Socijalističko nasleđe u ratu različitih sećanja*, y: *Српски језик, књижевност, уметност III. Уметничко наслеђе и раџи & Музика и медију*, Крагујевац 2015, 155–162.
- Oblast Brankovića* = *Oblast Brankovića: opširni katastarski popis iz 1455. godine*, ur. H. Hadžibegić, A. Handžić, E. Kovačević, Sarajevo 1972.
- Okey, *Taming Balkan Nationalism* = R. Okey, *Taming Balkan Nationalism: The Habsburg "Civilizing Mission" in Bosnia 1878–1914*, Oxford 2007.
- Okunev, *Monumenta* II = N. Okunev, *Monumenta artis Serbicae* II, Prague 1930.
- Okuněv, *Портрети краљева-кметорова* = N. L. Okuněv, *Портрети краљева-кметорова во српској црквеној живописи*, Byzantinoslavica II/1 (1930) 74–96.
- Operational Guidelines* = *Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention*.
- Orient et Occident* = *Orient et Occident méditerranéens au XIIIe siècle. Les programmes picturaux*, ed. F. Joubert, J.-P. Caillet, Paris 2012.
- Orthodox Heritage* = *Orthodox Heritage and Contemporary Catastrophe*, ed. A. Lidov, Moscow 2007.
- Pace, *The 'Bust of Sigilgaita'* = V. Pace, *The 'Bust of Sigilgaita' at Ravello. From Secular Portrait to Marian Image?*, y: *A Reservoir of Ideas. Essays in honour of Paul Williamson*, ed. G. Davies, E. Townsend, London 2017, 104–114.
- Pajkić, *Crkve Sredačke župe* = P. Pajkić, *Crkve Sredačke župe iz turskog perioda*, Glasnik MKiM 3 (1958) 51–106.
- Pajkić, *Seoske crkve* = P. Pajkić, *Seoske crkve XVI i XVII veka na Kosovu*, Glasnik MKiM 13–14 (1984) 123–143.
- Palavestra, *Dogma* = P. Palavestra, *Dogma i utopija Dimitrija Mitrinovića. Počeci srpske književne avangarde*, Beograd 1977.
- Panaiteescu, *Liturghierul lui Macarie* = P. Panaiteescu, *Liturghierul lui Macarie*, București 1961.
- Pantelić, *The Architecture of Dečani* = B. Pantelić, *The Architecture of Dečani and the Role of Archbishop Danilo II*, Wiesbaden 2002.
- Pavličić, *Dissonant heritage* = J. Pavličić, *Dissonant heritage and promotion of tourism in the case of Serbian medieval monuments in Kosovo*, Journal of Tourism and Cultural Change 14/3

- (Special Issue: *Tourism, conflict and contested heritage in former Yugoslavia*) (Routledge 2016) 189–205.
- Pavlowitch, *A History of the Balkans* = S. K. Pavlowitch, *A History of the Balkans*, London – New York 1999.
- Pavlowitch, *Hitler's New Disorder* = S. K. Pavlowitch, *Hitler's New Disorder. The Second World War in Yugoslavia*, London 2008.
- Pavlowitch, *Serbia* = S. K. Pavlowitch, *Serbia: The History behind the Name*, London 2002.
- Pavlowitch, *The Improbable Survivor* = S. K. Pavlowitch, *The Improbable Survivor: Yugoslavia and its Problems 1918–1988*, London 1988.
- Pejić, *The Old State* = S. Pejić, *The Old State in the Foundations of the Renewed Church*, y: *Byzantine Heritage* II, 515–527.
- Perrino, *Santa Maria del Casale* = G. Perrino, *Affari pubblici e devozione privata. Santa Maria del Casale a Brindisi*, Bari 2013.
- Pertusi, *Martino Segono di Novo Brdo* = A. Pertusi, *Martino Segono di Novo Brdo, vescovo di Dulcigno, un umanista serbodalmata del tardo Quattrocento, vita e opere*, Roma 1981.
- Petković (V. R.), „Loza Nemanjića“ = V. R. Petković, „Loza Nemanjića“ u starom živopisu srpskom, *Narodna starina* 5/2 (1923) 97–100.
- Petković (V. R.), *La peinture serbe* = V. R. Petković, *La peinture serbe du Moyen âge I*, Beograd 1930; II, 1934.
- Petković (V. R.), *Un peintre* = V. R. Petković, *Un peintre serbe du XIVe siècle*, y: *Mélanges Charles Diehl* II, Paris 1930.
- Petković, *Art and Patronage* = S. Petković, *Art and Patronage in Serbia during the Early Period of Ottoman Rule (1450–1600)*, *BF* 16 (1990) 401–414.
- Petković, *Zograf Georgije Mitrofanović* = S. Petković, *Zograf Georgije Mitrofanović u Pečkoj Patrijaršiji*, *Glasnik MKiM* 9 (1964) 237–249.
- Petranović, *Srbija* = B. Petranović, *Srbija u Drugom svetskom ratu*, Beograd 1992.
- Popadić, *Vreme prošlo* = M. Popadić, *Vreme prošlo u vremenu sadašnjem: uvod u studije baštine*, Beograd 2015.
- Popović (D.), *The Cult of St Peter of Koriša* = D. Popović, *The Cult of St Peter of Koriša. Stages of Development and Patterns*, *Balkanica* 28 (1997) 181–211.
- Popović (D.), *The Deserts and Holy Mountains* = D. Popović, *The Deserts and Holy Mountains of Medieval Serbia. Written Sources, spatial patterns, architectural designs*, y: *Heilige Berge und Wüsten, Byzanz und seine Umfeld*, ed. P. Soustal, Wien 2009, 53–69.
- Popović (M.), *Vidovdan i Časni krst* = M. Popović, *Vidovdan i Časni krst. Ogledi iz književne arheologije*, Beograd 2007.
- Popović (V. B.), *Challenges of National Identity* = V. B. Popović, *Challenges of National Identity*, y: *Contemporary Symbols of Personal, Cultural, and National Identity: Hystorical and Psychological Perspectives* (у штампци).
- Preliminary Technical Assessment = Preliminary Technical Assessment on the Religious Buildings/Ensembles and Cultural Sites damaged in March 2004 in Kosovo*.
- Pulaha, *Defteri i Regjistrimit* = S. Pulaha, *Defteri i Regjistrimit të sanxhakut të Shkodrës i vitit 1485 I–II*, Tiranë 1974.
- Radičević, *Medieval necropolises* = D. Radičević, *Medieval necropolises of 9th–11th century in the lower Serbian Danube river basin*, *Istros* 19 (2013) 469–514.
- Radojčić, *Malerei der Palaologischen Renaissance* = S. Radojčić, *Die Entstehung der Malerei der Palaologischen Renaissance*, *JOBG* 7 (1958) 105–124.
- Radojević, *Hotel „Priština“* = A. Radojević, *Hotel „Priština“ u Prištini*, *Arhitektura urbanizam* 82 (1979) 30–32.
- Rakić, *Art of the Restored Patriarchate of Peć* = Z. Rakić, *Art of the Restored Patriarchate of Peć (1557–1690)*, y: *Byzantine Heritage* II, 497–514.
- Rassam, *Traditional Houses* = S. Rassam, *Traditional Houses in Western Kosovo: A Descriptive Survey of Kullas in the Municipalities of Istok and Klina*, 2001; објављено на: <https://archnet.org/sites/2969/publications/3337>.
- Recommendation (1992) = Recommendation of the Security Council of 19 September 1992, 7th plenary meeting.*
- Resolution (1996) = Resolution of the Security Council of 2 October 1996.*
- Resolution (2000) = Resolution adopted by the General Assembly of 1 November 2000, 48th plenary meeting.*
- Riegl, *Der moderne Denkmalkultus* = A. Riegl, *Der moderne Denkmalkultus, seine Wesen und seine Entstehung*, Wien 1903.
- Riegl, *Moderni kult* = A. Riegl, *Moderni kult spomenika, njegova bit, njegov postanak*, y: *Anatomija povjesnog spomenika*, ur. M. Špikić, Zagreb 2006, 349–411.
- Rizaj, *Političko-upravni sistem* = S. Rizaj, *Političko-upravni sistem na Kosovu i Metohiji od XV do XVII veka*, *Albanološka istraživanja* 2 (1965) 293–308.
- Ronchi, *La cattedrale di Trani* = B. Ronchi, *La cattedrale di Trani*, Fasano 1985.
- Sahler, *Buchbesprechung* = I. Sahler, *Buchbesprechung*, *Zeitschrift für Kunstgeschichte* 58 (1995) 263–274.
- Salazar, *Community-based cultural tourism* = N. Salazar, *Community-based cultural tourism: issues, threats and opportunities*, *Journal of Sustainable Tourism* 20/1 (2012) 9–22.
- Schilb, *Byzantine Identity* = H. Schilb, *Byzantine Identity and Its Patrons. Embroidered Aëres and Epitaphioi of the Palaiologan and Post-Byzantine Periods*, Bloomington 2009 (необјављена докторска дисертација, Indiana University)
- Schmengler, *Die Masken* = D. Schmengler, *Die Masken von Reims. Zur Genese negativer Ausdrucksformen zwischen tradition und Innovation*, Berlin–München 2016.
- Serbia in the Great War = Serbia in the Great War. Anglo-Saxon Testimonies and Historical Analysis*, ed. D. Bataković, Belgrade 2014.

- Shaw (S. J.), Shaw (E. K.), *History of the Ottoman Empire* = S. J. Shaw, E. K. Shaw, *History of the Ottoman Empire and Modern Turkey. Vol. 2: Reform, Revolution, and Republic: The Rise of Modern Turkey, 1808–1975*, Cambridge 1977.
- Shukriu, *Kisha* = E. Shukriu, *Kisha e Shën Prendës-Prizren*, Prishtinë 2012.
- Smirnov, Bošković, *L'Eglise* = S. Smirnov, Dj. Bošković, *L'Eglise de la Mère-de-Dieu de Hvosno*, Старица 10–11 (1935–1936) 47–82.
- Smith (A. D.), *Chosen Peoples* = A. D. Smith, *Chosen Peoples: Sacred Sources of National Identity*, Oxford 2003.
- Smith (A. D.), *Ethno-symbolism* = A. D. Smith, *Ethno-symbolism and Nationalism: A Cultural Approach*, London – New York 2009.
- Smith (A. D.), *Myths and Memories* = A. D. Smith, *Myths and Memories of the Nation*, Oxford 1999.
- Smith (A. D.), *Nacionalni identitet* = A. D. Smit, *Nacionalni identitet*, Beograd 1998.
- Smith (A. D.), *Nationalism and Modernism* = A. D. Smith, *Nationalism and Modernism: A critical survey of recent theories of nation and nationalism*, London – New York 2003.
- Smith (A. D.), *The Cultural Foundations* = A. D. Smith, *The Cultural Foundations of Nationalism: Hierarchy, Covenant and Republic*, Oxford 2008.
- Smith (A. D.), *The Ethnic Origins* = A. D. Smith, *The Ethnic Origins of Nations*, Oxford 1996.
- Smith (L.), *The Uses of Heritage* = L. Smith, *The Uses of Heritage*, London – New York 2006.
- Speciale, *Montecassino* = L. Speciale, *Montecassino e la Riforma Gregoriana. L'Exultet Vat. Barb. Lat 592*, Roma 1991.
- Srhoj, *Ivan Meštrović i politika* = V. Srhoj, *Ivan Meštrović i politika kao prostor ahistorijskog idealizma*, Ars Adriatica 4 (2014) 369–384.
- Stoianovich, *Balkan Worlds* = T. Stoianovich, *Balkan Worlds: The First and Last Europe*, Armonk–London 1994.
- Strajnić, *Srpske zadužbine* = K. Strajnić, *Srpske zadužbine*, Beograd 1919.
- Stránský, *Temelji opće muzeologije* = Z. Z. Stránský, *Temelji opće muzeologije*, Muzeologija 8 (Zagreb 1970) 40–91.
- Subotić, *Terra sacra* = G. Subotić, *Terra sacra. L'arte del Cossovo*, Milano 1997.
- Serbia = Serbia. The Cultural Bridge Between East and West*, Novi Sad 2010.
- Šabanović, *Bosanski pašaluk* = H. Šabanović, *Bosanski pašaluk. Postanak i upravna podjela*, Sarajevo 1982.
- Šabanović, *Krajište Isa-bega Ishakovića* = H. Šabanović, *Krajište Isa-bega Ishakovića: zbirni katastarski popis iz 1455. godine*, Sarajevo 1964.
- Šljukić, *Mit kao sudbina* = S. Šljukić, *Mit kao sudbina. Prilog demitologizaciji demitologizacije*, Sremski Karlovci 2011.
- Šola, *Essays On Museums* = T. Šola, *Essays On Museums And Their Theory: towards the cybernetic museum*, Helsinki 1997.
- Šola, *Prilog mogućoj definiciji muzeologije* = T. Šola, *Prilog mogućoj definiciji muzeologije*, Informatica Museologica 1–3 (1984) 67–69.
- Špadijer, Todić, *Longin* = I. Špadijer, B. Todić, *Emergence of Versatile Artistic Personalities – Longin*, y: *Byzantine Heritage II*, 565–573.
- Štraus, *Arhitektura Jugoslavije* = I. Štraus, *Arhitektura Jugoslavije 1945–1990*, Sarajevo 1991.
- Tachiaos, *Nouvelles considérations* = A. E. Tachiaos, *Nouvelles considérations sur l'oeuvre littéraire de Démétrius Cantacuzène*, Cyrillomethodianum 1 (1971) 131–182.
- Taft, *The Byzantine Rite* = R. Taft, *The Byzantine Rite. A Short History*, Collegeville 1992.
- The Lay of Kosovo = The Lay of Kosovo: Serbia's Past and Present (1389–1911)*, London 1917.
- The loss of a civilization = The loss of a civilization: Destruction of cultural heritage in occupied Cyprus*, ed. M. Miltiadou, Nicosia 2012.
- The New Museology = The New Museology*, ed. P. Vergo, London 1989.
- Todić, *Serbian Medieval Painting* = B. Todić, *Serbian Medieval Painting. The Age of King Milutin*, Belgrade 1999.
- Todić, Čanak-Medić, *The Dečani Monastery* = B. Todić, M. Čanak-Medić, *The Dečani Monastery*, Belgrade 2013.
- Tomić, *Pravna zaštita* = S. Tomić, *Pravna zaštita spomenika kulture u Jugoslaviji*, Beograd 1958.
- Treasures of Mont Athos = Treasures of Mont Athos*, Thessaloniki 1997.
- Tsitouridou, *Les fresques du XIIIe siècle* = A. Tsitouridou, *Les fresques du XIIIe siècle dans l'église de la Porta-Panaghia en Thessalie*, y: *Actes du XVe Congrès International d'études byzantines II B*, Athènes 1981, 863–878.
- Tunbridge, Ashworth, *Dissonant heritage* = J. E. Tunbridge, G. J. Ashworth, *Dissonant heritage, the management of the past as a resource in conflict*, New York 1996.
- UNESCO Intergovernmental committie (2016) = UNESCO – Intergovernmental committie for the protection of the World cultural and netural heritage, *Operetional Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention*, Paris 2016.
- UNESCO Operational Guidelines (1972) = UNESCO Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention (1972)*.
- UNESCO World Heritage (1972) = UNESCO World Heritage Convention (1972)*.
- UNESCO World Heritage (2002) = UNESCO – World Heritage Committee, *Convention concerning the protection of the World cultural and natural heritage*, Budapest 2002.
- UNESCO World Heritage (2005) = UNESCO – World Heritage Committee, *Convention concerning the protection of the World cultural and natural heritage*, Durban 2005.

UNESCO World Heritage (2006) = UNESCO – World Heritage Committee, *Convention concerning the protection of the World cultural and natural heritage*, Vilnius 2006.

UNESCO World Heritage (2008) = UNESCO – World Heritage Committee, *Convention concerning the protection of the World cultural and natural heritage*, Quebec City 2008.

UNESCO, *Cultural Heritage in Kosovo* (2003) = UNESCO, *Cultural Heritage in Kosovo: Protection and conservation of a multi-ethnic heritage in danger: Mission report*, 2003.

UNESCO, *Cultural Heritage in Kosovo* (2004) = UNESCO, *Cultural Heritage in Kosovo: Protection and conservation of a multi-ethnic heritage in danger: Mission report*, 2004.

Venice Charter (1964) = Venice Charter (1964) of ICOMOS.

Vojvodić, *Newly discovered portraits* = D. Vojvodić, *Newly discovered portraits of rulers and the dating of the oldest frescoes in Lipljan*, Зограф 36 (2012) 143–155.

Vukotić Lazar, *Beogradsko razdoblje* = M. Vukotić Lazar, *Beogradsko razdoblje arhitekta Nikole Dobrovića (1945–1967)*, Beograd 2002.

Walter, *The Iconographical Sources* = Ch. Walter, *The Iconographical Sources for the Coronation of Milutin and Simonida at Gračanica*, у: *Византијска уметносћ*, 183–200.

Washington Charter (1987) = *Washington Charter on the Conservation of Historic Towns and Areas* (1987).

Wratislaw-Mitrovic, Okunev, *La Dormition* = L. Wratislaw-Mitrovic, N. Okunev, *La Dormition de la Sainte Vierge dans la peinture médiévale orthodoxe*, *Byzantinoslavica* III/1 (1931) 134–173.

Zečević, *Glass of Novo Brdo* = E. Zečević, *Glass of Novo Brdo and its significance in Late Medieval glass production*, у: *Annales du 18e congrés de l'association internationale pour l'histoire du verre*, ed. D. Ignatiadou, A. Antonaras, Thessaloniki 2012, 414–418.

Zhelto, *A Slavonic Translation* = M. Zhelto, *A Slavonic Translation of the Eucharistic Diataxis of Philotheos Kokkinos from a Lost Manuscript (Athos Agiou Pavlou 149)*, у: *TOXOTHC: Studi per Stefano Parenti*, ed. D. Galadza, N. Glibetić, G. Radle, Grottaferrata 2010, 345–359.

Zirojević, *Posedi* = O. Zirojević, *Posedi manastira u Skadarskom sandžaku*, Novi Pazar 1999.

Βαφειάδης, *Ύστερη βυζαντινή ζωγραφική* = Κ. Μ. Βαφειάδης, *Ύστερη βυζαντινή ζωγραφική. Χώρος και μορφή στην τέχνη της Κωνσταντινουπόλεως 1150–1450*, Αθήνα 2015.

Βοκοτόπουλος, *Βυζαντινές εικόνες* = Π. Βοκοτόπουλος, *Βυζαντινές εικόνες*, Αθήνα 1995.

Η Βλαχέρνα της Άρτας = *Η Βλαχέρνα της Άρτας*, ed. Β. Ν. Παπαδοπούλου, Άρτα 2015.

Ζάρρας, *Η παλαιολόγεια εικόνα του Χριστού* = Ν. Ζάρρας, *Η παλαιολόγεια εικόνα του Χριστού εν δόξη με τους αποστόλους στο Μουσείο του Ελληνικού Ινστιτούτου της Βενετίας*, ΔΧΑΕ 34 (2013) 239–252.

СКРАЂЕНИЦЕ НАЗИВА УСТАНОВА

АС = Архив Срдије, Београд

БМС = Библиотека Матице српске, Нови Сад

ВОА = Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Istanbul

БРА = Библиотека Румунске академије, Букурешт

ГМС = Галерија Матице српске, Нови Сад

МГБ = Музеј града Београда

МП = Музеј у Приштини

МСПЦ = Музеј Српске православне цркве, Београд

НББ = Народна библиотека у Београду (изгорела у немачком бомбардовању 6. априла 1941)

НБС = Народна библиотека Србије, Београд

НМБ = Народни музеј, Београд

НМК = Народни музеј, Крушевац

ПЗЗСК = Покрајински завод за заштиту споменика културе, Приштина

РЗЗСК = Републички завод за заштиту споменика културе, Београд

ТКГМ = Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Ankara

СПИСАК САРАДНИКА СА АФИЛИЈАЦИЈАМА¹

Др ЂОРЂЕ БУБАЛО, редовни професор
Универзитет у Београду, Филозофски факултет,
Одељење за историју
djbubalo@f.bg.ac.rs

**Српско средњовековно друштво у писаним изворима*
(бр. 177025)

Др ДРАГАН ВОЈВОДИЋ, редовни професор
Универзитет у Београду, Филозофски факултет,
Одељење за историју уметности
dvojvodi@f.bg.ac.rs

**Српска средњовековна уметност и њен европски*
контекст (бр. 177036)

**Традиција, иновација и идентитет у византијском*
свету (бр. 177032)

Српска уметност од пројасни царства до пада још
турску власт (пројекат Матице српске)

Др ВЛАДИМИР ВУКАШИНОВИЋ, редовни професор
Универзитет у Београду, Православни богословски
факултет

vvukasinovic@bfspc.bg.ac.rs

**Српска теологија у XX веку: фундаменталне*
проблематике теолошких дисциплина у европском
контексту – историјска и савремена перспектива
(бр. 179078)

Др БИЉАНА ВУЧЕТИЋ, научни сарадник
Историјски институт, Београд
biljana.vucetic@yahoo.com

**Европа и Срби (1804–1918): историја и искушења*
европске модерне (бр. 177031)

АЛЕКСАНДРА ДАВИДОВ ТЕМЕРИНСКИ, историчар
уметности – саветник
Републички завод за заштиту споменика културе – Београд
aleksandra.davidov@heritage.gov.rs

Др ЉУБОДРАГ ДИМИЋ, редовни професор, дописни
члан САНУ
Универзитет у Београду, Филозофски факултет,
Одељење за историју
ljdimic@f.bg.ac.rs

**Српска нација – интелективни и дезинтелективни*
процеси (бр. 177014)

**Срби и Србија у југословенском и међународном*
контексту: унутрашњи развој и положај у европској/
светској заједници (бр. 47027)

Др МИРЈАНА ЂЕКИЋ, етнолог – конзерватор
Покрајински завод за заштиту споменика културе,
Петроварадин
mirjana.djekic@pzzsk.rs

Др ИВАНА ЖЕНАРЈУ РАЈОВИЋ, научни сарадник
Институт за српску културу Приштина, Лепосавић
ivanazenarju@yahoo.com

**Материјална и духовна култура Косова и Метохије*
(бр. 178028)

МИЛОШ ЖИВКОВИЋ, истраживач сарадник
Византолошки институт, САНУ, Београд
milos.zivkovic@vi.sanu.ac.rs

**Традиција, иновација и идентитет у византијском*
свету (бр. 177032)

Др АЛЕКСАНДАР КАДИЈЕВИЋ, редовни професор
Универзитет у Београду, Филозофски факултет,
Одељење за историју уметности
akadijev@f.bg.ac.rs

**Српска уметност XX века – национално и Европа*
(бр. 177013)

¹ Звездом су означени називи пројеката Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије у оквиру којих су написани поједини радови у овој публикацији.

Др ТАТЈАНА КАТИЋ, научни сарадник
Историјски институт, Београд
tatjanakatic@gmail.com

**Од универзалних царства ка националним државама.
Друштвене и политичке промене у Србији и на Балкану
(бр. 177030)*

Др МИЛОШ КОВИЋ, ванредни професор
Универзитет у Београду, Филозофски факултет,
Одељење за историју
mkovic@f.bg.ac.rs

**Историја политичких идеја и институција на Балкану
у XIX и XX веку (бр. 177011)*

**Конфликти и кризе: Сарајево и развој у Србији и региону
у XIX и XX веку (бр. 47030)*

Др АЛЕКСЕЈ ЛИДОВ, члан Руске академије уметности,
руководилац Одељења на Институту светских култура
Московског државног универзитета,
директор Истраживачког центра за источнохришћанску
културу, Москва
alidov@gmail.com

Др НЕНАД МАКУЉЕВИЋ, редовни професор
Универзитет у Београду, Филозофски факултет,
Одељење за историју уметности
mmakulje@f.bg.ac.rs

**Представе идентитета у уметности и вербално-
визуелној култури новој доба (бр. 177001)*

Др МИОДРАГ МАРКОВИЋ, редовни професор,
дописни члан САНУ
Универзитет у Београду, Филозофски факултет,
Одељење за историју уметности
mmarkovi@f.bg.ac.rs

**Српска средњовековна уметност и њен европски
контекст (бр. 177036)*

**Традиција, иновација и идентитет у византијском
свету (бр. 177032)*

*Српска уметност од проласка царства до пада под
турску власт (пројекат Матице српске)*

Др СРЂАН МАРКОВИЋ, редовни професор
Универзитет у Нишу, Факултет уметности
magelen@open.telekom.rs

**Српска уметност XX века – национално и Европско
(бр. 177013)*

Др МИРЈАНА МЕНКОВИЋ, музејски саветник
Етнографски музеј у Београду
mirjana.menkovic@etnografskimuzej.rs

Др ЈЕЛЕНА ПАВЛИЧИЋ, асистент
Универзитет у Приштини с привременим седиштем
у Косовској Митровици
Факултет уметности
jpravlicic@gmail.com

**Традиција и трансформација: историјско наслеђе и
национални идентитет у Србији у XX веку (бр. 47019)*

Др ДРАГАНА ПАВЛОВИЋ, доцент
Универзитет у Београду, Филозофски факултет,
Одељење за историју уметности
drpavlov@f.bg.ac.rs

**Српска средњовековна уметност и њен европски
контекст (бр. 177036)*

Др ВАЛЕНТИНО ПАЧЕ, редовни професор, инострани
члан Норвешке академије наука и уметности, Осло
Trinity College, Hartford, Conn./USA. – Rome Campus,
предавач на докторским студијама историје уметности,
Одељење хуманистичких наука и културног наслеђа,
Универзитет у Удинама
vvalentinopace@gmail.com

Др СВЕТЛАНА ПЕЈИЋ, историчар уметности
– саветник

Републички завод за заштиту споменика културе
– Београд

svetlana.pejic@heritage.gov.rs

**Српска средњовековна уметност и њен европски
контекст (бр. 177036)*

Др ДАНИЦА ПОПОВИЋ, научни саветник
Балканолошки институт, САНУ, Београд
Danica.Popovic@bi.sanu.ac.rs

**Средњовековно наслеђе Балкана: институције
и култура (бр. 177003)*

Др ДУБРАВКА ПРЕРАДОВИЋ, независни истраживач
Лион, Француска
dubravka.preradovic@gmail.com

Др ДЕЈАН РАДИЧЕВИЋ, доцент
Универзитет у Београду, Филозофски факултет,
Одељење за археологију
dradicev@f.bg.ac.rs

**Друштво, духовно-материјална култура и
комуникације у историји и раној историји Балкана
(бр. 177012)*

ДЕЈАН РАДОВАНОВИЋ, историчар уметности
– конзерватор
Покрајински завод за заштиту споменика културе,
Петроварадин
dejan.radovanovic@pzzsk.rs

Др ЗОРАН РАКИЋ, ванредни професор
Универзитет у Београду, Филозофски факултет,
Одељење за историју уметности
zrakis@f.bg.ac.rs

**Српска средњовековна уметности и њен европски
контекст (бр. 177036)*

Др БРАНИСЛАВ ТОДИЋ, редовни професор
Универзитет у Београду, Филозофски факултет,
Одељење за историју уметности
btodic@f.bg.ac.rs

**Српска средњовековна уметности и њен европски
контекст (бр. 177036)*

ВЛАДИМИР ЏАМИЋ, историчар уметности
– конзерватор
Републички завод за заштиту споменика културе
– Београд
vladimir.dzamic@heritage.gov.rs

Др НЕБОЈША ШУЛЕТИЋ, доцент
Универзитет у Београду, Филозофски факултет,
Одељење за историју
nsuletic@f.bg.ac.rs

**Српска нација – интелектуални и дизајнерски
процеси (бр. 177014)*

СПИСАК ТАБЛИ

- I. Манастир Дечани, црква Христа Пантократора, лунета северног портала
- II. Икона Богородице Пелагонијске, трећа четвртина XIV века, детаљ (МСПЦ, ризница манастира Дечана)
- III. Манастир Дечани, црква Христа Пантократора, последња сцена Богородичиног акатиста, 1343, детаљ: краљ Душан, млади краљ Урош и краљица Јелена
- IV. Пећка патријаршија, припрата, источни зид, Богородица из Деизиса и поворка српских патријараха, 1565
- V. Пећка патријаршија, параклис Светог Николе, Свети Никола спасава Василија од Сарацена, рад сликара Радула, 1673/1674
- VI. Кивот светог Стефана Дечанског, рад Димитра Станишевог и Анастаса Константиновића, 1849, детаљ (ризница манастира Дечана)
- VII. Манастир Дечани, црква Христа Пантократора, поглед на источни део храма
- VIII. *Окѣйоих ѿрвоѣласник*, заставица, л. 2г, 1560–1570. (НБС, Дечани 146)
- IX. Урош Предић, *Косовка Девојка*, 1919, детаљ (МГБ)
- X. Манастир Дечани, црква Христа Пантократора, наос, свети краљ Стефан Дечански, 1343–1345
- XI. Манастир Грачаница, католикон, детаљ
- XII. Манастир Дечани, црква Христа Пантократора, горња зона с куполом
- XIII. Матичане, сребрни прстен, детаљ (МП, инв. бр. 615)
- XIV. Грачаница, свети Меркурије, око 1320. године
- XV. Пећка патријаршија, припрата, Старац данима, око 1375.
- XVI. Богородица Хвостанска (?), Родопово звоно, 1432. (НМБ)
- XVII. Сликара Радул, Богородица са Христом, 1677. (МСПЦ, ризница Пећке патријаршије)
- XVIII. Манастир Дечани, иконостас у параклису Светог Димитрија, 1813/1814, детаљ
- XIX. Ђилане, црква Светог Николе
- XX. Косовска Митровица, Споменик партизанима и рударима палим у НОБ-у, арх. Б. Богдановић, 1973
- XXI. Александар Томашевић, *Данилова ѿриѣраѣа у Пећи*, 1958. (Коларчева задужбина, Београд)
- XXII. Берат о постављењу епископа Јоаникија за првог рашко-призренског митрополита, 1. април 1808, детаљ (МСПЦ, ризница манастира Дечана)
- XXIII. Манастир Девич, црква Ваведења Богородичиног, снимак из 1942. године
- XXIV. Призрен, манастир Светих арханђела, спаљен марта 2004. године
- XXV. Оптеруша, црква Светог Спаса, XX век, комисијски обилазак цркве разорене 1999. године
- XXVI. Скела у Дечанима, снимак из двадесетих или тридесетих година XX века
- XXVII. Призрен, црква Богородице Љевишке, поглед на унутрашњост
- XXVIII. Призрен, црква Богородице Љевишке, главна купола
- XXIX. Призрен, Поткаљаја, поглед на куполу обновљене средњовековне цркве Свете Недеље из једне од српских кућа спаљених у Погрому 2004, снимак из 2010. године
- XXX. Манастир Дечани, црква Христа Пантократора, икона светог Николе на олтарској прегради, детаљ
- XXXI. Манастир Дечани, црква Христа Пантократора, свети Теодор Стратилат
- XXXII. Пећ, црква Богородице Одигитрије, надгробни портрет архиепископа Данила II
- XXXIII. Манастир Дечани, црква Христа Пантократора, олтарска преграда, икона Богородице са Христом, детаљ

ПОРЕКЛО ИЛУСТРАЦИЈА

ФОТОГРАФИЈЕ

АРХЕОЛОШКИ ИНСТИТУТ, БЕОГРАД, ЛЕГАТ ЂУРЂА БОШКОВИЋА: 18, 48, 216, 239–242, 243, 328, 377–386, 392

АРХИВ САНУ: сл. 10

АС: сл. 7

БИБЛИОТЕКА ГРАДА БЕОГРАДА: сл. 116

БМС: сл. 71, 96, 97

БРА: сл. 237

ВОЈНИ МУЗЕЈ У БЕОГРАДУ: сл. 109

ГМС: сл. 72, 115, 283

ДУШАН ВУЈЧИЋ И ИЗДАВАЧКА КУЋА ПЛАТОНЕУМ Д.О.О.: сл.

1–4, 6, 9, 13, 26–29, 65–67, 117–119, 121, 122, 125, 126, 134, 135, 138, 140, 141, 143–145, 147, 150, 154, 155, 158–160, 162, 166–172, 180, 194, 196, 197, 199–201, 203–206, 208, 218, 219, 222, 226, 227, 262, 263, 265, 266, 288, 290, 291, 409–412, 414, 418, 422, 423, т. I–IV, VI, VII, X–XII, XIV, XV, XVIII, XXVII, XXVIII, XXX, XXXI, XXXIII

ЗАДУЖБИНА ИЛИЈЕ МИЛОСАВЉЕВИЋА КОЛАРЦА: т. XXI

ИМС: сл. 42, 43, 46, 47

ИМС, АЛБУМ М. РИСТИЋА: сл. 36, 37

МАНАСТИР ВИСОКИ ДЕЧАНИ: сл. 30–32, 34, 35, 49, 61, 62, 164, 165, 211, 220, 221, 371, 372, 415, 424

МГБ: сл. 40, 41, 75, 104, 107, т. IX

МГБ, ЗБИРКА РИСТЕ МАРЈАНОВИЋА: сл. 112

МП: сл. 183–188, т. XIII

МСПЦ: сл. 8, 20, 70, 73, 80, 84, 85, 88, 89, 91, 93–95, 127, 131, 133, 209, 267, 268, 274, 279, 281, 282, 286, 287, 289, т. XVII, XXII

МСПЦ, ЛЕГАТ РАДОСЛАВА ГРУЈИЋА: сл. 174, 175, 215, 238, 387, 388

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ: сл. 103

НМБ: сл. 12, 38, 39, 44, 77, 98, 106, 108, 111, 153, 178, 181, 182, 192, 193, 234, 244, 248–261, 327, 394–396, т. XVI, XXVI

НМК: сл. 105, 110, 114, 314, 315

ОДЕЉЕЊЕ ЗА АРХЕОГРАФИЈУ НБС: сл. 78, 79, 81–83, 86, 87, 129, 130, 132, 280, 284, 285, т. VIII

РЗЗСК: сл. 52, 53, 54, 57, 236, 293, 294, 325, 326, 329–337, 340–346, 348–350, 355, 364, 366, 376, 390, 391, 398, т. XXIII

РЗЗСК: сл. 64, 228, 324, 351, 389, 393, 397, 399–408, 425

УМЕТНИЧКА ГАЛЕРИЈА, СКОПЈЕ: сл. 149

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ, БЕОГРАД, ЛЕГАТ ИВАНА ЂОРЂЕВИЋА: сл. 92, 190, 207, 214, 231, 347

ЦЕНТАР ЗА ОЧУВАЊЕ НАСЛЕЂА КОСОВА И МЕТОХИЈЕ –

МНEMOSYNE: сл. 296, 354, 356, 357, 359, 362, 363, 365, 367–370, 373, 375, т. XXV

ВИБЛИОТНÈQUE MUNICIPALE DE REIMS (FIC, ТРОМПЕТТЕ XIII II 330): сл. 163

BLAGO Fund, Inc.: сл. 5, 15–17, 63, 68, 90, 124, 128, 136, 137, 142, 146, 148, 195, 198, 224, 232, 233, 304, 305, 416, 417, 419–421, т. V

ИГОР БОРОЗАН: сл. 99, 100–102

ДРАГАН ВОЈВОДИЋ: сл. 229, 275, 446

ИВАНА ЖЕНАРЈУ РАЈОВИЋ: сл. 301–303

ЗВОНИМИР ЈАНЧИЋ: сл. 297–299

ЗОРАН ЈОВАНОВИЋ: т. XXXII, стр. 2, 78–79

ПАВЛЕ МАРЈАНОВИЋ: сл. 152

СРЂАН МАРКОВИЋ: сл. 316

ЂОРЂЕ МИЛОСАВЉЕВИЋ: сл. 245

ЈЕЛЕНА ПАВЛИЧИЋ: сл. 300, 309, 311–313, 426, 427, 429, 435–438, 443–445, т. XIX, XX, XXIX

САЊА ПАЈИЋ: сл. 19

ВАЛЕНТИНО ПАЧЕ: сл. 156, 157, 176, 177

БОЈАН ПОПОВИЋ: сл. 276

ВЛАДИМИР ПОПОВИЋ: сл. 317, 319

СЛОБОДАН РАДОВАНОВИЋ: сл. 11, 173

ЗОРАН САМ: сл. 74

ДРАГАН СТАНОЈЕВИЋ: сл. 14, 213, 269

ГОЈКО СУБОТИЋ: сл. 235, 358

ВИЛИЈАМ ТЕЈЛОР ХОСТЕТЕР: сл. 138, 223, 225, 230, 264, 270–273, 277, 278

СРЂАН ЦОНИЋ: сл. 442

НЕПОЗНАТО ПОРЕКЛО: сл. 45, 50, 51, 59, 60, 69, 113, 120, 151, 292, 295, 308, 310, 318, 320–323, 338, 339, 352, 353, 360, 361, 374, 428, 430–434, 439–441, 447, т. XXIV

Цртежи

ИГОР БЈЕЛИЋ: сл. 217

Табеле

ЉУБОДРАГ ДИМИЋ: сл. 55, 56, 58

ТАТЈАНА КАТИЋ: сл. 24, 25

**ФОТОГРАФИЈЕ И ЦРТЕЖИ ПРЕУЗЕТИ
ИЗ ДРУГИХ ПУБЛИКАЦИЈА**

А. БАШМАКОВ, *Через Черногорию в страну диких Гегов*,
С. Петербург 1913: сл. 33

ЗДРАВКОВИЋ, *Резултати конзервајорских испитивања*: сл. 246

КОРАЋ, *Бојородица Хвосјанска*: сл. 191

ЉУБИНКОВИЋ И ДР., *Испраживачки и конзервајорски радови*: сл. 179в

МИЈОВИЋ, *О ѿнези Грачанице*: сл. 179г

НЕНАДОВИЋ, *Душанова задужбина*: сл. 221

ПАНИЋ, БАБИЋ, *Бојородица Лезишка*: сл. 179а

ПОПОВИЋ (М.), *Од ромејској касѿела*: сл. 247

ТОДИЋ, ЧАНАК-МЕДИЋ, *Манасѿир Дечани*: сл. 212

ЂУРЧИЋ, *Грачаница*: сл. 202

ЧАНАК-МЕДИЋ, *Архитекѿура ѿве ѿловине XIII века II*: сл. 179б

Exultet. Rotoli liturgici del medioevo meridionale, ed. G. Cavallo, Roma
1994: сл. 161

ОТТОМАН CIVILIZATION I, ed. H. Inalcik, G. Renda, Ankara 2002: сл. 23, 24

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

930.85(=163.41)(497.115)(082)

323.1(=163.41)(497.115)(091)(082)

726.5/.7(497.115)(082)

72/75(=163.41)"12/18"(082)

УМЕТНИЧКО наслеђе српског народа на Косову и Метохији : историја, идентитет, угроженост, заштита / уредници Драган Војводић, Миодраг Марковић ; [превод с италијанског на српски Дубравка Прерадовић ; карте Небојша Шулегић, Игор Степанчић]. – Београд : САНУ, 2017 (Крагујевац : Графостил). – 553 стр., XXXIII листа с таблама : илустр. ; 27 cm

Текст штампан двостубачно. – Тираж 500. – Стр. 9–10: Уводна реч / Владимир С. Костић. – Поговор уредника: стр. 507–512. – Списак скраћеница: стр. 515–547. – Напомене и библиографске референце уз радове.

ISBN 978-86-7025-754-2

- а) Срби – Културна историја – Косово и Метохија – Зборници
 - б) Споменици културе, српски – Косово и Метохија – Зборници
 - в) Црквена уметност, српска – Косово и Метохија – 13в–19в – Зборници
- COBISS.SR-ID 254256396

